EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 16.11.2016
COM(2016) 731 final

2016/0357 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega luuakse ELi reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning muudetakse määrusi (EL) nr 515/2014, (EL) 2016/399, (EL) 2016/794 ja (EL) 2016/1624

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Taust

Meie peamine eesmärk on tagada avatud Euroopas kodanike julgeolek. Rände- ja pagulaskriisi avaldatud surve koos rea terrorirünnakutega on pannud tõsiselt proovile ELi rände- ja julgeolekuraamistikud. ELi kodanikud ootavad Schengeni ala välispiiride tõhusat haldamist, et ära hoida ebaseaduslik ränne ja tagada suurem sisejulgeolek[1]. Välispiiride haldamise tõhusus on oluline eeltingimus, et tagada Schengeni alal vaba liikumine ja hõlbustada liikuvas maailmas ELi välispiiride ületamist. Schengeni piiri ületab igal aastal umbes 400 miljonit ELi kodanikku ja 200 miljonit kolmandate riikide kodanikku.

Praegu saab Euroopa Liidus viisavabalt reisida ligikaudu 1,4 miljardit inimest ligikaudu 60 riigist üle kogu maailma. See teeb EList kõige külalislahkema sihtkoha tööstusmaailmas ja toob tänu vastastikkuse põhimõttele kasu ka ELi kodanikele, lihtsustades viisavaba reisimist välismaale. Schengeni riikidesse saabuvate viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike arv suureneb jätkuvalt – on oodata, et Schengeni piiri ületavate viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike arv suureneb 2020. aastaks üle 30 % ehk 2014. aasta 30 miljonilt 2020. aastaks 39 miljonile[2]. Need arvnäitajad osutavad vajadusele kehtestada süsteem, mille abil on võimalik saavutada viisarežiimi eesmärkidega sarnanevad eesmärgid, nimelt hinnata ja hallata võimalikke ebaseadusliku rände alaseid ja julgeolekuriske, mis tekivad seoses ELi külastavate kolmandate riikide kodanikega, kuigi kergemal ja reisijale sobivamal moel, kooskõlas ELi viisanõude kaotamise poliitikaga.

Komisjon kinnitab oma 14. septembri 2016. aasta teatises „Julgeoleku suurendamine liikuvas maailmas: parem teabevahetus terrorismivastase võitluse valdkonnas ja tugevamad välispiirid“[3] vajadust saavutada liikuvuse tagamise ja julgeoleku edendamise vahel õige tasakaal, samal ajal hõlbustades seaduslikku viisavaba sisenemist Schengeni alale. Viisanõude kaotamine on osutunud oluliseks vahendiks kolmandate riikidega partnerlussuhete loomisel, sealhulgas tulemuslike tagasisaatmise ja tagasivõtmise süsteemide tagamisel, ning see on suurendanud ELi atraktiivsust ettevõtjate ja turistide silmis.

Võrreldes kolmandate riikide kodanikega, kellelt nõutakse viisat, on pädevatel piirivalve- ja õiguskaitseasutustel viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike kohta enne kõnealuste kodanike saabumist Schengeni piirile vähe teavet seoses ohtudega, mis võivad nende kodanikega kaasneda. Selle puuduva teabe ja viisanõudest vabastatud reisijaid käsitleva ohuhindamise lisamine tooks olemasolevatesse meetmetesse märkimisväärset lisaväärtust, et säilitada ja tugevdada Schengeni ala julgeolekut, ning võimaldab viisanõudest vabastatud reisijatel kasutada täielikult viisavabadust.

---

[1] Eurobaromeetri hiljutise uuringu raames soovis 71 % vastanutest rohkem ELi meetmeid seoses välispiiridega ja 82 % vastanutest seoses terrorismivastase võitlusega (Euroopa Parlamendi Eurobaromeetri eriuuring, juuni 2016).

[2] Technical Study on Smart Borders, Euroopa Komisjon, rände ja siseasjade peadirektoraat, 2014. http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/smart-borders/index_en.htm. Viisanõude kaotamise dialoogid mitme ELi naabruses asuva riigiga on lõpule jõudnud (komisjon on esitanud ettepanekud Gruusia, Ukraina, Türgi ja Kosovo kohta).

[3] COM(2016) 602 final.

Välispiiride integreeritud haldamise tugevdamine ja tõhustamine uue tehnoloogia abil ja koostalitlusvõime potentsiaali täieliku ärakasutamise teel on sätestatud komisjoni teatises „Piirivalve ja julgeoleku tugevamad ja arukamad infosüsteemid“[4] ning seda on tehtud läbivaadatud seadusandliku ettepanekuga, mis käsitleb riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi[5]. Kõnealuse ettepaneku eesmärk on ajakohastada ELi välispiire ületavate ELi mittekuuluvate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete kogumist ja registreerimist. Samal ajal algatas komisjon teostatavusuuringu,[6] mis käsitles ELi reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) loomist. ETIASe abil kogutaks viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikelt teavet ning tagataks koostalitlus riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ning muude ELi infosüsteemide teabe- ja tehnoloogilise taristuga. Et tagada võimalikult suur koostalitlus ja ressursside jagamine, tuleks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ning ELi reisiinfo ja -lubade süsteemi arendada ja rakendada koos ja paralleelselt. Vajadust esitada kiiresti ELi reisinfo ja -lubade süsteemi käsitlev ettepanek rõhutas president Juncker septembris oma kõnes olukorrast Euroopa Liidus ning komisjon teatas, et seadusandlik ettepanek kõnealuse süsteemi loomise kohta võetakse vastu 2016. aasta novembriks.

Sellega seoses ning pärast Bratislava tegevuskavas ETIASele viitamist[7] kutsus Euroopa Ülemkogu 2016. aasta oktoobris[8] komisjoni üles esitama ettepaneku ETIASe loomise kohta, rõhutades vajadust süsteemi järele, „mis võimaldaks teha viisanõudest vabastatud reisijate eelnevat turvakontrolli ning keelata vajaduse korral nende riiki sisenemine“.

ETIASe loomise põhjendused

ETIAS on automatiseeritud süsteem, mis luuakse selleks, et teha kindlaks kõik Schengeni alale reisiva viisanõudest vabastatud reisijaga seotud ohud. USA, Kanada ja Austraalia juba kasutavad sarnaseid süsteeme ja peavad neid oma julgeolekuraamistike oluliseks osaks, mistõttu on need süsteemid nüüdseks paljudele eurooplastele tuttavad.

ETIASe abil kogutakse kõnealuste reisijate kohta teavet enne nende reisi algust, et andmeid oleks võimalik eelnevalt töödelda. Reisijatele annab see kindluse, et nende piiriületus kulgeb ladusalt.

Integreeritud piirhalduse tugevdamine ja sisejulgeoleku suurendamine

Praegu puudub Schengeni välispiiri tagant saabuvate viisanõudest vabastatud reisijate kohta eelnev teave. Nii rände kui ka julgeoleku seisukohast on selge vajadus teha eelkontrolle, et teha kindlaks mis tahes risk, mis kaasneb Schengeni alale reisiva viisanõudest vabastatud reisijaga. Praegu peavad piirivalvurid tegema otsuse Schengeni ala välispiiril, ilma et nad saaksid tugineda eelnevale hindamisele. 2014. aastal keelduti EL 28 välispiiril ligikaudu 286 000 kolmanda riigi kodaniku lubamisest ELi. Enamik keeldumisi registreeriti välisel maismaapiiril (81 %), järgnesid keeldumised õhupiiril (16 %). Umbes viiendik neist keeldumistest olid põhjustatud kehtiva viisa

---

4 COM(2016) 205 final.

5 Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem Euroopa Liidu liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeelu andmete registreerimiseks, COM(2016) 194 final, ning ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 2016/399 riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutamise osas.

6 ELi reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) teostatavusuuringu lõpparuanne, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-security/legislative-documents/docs/20161116/etias_feasability_study_en.pdf.

7 http://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2016/09/16-bratislava-declaration-and-roadmap/.

8 EUCO 31/16 CO EUR 8, CONCL 4, www.consilium.europa.eu/en/.../european-council/2016/10/21-euco-conclusions_pdf/.

puudumisest, kuid valdav osa juhtudest oli seotud negatiivse hinnanguga, mis anti seoses rände- ja/või julgeolekuohuga, mida kolmanda riigi kodanik endas kannab[9]. Europoli ning Euroopa piiri- ja rannikuvalve ohuhinnangutes kinnitatakse[10] kõnealuste ohtude olemasolu nii ebaseadusliku rände kui ka julgeoleku vaatenurgast.

Seepärast on ETIASe põhifunktsioon sellise teabe kontrollimine, mille viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikud on esitanud veebipõhises taotluses enne saabumist ELi välispiirile, kui kõnealuste kodanike puhul esineb teatav ebaseadusliku rände, julgeoleku- või rahvatervisega seotud. Selleks töödeldakse automatiseeritult kõiki veebisaidi või mobiilirakenduse kaudu esitatud taotlusi, kasutades muid ELi infosüsteeme, ETIASe spetsiaalset jälgimisnimekirja ja selgelt kindlaks määratud taustakontrollireegleid. Selle kontrollimisega on võimalik kindlaks teha reisiloa väljastamist takistavate faktiliste näitajate või mõistlike põhjuste puudumine.

ETIASe loomisega antakse Euroopa piiri- ja rannikuvalvele volitused tagada ETIASe keskküksuse kaudu riikide piirivalvetaristutega ühendatud ja lõimitud ETIASe kesksüsteemi haldamine. Automatiseeritud töötluse käigus tagasi lükatud taotlused edastatakse Euroopa piiri- ja rannikuvalve juures tegutsevale ETIASe keskküksusele, kes kiiresti kontrollib esitatud teabe ja kindlakstehtud hoiatusteadete õigsust. Taotlused, millega seostub mõni hoiatusteade või päringutabamus, edastatakse vastutava(te)le liikmesriigile (liikmesriikidele). Vabadusel, Turvalisusel ja Õiglusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Amet (eu-LISA) arendab ETIASe infosüsteemi edasi ja tagab selle tehnilise haldamise. Europol annab oma panuse julgeolekuküsimustes.

Nõudes kõikidelt viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikelt kehtivat reisiluba, olenemata nende reisimise viisist või sisenemise kohast, kannab EL hoolt selle eest, et kõiki reisijaid kontrollitakse enne saabumist, austades samas täielikult nende viisavabadust. Kõnealune süsteem on eriti asjakohane maismaapiiril, sest maad mööda (jalgsi, autoga, bussiga, veoautoga, rongiga) reisivate viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike puhul ei kogune reisijaid käsitlevat eelteavet ega eelnevat broneeringuinfot nii, nagu õhutsi ja/või meritsi reisijate puhul.

Nii tugevdatakse ETIASega ELi sisejulgeolekut kahel viisil: esiteks tehakse selle abil kindlaks endast julgeolekuohtu kujutavad isikud enne kõnealuste isikute saabumist Schengeni välispiirile ning teiseks tehakse selle abil riiklikele õiguskaitseasutustele ja Europolile kättesaadavaks teave, kui see on vajalik terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamise, avastamise või uurimisega seotud konkreetse juhtumi puhul.

Reisimise hõlbustamine

Samuti hõlbustab ETIAS viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike jaoks Schengeni välispiiri ületamist. ETIASe luba saadakse taotlusprotsessi kaudu, mis on lihtne, odav ja kiire ning ei eelda enamikul juhtudel mis tahes lisasammude astumist. Veolubade puhul sarnast süsteemi rakendavate riikide (USA, Kanada, Austraalia) kogemuste kohaselt saavad hinnanguliselt 95 % või rohkem taotlustest positiivse vastuse, mis edastatakse taotlejale mõne minutiga. Sõrmejälgi ja muid biomeetrilisi andmeid ei koguta. Luba kehtib viis aastat ja mitme reisi jaoks ning taotlemisel on lõiv vaid 5 eurot. Enne reisimist saadav luba annab Schengeni alale reisida soovivatele viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikele suurema selguse. Kui taotleja saab reisiloa, on see usaldusväärne varajane märk sellest, et tema sisenemine Schengeni alale on lubatav. Võrreldes praeguse olukorraga on see reisijate jaoks märkimisväärne täiustus.

---

9 http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Statistics_on_enforcement_of_immigration_legislation.

10 Europol TE-SAT 2016, https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/eu-terrorism-situation-and-trend-report.

Isegi kui lõpliku otsuse isiku lubamise kohta Schengeni alale teevad ikkagi piirivalvurid välispiiril kooskõlas Schengeni piirieeskirjadega, vähendab ETIAS oluliselt sisenemise keelamise juhtumite arvu piiripunktides. Piirivalvuritel on võimalik näha, kas nende ees seisev isik on saanud enne piirile saabumist reisiloa või mitte. Sel viisil vähendab ETIAS ka kulusid, mis tekivad vedajatel reisijate mere- ja õhupiirilt tagasisaatmisel. Isikud, kellele on keeldutud luba andmast, ei raiska Schengeni alale reisimisega aega ja raha. Sellised otsused võib otsuse teinud liikmesriigis edasi kaevata, lisaks ei tule algatada kauakestvat ja kulukat viisataotlusprotsessi, nagu tuleb teha sarnaste veoloasüsteemide puhul.

ETIASe põhielemendid

Määratlus

Kavandatav ELi reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) on ELi süsteem viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikele ELi välispiiri ületamisel. Süsteem võimaldab kindlaks teha, kas selliste isikute viibimine liikmesriikide territooriumil kujutab endast ebaseadusliku rände, julgeoleku- või rahvatervisega seotud ohtu.

Sel eesmärgil võetakse uue Schengeni alale sisenemise tingimusena kasutusele reisiluba ja ETIASe kehtiva reisiloa puudumise tulemuseks on Schengeni alale sisenemise keeld.

Kui see on asjakohane, tuleb vedajatel lisaks kontrollida, et nende reisijatel on kehtiv ETIASe reisiluba, enne kui nad lubavad reisijad oma Schengeni riiki suunduvasse sõidukisse.

Kehtiv reisiluba on reisijale usaldusväärne märk sellest, et ohuhinnangu põhjal, mis tehti enne tema saabumist Schengeni piiripunkti, võib eeldada, et ta on sobilik sisenemiseks Schengeni alale. Schengeni piirieeskirjades ette nähtud piirikontrolli teostab siiski piirivalvur, kes teeb lõpliku otsuse sisenemiseks loa andmise või selle andmisest keeldumise kohta.

ETIAS koosneb ETIASe infosüsteemist, ETIASe keskküksusest ja ETIASe riiklikest üksustest.

ETIASe infosüsteem hõlmab kesksüsteemi, kus toimub taotluste töötlemine; iga liikmesriigi ühtset riiklikku liidest, mis põhineb kõikide liikmesriikide jaoks ühtsel tehnilisel kirjeldusel ning ühendab riikide piiritaristud kesksüsteemiga; turvalist sidetaristut kesksüsteemi ja ühtsete riiklike liideste vahel; avalikku veebisaiti või mobiilseadmetele mõeldud mobiilirakendust; e-posti teenust; turvalise konto teenust, mis võimaldab taotlejatel esitada lisateavet ja/või -dokumente, kui seda peetakse vajalikuks; vedajate võrguväravat; veebiteenust, mis võimaldab kesksüsteemil ja välistel sidusrühmadel omavahel suhelda, ning tarkvara, mis võimaldab ETIASe keskküksusel ja ETIASe riiklikel üksustel taotlusi töödelda.

Nii suures ulatuses, kui see on võimalik ja tehniliselt teostatav, korduskasutatakse ETIASe infosüsteemis riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ning selle sidetaristu riist- ja tarkvara komponente. Koostalitlusvõime luuakse ka muude infosüsteemidega, kus ETIAS peab päringuid tegema, nagu viisainfosüsteem, Europoli andmebaasid, Schengeni infosüsteem (SIS), Eurodac ja Euroopa karistusregistrite infosüsteem (ECRIS).

ETIASe keskküksus luuakse Euroopa piiri- ja rannikuvalve juurde osana asjaomase asutuse õigus- ja poliitikaraamistikust. Ööpäev läbi tegutseval ETIASe keskküksusel on neli põhiülesannet: 1) tagada, et taotlustoimikutes säilitatavad andmed ja ETIASe infosüsteemis salvestatud andmed on õiged ja ajakohased; 2) vajaduse korral kontrollida reisiloa taotlusi, et kõrvaldada mis tahes ebaselgus seoses taotleja isikuga, kui automatiseeritud protsessis on saadud päringutabamus; 3) pärast konsulteerimist ETIASe taustakontrollinõukoguga määratleda ETIASe taustakontrollireeglite konkreetsed ohunäitajad ning neid kontrollida, rakendada, hinnata ja muuta ning 4) auditeerida korrapäraselt taotluste haldamist ja ETIASe taustakontrollireeglite rakendamist,

eelkõige nende mõju põhiõigustele ning eriti õigusele eraelu puutumatusele ja isikuandmete kaitsele.

Igas liikmesriigis loodava **ETIASe riikliku üksuse** põhiülesanne on teostada ohtuhindamine ja teha otsus reisiloa andmise kohta taotluste puhul, mis lükati automatiseeritud taotlusprotsessis tagasi. Kõnealustel üksustel peavad olema piisavad vahendid, et täita oma ülesandeid ööpäev läbi. Vajaduse korral peavad nad nõu teiste riiklike üksuste ja Europoliga ning esitavad arvamusi, kui teised liikmesriigid neilt nõu küsivad. Kõnealused üksused tegutsevad ka kesksete riiklike juurdepääsupunktidena seoses taotlustega saada juurdepääs ETIASe andmetele õiguskaitse eesmärgil, et tõkestada, avastada ja uurida nende pädevusvaldkonda kuuluvaid terroriakte või muid raskeid kuritegusid.

Euroopa piiri- ja rannikuvalve juurde luuakse ka **ETIASe taustakontrollinõukogu**, millel on nõuandev funktsioon. Kõnealusesse nõukogusse kuulub iga ETIASe riikliku üksuse ja Europoli esindaja ning sellega konsulteeritakse ohunäitajate kindlaksmääramisel, hindamisel ja muutmisel ning ETIASe jälgimisnimekirja rakendamisel.

Kohaldamisala

ETIASt kohaldatakse viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike suhtes, sealhulgas – kui tuleb kontrollida julgeoleku- ja rahvatervisega seotud ohte – Euroopa Liidu kodanike pereliikmete ja vabalt liikumise õigust kasutavate kolmandate riikide kodanike pereliikmete suhtes, kui neil ei ole elamisluba.

ETIASt ei kohaldata järgmiste isikute suhtes: pikaajalise viisa omanikud; kohaliku piiriliikluse loa omanikud; Schengeni ala mikroriikide kodanikud; diplomaatilise passi kasutajad ning laeva või lennuki meeskonna liikmed, kes täidavad oma ametikohustusi; ELi kodanike ja liidu õiguses sätestatud vabalt liikumise õigust kasutavate kolmandate riikide kodanike pereliikmed, kellel on kehtiv elamisluba; pagulaseks tunnistatud isikud; kodakondsuseta isikud või muud liikmesriigis elavad ja liikmesriigi välja antud reisidokumenti kasutavad isikud.

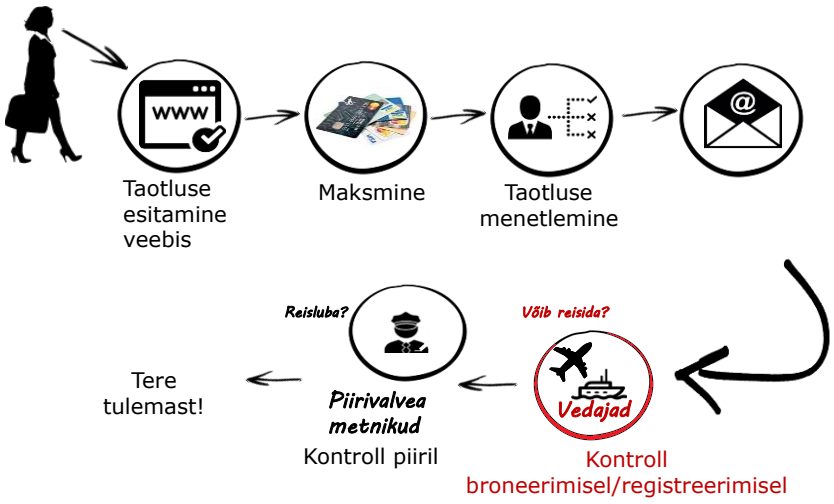
ETIASt ei kohaldata ELi kodanike suhtes. Seetõttu peavad kolmandate riikide kodanikud, kellel on mitu kodakondsust, sealhulgas mõne ELi liikmesriigi kodakondsus, kasutama Schengeni alale sisenemisel asjaomase ELi liikmesriigi välja antud passi.

Kohaliku piiriliikluse loa omanikud on ETIASe määruse kohaldamisalast välja jäetud seni, kuni on hinnatud põhjalikult selle isikute rühmaga seotud julgeolekuriske kooskõlas määrusega (EÜ) nr 1931/2006, millega kehtestatakse maismaal liikmesriikide välispiiril toimuva kohaliku piiriliikluse eeskirjad ning muudetakse Schengeni konventsiooni sätteid. Euroopa Komisjon uurib vajadust muuta määrust (EÜ) nr 1931/2006, kandmaks hoolt selle eest, et kohaliku piiriliikluse lubade väljaandmise tingimustega on tagatud asjakohane julgeolekuohtu hindamine, samas vähendamata mingilgi moel lihtsustusi, mis on võimaldatud kohaliku piiriliikluse loa omanikele kõnealuse määruse ja Schengeni piirieeskirjadega. Samuti uurib Euroopa Komisjon loa enda turvaelemente.

Reisiloa taotlemise ja väljaandmise protsess

Seadusandlikus ettepanekus on kirjeldatud üksikasjalikult reisiloa väljaandmise või selle väljaandmisest keeldumise praktilisi samme ja protsessi. Allpool esitatud joonisel on antud ülevaade protsessist viisanõudest vabastatud kolmanda riigi kodaniku vaatenurgast.

Joonis 1. Reisija teekond ETIASega

1

Veebipõhine taotlus

Taotleja koostab enne kavandatavat reisi spetsiaalsel veebisaidil või spetsiaalse mobiilirakenduse abil veebipõhise taotluse.

Taotluse täitmisel palutakse igal taotlejal esitada järgmised andmed:

– perekonnanimi, eesnimi (eesnimed), sünnijärgne perekonnanimi, tavaline nimi (tavalised nimed); sünniaeg, -koht ja -riik, sugu, praegune kodakondsus, taotleja vanemate eesnimed; kodune aadress;

– reisidokument;

– vajaduse korral muu kodakondsus;

– teave alalise elukoha kohta;

– e-posti aadress ja telefoninumber;

– liikmesriik, kuhu kavatsetakse esimesena siseneda;

– haridus ja andmed praeguse töökoha kohta;

– vastused mitmele ETIASe taustaküsimusele (teave tervisliku seisundi kohta, mis võib põhjustada epideemia, või muu nakkus- või nakkava parasiithaiguse kohta; karistusandmed; teave viibimise kohta sõjatsoonis; mis tahes varasem otsus naasta piirile või korraldus lahkuda ELi liikmesriigi territooriumilt);

– kui taotleja on alaealine, siis alaealise eest vastutava isiku andmed;

– kui taotluse esitab mõni muu isik kui taotleja, siis asjaomase isiku andmed ja (vajaduse korral) selle äriühingu andmed, keda ta esindab;

– ELi kodanike / vabalt liikumise õigust omavate kolmandate riikide kodanike pereliikmete puhul, kellel puudub elamisluba, staatus perekonnas; selle pereliikme isikuandmed, kellega taotlejal on side; perekondliku sideme liik.

Taotluse täitmisele veebis ei kulu üle kümne minuti. Peale kehtiva passi ei ole esitatud küsimustele vastamiseks vaja mingeid dokumente.

ETIAS võtab vastu taotlused, mis on esitatud taotleja nimel, olukorras, kus viisanõudest vabastatud kolmanda riigi kodanik ei saa ise taotlust koostada (nt vanuse või kirjaoskuse taseme tõttu, infotehnoloogiale juurdepääsu puudumise tõttu või suutmatuse tõttu seda kasutada). Sellistel juhtudel võib taotluse esitada kolmas isik, tingimusel et taotlusesse on märgitud kõnealuse isiku andmed.

Taotlejad, kellel on kavas alustada oma reisi kaugelt, ostavad tavaliselt pileti internetist või reisiagendilt. Mõlema võimaluse puhul kasutatakse infotehnoloogiat. Seega on taotlejal otsene juurdepääs ETIASe taotluse esitamiseks vajalikule tehnoloogiale või võimalus paluda reisiagendil esitada taotlus enda nimel.

Lõivu tasumine

Kui taotlus on valmis, nõutakse kõikidelt üle 18 aasta vanustelt taotlejatelt lõivu 5 eurot taotluse kohta. See makse tehakse elektrooniliselt eurodes, kasutades krediitkaarti või muud makseviisi. Kasutatavaid makseviise võidakse hilisemas etapis veel täpsustada, et kaasata täiendavad ja ajakohased makseviisid, võttes arvesse tehnoloogia arengut ja makseviiside kättesaadavust, vältimaks takistuste tekitamist sellistele viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikele, kellel ei pruugi olla ETIASe loa taotlemisel teatud makseviisidele juurdepääsu.

Makset haldab pank või finantsvahendaja. Makse tegemisel nõutav teave esitatakse üksnes finantstehingu haldajale ja ETIASes seda taotlusega seoses ei töödelda.

Pärast makse laekumist loetakse ETIASe taotlus automaatselt esitatuks.

Taotluse töötlemine

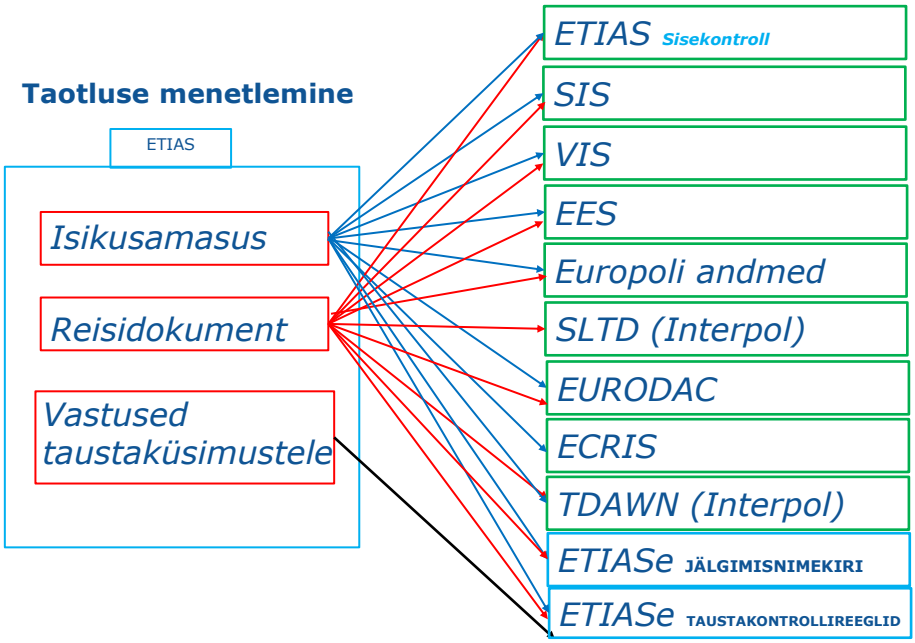
Taotluse hindamise ja taotluse kohta otsuse tegemise protsess algab kohe pärast lõivu tasumise kohta kinnituse saamist.

Taotlust töödeldakse automatiseeritult. Vajaduse korral töötlevad ETIASe kesküksus ja ETIASE riiklik(ud) üksus(ed) taotlust käsitsi.

1. etapp. Automatiseeritud töötlemine

Selles automatiseeritud etapis töödeldakse isikuandmeid, reisidokumendiga seotud andmeid ja taustaküsimustele antud vastuseid. Kesksüsteem teostab mõne minutiga taotleja esitatud andmete täisautomatiseeritud võrdlemise muude infosüsteemide andmete ja ETIASe jälgimisnimekirjaga, võttes arvesse ETIASe selgelt kindlaks määratud taustakontrollireegleid.

Joonis 2. Taotluste automatiseeritud töötlemine

Selle automatiseeritud protsessi eesmärk on tagada, et

– ei oleks juba olemas ühtki teist kehtivat reisiluba, taotluses reisidokumendi kohta esitatud teave ei vastaks mõnes teises teistsuguste isikuandmetega seonduvas reisiloa taotluses esitatud teabele ning taotleja või seotud reisidokument ei vastaks mõne tagasi lükatud, kehtetuks tunnistatud või tühistatud reisiloa taotlusega hõlmatud taotlejale või reisidokumendile (ETIAS);

– taotleja kohta ei ole esitatud sisenemiskeeldu käsitlevat hoiatusteadet (SIS) ja/või taotluse jaoks kasutatud reisidokument ei vasta reisidokumendile, mille kadumisest, varastamisest või kehtetuks tunnistamisest on teada antud (SIS ja Interpoli SLTD andmebaas);

– taotleja kohta ei ole esitatud Euroopa vahistamismääruse alusel hoiatusteadet ja teda ei otsita taga väljaandmise eesmärgil vahi alla võtmiseks (SIS);

– taotlejat ei ole tunnistatud ei varem ega praegu viibimisaja ületajaks ning tema riiki lubamisest ei ole keeldutud (riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem);

– ühtki taotleja viisataotlust ei ole viisainfosüsteemis (VIS) tagasi lükatud (nende riikide kodanike puhul, millele anti viisavabadus viis või vähem aastat tagasi, ja taotlejate puhul, kellel on rohkem kui üks kodakondsus);

– taotleja ja taotluses esitatud andmed vastavad Europoli andmebaasides salvestatud teabele;

– hinnatakse ebaseadusliku rände alaseid riske, eriti seda, kas taotleja suhtes on tehtud pärast rahvusvahelise kaitse taotluse tagasivõtmist või tagasilükkamist tagasisaatmisotsus või kas talle on väljastatud väljasaatmiskorraldus (Eurodac[11]);

[11] COM(2016) 272 final.

– taotleja kohta puuduvad karistusandmed (ECRIS);

– taotleja ja/või tema reisidokumendi kohta ei ole esitatud Interpoli hoiatusteadet (TDAWN).

Kõnealuse automatiseeritud protsessiga kantakse hoolt ka selle eest, et taotleja ei oleks ETIASe jälgimisnimekirjas, ja kontrollitakse, kas taotleja on vastanud jaatavalt ükskõik millisele ETIASe taustaküsimusele.

Taotluse hindamisel kasutatakse ETIASe kesksüsteemis selgelt kindlaks määratud taustakontrollireegleid. Need eeskirjad sisaldavad algoritmi, mille alusel võrreldakse ETIASe taotlustoimikus salvestatud andmeid, ja konkreetseid ohunäitajaid, mis osutavad kindlaks tehtud ebaseadusliku rände, julgeoleku- või rahvatervisega seotud ohule. Konkreetsed ohunäitajad määrab kindlaks ETIASe keskküksus pärast konsulteerimist ETIASe taustakontrollinõukoguga (vt allpool).

Ebaseadusliku rände, julgeoleku- ja rahvatervisega seotud ohtude kindlaksmääramisel võetakse aluseks

– riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi statistika viibimisaja ületamise või sisenemise keelamise ebatavaliste määrade kohta kolmandate riikide kodanike konkreetsete rühmade puhul;

– ETIASe statistika, mis käsitleb keeldumist reisiloa väljastamisest kolmandate riikide kodanike konkreetsete rühmadega seonduvate ebaseadusliku rände, julgeoleku- või rahvatervisega seotud ohtude tõttu;

– nii riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kui ka ETIASe loodud statistika ETIASe taotlusvormide kaudu kogutud teabe ja viibimisaja ületamise või sisenemiskeeldude vahelise seose kohta;

– liikmesriikide esitatud teave liikmesriikides kindlaks tehtud konkreetsete julgeolekuohtu näitajate või ohtude kohta;

– liikmesriikide ning Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC) esitatud teave konkreetsete rahvatervisega seotud ohtude kohta.

Taustakontrollireeglid ning ebaseadusliku rände, julgeoleku- ja rahvatervisega seotud ohtu näitajad on sihipärased, proportsionaalsed ja konkreetsed. Kõnealuste eeskirjade jaoks kasutatavad andmed ei põhine mingil juhul isiku rassil või etnilisel päritolul, poliitilistel vaadetel, usutunnistusel või filosoofilistel veendumustel, ametiühingu liikmesusel, seksuaalelul või seksuaalsel sättumusel.

Kui automatiseeritud protsessi käigus ei avastatud ühtki päringutabamust või elementi, mis nõuab lisaanalüüsi, väljastatakse reisiluba automaatselt ja taotlejat teavitatakse e-posti teel. Selline positiivne vastus antakse valdava osa taotluste puhul (eeldatavasti enam kui 95 % juhtudest) ja see edastatakse taotlejale mõne minuti jooksul pärast makse tegemist.

Kui automatiseeritud protsessi käigus on kindlaks tehtud mõni päringutabamus või element, mis vajab lisaanalüüsi, hinnatakse taotlust edasi käsitsi.

2. etapp (vajaduse korral). Käsitsi töötlemine ETIASe keskküksuses

Kui automatiseeritud kontrollimise käigus saadakse päringutabamus mõnes muus infosüsteemis või ETIASe jälgimisnimekirjas, tehakse kindlaks konkreetsed ohunäitajad või esineb ebakindlus taotleja isiku osas, järgneb taotluse käsitsi töötlemine ETIASe keskküksuses. ETIASe keskküksus kontrollib taotlust, et kõrvaldada mis tahes ebaselgus seoses taotleja isikuga, kasutades

automatiseeritud protsessis saadud teavet. Sellegi tulemusel võidakse teha taotluse kohta 12 tunni jooksul positiivne otsus. Kinnitatud päringutabamuse esinemise korral edastatakse taotlus selle liikmesriigi ETIASe riiklikule üksusele, mille taotleja on taotlusprotsessis märkinud riigina, kuhu ta kavatseb esimesena siseneda.

Eeldatavasti tehakse pärast andmete kontrollimist ETIASe keskküksuses positiivne otsus veel 3–4 % taotluste kohta. Ülejäänud 1–2 % ETIASe taotluseid, mille puhul on saadud päringutabamus(ed), jäävad edastamiseks ETIASe riiklikele üksustele, kus töödeldakse taotlusi käsitsi ja tehakse otsus.

3. etapp (vajaduse korral). Käsitsi töötlemine selle liikmesriigi ETIASe riiklikus üksuses, kuhu taotleja kavatseb esimesena siseneda

Kui ETIASe kesksüsteemi automatiseeritud protsessi käigus saadakse (kinnitatud) päringutabamus ükskõik millises kasutatud andmebaasis või ETIASe jälgimisnimekirjas ja/või esineb märke sellest, et taotleja vastab taustakontrollireeglitele, edastatakse taotlus ETIASe riiklikule üksusele.

ETIAS edastab taotluse automaatselt liikmesriigile, mille reisija on märkinud taotlusesse riigina, kuhu ta kavatseb esimesena siseneda.

Pärast taotluse edastamist vastutavale ETIASe riiklikule üksusele peab asjaomane üksus taotlust hindama ja teavitama taotlejat tehtud (negatiivsest või positiivsest) otsusest hiljemalt 72 tundi pärast taotluse laekumist. ETIASe riikliku üksuse ülesanne on hinnata ebaseadusliku rände, julgeoleku- või rahvatervisega seotud ohtu ning otsustada, kas reisiluba välja anda või selle väljaandmisest keelduda.

Kui taotleja saab oma taotluse kohta negatiivse otsuse, on tal alati õigus otsus edasi kaevata. Kaebus esitatakse taotluse kohta otsuse teinud liikmesriigis kooskõlas asjaomase liikmesriigi õigusega. Peale selle on ette nähtud erikord seoses humanitaarsete kaalutluste, riiklike huvide või rahvusvaheliste kohustustega, mille puhul ETIASe riiklikud üksused võivad anda välja reisilube, millel on piiratud territoriaalne ja ajaline kehtivus.

Kui teave, mille reisija on taotluses esitanud, ei võimalda ETIASe riiklikul üksusel otsustada, kas reisiluba välja anda või selle väljaandmisest keelduda, võib asjaomane üksus paluda taotluse esitajalt rohkem teavet ja/või dokumente. Seda tehakse e-posti teel, märkides selgelt, millised puuduvad andmed ja/või dokumendid tuleb esitada. See teave tuleb esitada seitsme tööpäeva jooksul ja ETIASe riiklik üksus peab töötlema seda teavet hiljemalt 72 tundi pärast reisijalt kõnealuse teabe saamist. Erandlikel asjaoludel võidakse taotlejale esitada e-posti teel kutse tulla oma elukohariigis asuvasse konsulaati vestlusele.

Hinnates oma vastutusalasse kuuluvaid taotlusi käsitsi, võivad ETIASe riiklikud üksused kasutada teavet, mis on kättesaadav riiklikes andmebaasides või muudes detsentraliseeritud süsteemides, millele neil on juurdepääs. Selle käigus konsulteeritakse ka teiste liikmesriikide vastutavate asutuste ja Europoliga, kes saavad juurdepääsu asjakohastele lisaandmetele või -dokumentidele, kui nad vastutavad andmete eest, mis tõid võrdlemisel muude infosüsteemidega kaasa päringutabamuse. Konsulteeritavate liikmesriikide ETIASe riiklikud üksused esitavad seejärel 24 tunni jooksul taotluse kohta põhjendatud positiivse või negatiivse arvamuse, mis salvestatakse taotlustoimikusse. Kui üks või mitu konsulteeritud ETIASe riiklikest üksustest esitab taotluse kohta negatiivse arvamuse, keeldub vastutav liikmesriik reisiloa väljastamisest.

Kõnealuse käsitsi töötlemise puhul on hädavajalik, et õiguskaitseasutustel oleks juurdepääs ETIASes salvestatud asjakohasele ja selgelt kindlaks määratud teabele, kui see on vajalik terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks ja uurimiseks. Juurdepääs, mis on antud õiguskaitse eesmärgil viisainfosüsteemi (VIS) andmetele, on juba osutunud

tulemuslikuks, aidates uurijatel teha märkimisväärseid edusamme inimkaubanduse, terrorismi ja uimastikaubandusega seotud juhtumite puhul. Viisainfosüsteem paraku ei sisalda andmeid viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike kohta.

Kuritegevuse üleilmastumise ajastul võib õiguskaitseasutuste juurdepääs ETIASe tekitatud teabele olla vajalik konkreetse uurimise raames ning selleks, et leida tõendeid ja teavet isiku kohta, keda kahtlustatakse kuriteo toimepanekus või kes on kuriteo ohver. Samuti võivad ETIASes salvestatud andmed olla vajalikud selleks, et teha kindlaks terroriakti või muu raske kuriteo toimepanija, eriti kui on vaja kiiresti tegutseda. Nimetatud eesmärgil juurdepääs ETIASe andmetele tuleks anda üksnes pärast pädevate asutuste taotlust, kus on põhjendatud juurdepääsu vajalikkust. Taotluse peaks eelnevalt läbi vaatama kohus või asutus, kes tagab täieliku sõltumatuse ja erapooletuse. Samas äärmiselt pakilistes olukordades võib õiguskaitseasutustele olla oluline saada viivitamata isikuandmed, mis on vajalikud, et ära hoida raske kuriteo toimepanek või võtta vastutusele selle toimepanijad. Sellistel juhtudel toimub ETIASest saadud isikuandmete läbivaatamine nii ruttu kui võimalik pärast seda, kui pädevatele asutustele on võimaldatud sellistele andmetele juurdepääs.

Et välistada õiguskaitseasutuste süstemaatilised otsingud ETIASes, antakse juurdepääs ETIASe kesksüsteemis salvestatud andmetele üksnes konkreetsetel juhtudel ja vaid siis, kui see on vajalik terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks või uurimiseks. Määratud asutused ja Europol peaksid taotlema juurdepääsu ETIASele üksnes siis, kui neil on piisavalt alust arvata, et selle abil saadakse teavet, mis aitab olulisel määral kaasa terroriakti või muu raske kuriteo tõkestamisele, avastamisele või uurimisele. Määratud asutused ja Europol peaksid taotlema juurdepääsu ETIASele vaid juhul, kui varasemad otsingud kõikides liikmesriigi asjakohastes andmebaasides ja Europoli andmebaasides ei ole viinud vajaliku teabeni.

Kui taotluse käsitsi töötlemine leiab aset Europoli andmetes saadud päringutabamuse tulemusel, konsulteerib vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus Europoli pädevusalasse jäävate juhtumite puhul Europoliga. Sellistel juhtudel edastab asjaomase liikmesriigi ETIASe riiklik üksus Europolile taotlustoimiku asjakohased andmed ja konsulteerimise seisukohast vajaliku(d) päringutabamuse(d) ning taotleja esitatud asjakohased lisaandmed või -dokumendid. Europol esitab põhjendatud arvamuse 24 tunni jooksul.

ETIASe riiklik üksus laadib lõppotsust käsitleva teabe üles kesksüsteemi. Kui süsteem teavitab taotlejat otsusest, antakse talle vajaduse korral teada, milline riigi ametiasutus vastutas tema reisiloa taotluse töötlemise ja selle kohta otsuse tegemise eest. ETIASe kesksüsteem, kesküksus ja riiklik üksus säilitavad andmed kõikide tehtud andmetöötlustoimingute kohta. Need andmed hõlmavad toimingu kuupäeva ja kellaaega, taotluse automatiseeritud töötlemisel kasutatud andmeid ja kontrollimisel saadud päringutabamusi. Reisiloa kohta tehtud otsus, nii positiivne kui ka negatiivne, peab olema põhjendatud ja lahti seletatud. Otsuse teinud üksus salvestab otsuse ja vastava põhjenduse konkreetsesse ETIASe taotlustoimikusse.

ETIASe riiklik üksus teeb lõppotsuse kõikidel juhtudel kahe nädala jooksul pärast taotluse laekumist kesksüsteemi.

Taotlejatele vastamine

Taotlejad saavad e-kirja koos kehtiva reisiloaga ja loa numbriga või reisiloa väljastamisest keeldumise põhjendusega. Reisiluba kehtib viis aastat (või kuni passi kehtivusaja lõppemiseni). Kui reisiloa väljastamisest keeldutakse, antakse taotlejale teada, milline riigi ametiasutus vastutas tema reisiloa taotluse töötlemise ja selle kohta otsuse tegemise eest, ning samuti teave korra kohta, mida tuleb järgida otsuse edasikaebamise korral.

Vedajate teostatav kontroll

Vedajad peavad veenduma enne viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike sõidukisse sisenemist, et neil on kehtiv ETIASe reisiluba. Nad võivad kasutada selleks veebipõhist liidest või muid mobiilseid tehnilisi lahendusi.

Kui kehtiva reisiloaga reisija lubamisest Schengeni alale hiljem keeldutakse, vastutab vedaja reisija tagasiviimise eest kohta, kus reisija sõidukisse sisenes, kuid talle ei määrata mingit karistust.

Kui sõidukisse lubatakse reisija, kellel ei ole kehtivat reisiluba, ja tema lubamisest Schengeni alale hiljem keeldutakse, vedaja mitte üksnes ei vastutata reisija tagasiviimise eest kohta, kus reisija sõidukisse sisenes, vaid talle määratakse ka karistus.

Saabumine Schengeni ala piiripunkti

Kui reisija saabub piiripunkti, loeb piirivalvur tavapärase piirikontrolli käigus elektrooniliselt reisidokumendi andmeid. See käivitab päringu Schengeni piirieeskirjades ette nähtud eri andmebaasides, sealhulgas ETIASes, mis annab ajakohase teabe reisiloa staatuse kohta. ETIASe toimikule endale piirivalvur piirikontrolli tegemiseks juurde ei pääse.

Kehtiva reisiloa puudumisel peab piirivalvur keelduma reisija lubamisest Schengeni alale ja lõpetama piirikontrolli. Reisija ja sisenemiskeeld registreeritakse vastavalt riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi käsitlevale määrusele riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis.

Kehtiva reisiloa olemasolu korral tehakse piirikontroll kooskõlas Schengeni piirieeskirjadega. Selle tulemusel võidakse reisijal lubada siseneda Schengeni alale või Schengeni piirieeskirjades kindlaks määratud tingimustel selle lubamisest keelduda.

Reisilubade kehtetuks tunnistamine või tühistamine

Väljaantud reisiluba tuleb tühistada või kehtetuks tunnistada kohe, kui ilmneb, et loa väljaandmise tingimused ei olnud loa väljaandmise ajal täidetud või ei ole enam täidetud, eriti kui on tõsine põhjus arvata, et reisiluba saadi pettuse teel. Kehtetuks tunnistamise või tühistamise otsuse teevad selle liikmesriigi ametiasutused, kelle valduses on kehtetuks tunnistamise või tühistamiseni viivad tõendid, või selle liikmesriigi ETIASe riiklik üksus, mille taotleja on märkinud riigina, kuhu ta kavatseb esimesena siseneda.

Eriti kui sisenemiskeelu jaoks koostatakse uus SISi hoiatusteade, teavitab SIS ETIASe kesksüsteemi, mis omakorda kontrollib, kas asjaomane uus hoiatusteade vastab mõnele kehtivale reisiloale. Kui see on nii, teavitatakse viivitamata hoiatusteate koostanud liikmesriiki, kellel tuleb reisiluba kehtetuks tunnistada.

Europoli roll

Europol annab oma panuse lisaväärtusse, mille ETIAS loob ELi sisejulgeoleku aspektist. See peegeldab Europoli rolli ELi teabekeskusena ja tugevdatud õigusraamistiku peamise julgeolekukoostöö vahendina. ETIASe reisiloa taotlejate esitatud andmeid võrreldakse andmetega, mida Europol säilitab inimeste kohta, keda kahtlustatakse kuriteo toimepanekus või kuriteos osalemises, kes on kuriteos süüdi mõistetud või kelle puhul on olemas faktilised näitajad või on mõistlikke põhjuseid uskuda, et nad panevad toime kuriteo. Europolil on ainulaadne võimalus kombineerida teavet, mis ei ole üksikutele liikmesriikidele või muudes ELi andmebaasides kättesaadav.

Just sel põhjusel kaasatakse Europol osalemise kaudu ETIASe taustakontrollinõukogus ETIASe taustakontrollireeglite kindlaksmääramisse. Samuti haldab Europol oma andmete piires ETIASe jälgimisnimekirja. Lisaks võivad ETIASe riiklikud üksused konsulteerida Europoliga järelmeetmete

võtmisel päringutabamuse suhtes, mis on saadud ETIASe automatiseeritud töötlemise käigus Europoli pädevusse kuuluva juhtumi puhul. See võimaldab ETIASe riiklikel üksustel kasutada Europolile kättesaadavat asjakohast teavet, hinnates ETIASe taotlust, mille on esitanud isik, kes võib kujutada endast julgeolekuohtu. Lõpetuseks võib Europol konkreetsel juhul, kui ta toetab oma pädevusvaldkonda kuuluvat liikmesriikide tegevust terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamisel, avastamisel või uurimisel, taotleda võimalust tutvuda ETIASe kesksüsteemis salvestatud andmetega.

ETIASe tehniline taristu

ETIAS tagab tehnilise taristu

– taotlejatele, et esitada veebis reisiloa taotluse jaoks nõutav teave, ning asjakohased suunised kasutamiseks kahtluste esinemise korral;

– ETIASe kesksüsteemile, et luua, ajakohastada ja kustutada reisiloa taotlus, ning esitab kogutud teabe taotluse haldamiseks seni, kuni on tehtud otsus reisiluba anda või selle andmisest keelduda;

– ETIASe kesksüsteemile, et töödelda taotleja isikuandmeid eesmärgiga teha konkreetsetes andmebaasides päringuid ja hankida neist taotluse hindamiseks taotleja kohta teavet;

– piirivalvuritele, et pääseda Schengeni piiripunktist ligi taotleja reisiloa staatust käsitlevale teabele, lugedes reisidokumendi masinloetaval alal esitatud andmeid või kasutades taotluse numbrit;

– vedajatele, et kontrollida reisiloa staatust, kasutades üksnes reisidokumendi masinloetaval alal esitatud andmeid või taotluse numbrit;

– ETIASe keskküksuse ja ETIASe riiklike üksuste töötajatele, et hallata taotluste menetlemist, sealhulgas vahetada teavet teiste liikmesriikide pädevate asutustega ja teavitada taotlejaid;

– ETIASe keskküksusele ning ETIASe riiklike üksuste töötajatele ja pädevatele asutustele, et esitada anonüümseks muudetud andmeid kasutades statistikat, võimaldamata asjaomaseid isikuid statistika väga väikesele rühmale kitsendamisega tuvastada.

ETIASe tehniline taristu peab olema piirikontrollitoimingute ja vedajate jaoks 99,9 % ööpäevast kättesaadav. Samuti peab ETIASe infosüsteem tagama kõige kõrgemal tasemel julgeolekukaitsemehhanismid, et hoida ära sissetung, volitamata isikute juurdepääs andmetele ja andmete avalikustamine selliste isikute poolt, korruptsioon ja andmete terviklikkuse kadumine. Selle nõude täitmiseks võetakse rakendusmeetmena vastu julgeolekukava.

Andmete säilitamise tähtaeg

Üldjuhul säilitatakse ETIASe taotluse andmeid viis aastat pärast reisiloa viimast kasutust või viimast reisiloa väljastamisest keeldumise, reisiloa kehtetuks tunnistamise või reisiloa tühistamise otsust. See säilitamistähtaeg vastab tähtajale, mis on kehtestatud andmete säilitamiseks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, kus sisenemisluba antakse ETIASe reisiloa alusel. Andmete säilitamise tähtaegade vastavusse viimisega kantakse hoolt selle eest, et nii riiki sisenemise andmeid kui ka seonduvaid reisiloa andmeid säilitatakse sama kaua, ja see on ETIASe ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi koostalitluse lisaelement. See andmete säilitamise tähtaegade vastavusse viimine on vajalik, et võimaldada pädevatel asutustel teha Schengeni piirieeskirjades ja ETIASes ette nähtud ohuanalüüs. Andmete säilitamise tähtaeg vähendab ka

uuesti registreerimise sagedust ja on kasulik kõikidele reisijatele. Kõnealuse tähtaja möödudes kustutatakse ETIASe taotlustoimik automaatselt ja täielikult.

Koostalitlus ja ressursside jagamine riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemiga

Kavandatav määrus sisaldab üldist põhimõtet, et ETIAS tugineb koostalitlusele konsulteeritavate infosüsteemidega (riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem, SIS, VIS, Europoli andmebaasid, Eurodac ja ECRIS), ning kõnealuste infosüsteemide, eelkõige riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi jaoks välja töötatud komponentide korduskasutamisele. Selle lähenemisviisiga saavutatakse ETIASe loomisel ja toimimisel märkimisväärne kulude kokkuhoid.

ETIASel ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemil saab olema ühine kolmandate riikide kodanike isikuandmeid sisaldav teabehoidla. ETIASe taotlusest pärit lisaandmeid (nt elukohateave, vastused taustaküsimustele, IP-aadress) ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmeid hoitakse eraldi, kuid need on seotud nimetatud ühiste ja ühtsete isikuandmeid sisaldavate toimikutega. See lähenemisviis on igati kooskõlas 6. aprilli 2016. aasta teatises „Piirivalve ja julgeoleku tugevamad ja arukamad infosüsteemid“ esitatud koostalitlusstrateegiaga ning hõlmab kõiki asjakohaseid andmekaitsetagatisi.

Jagatakse või korduskasutatakse järgmisi riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi komponente:

– laivõrk (praegu Testa-ng nime kandev virtuaalne võrk, mis ühendab liikmesriikide domeenid keskdomeeniga), millel on piisavalt võimsust, et edastada ETIASe teavet riikide taristute ja kesksüsteemi vahel;

– ühtne riiklik liides, mis on eu-LISA välja töötatud ja rakendatav üldine süsteem, millega pakutakse teenuseid side pidamiseks riikide piirikontrollitaristute ja kesksüsteemi vahel ning mida hakatakse kasutama ka ETIASe sõnumite edastamiseks;

– tehniliste vahendite puhul, mis võimaldavad vedajatel teha päringuid Schengeni alale reisivate viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike ETIASe staatuse kohta, kasutavad sama teenust, mida pakutakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile;

– tehniliste vahendite puhul, mis võimaldavad taotlejatel esitada ETIASes taotluseid (veebiliides ja mobiilirakendus), kasutavad taristut, mis on loodud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi jaoks, et kontrollida lubatud viibimisaja allesjäänud kestust.

Arendusetapi ja rakendusetapi kulud

ETIASe väljatöötamise kulud on hinnangute kohaselt 212,1 miljonit eurot ja keskmised iga-aastased tegevuskulud 85 miljonit eurot. ETIAS on rahaliselt jätkusuutlik, sest iga-aastased tegevuskulud kaetakse lõivudest saadava tuluga.

Ettepaneku valdkonnas kehtivad õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) nr 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieeskirjad).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1987/2006, mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist.

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem Euroopa Liidu liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeelu andmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 767/2008 ja määrust (EL) nr 1077/2011 (COM(2016) 194 final).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 603/2013, millega luuakse sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteem määruse (EL) nr 604/2013 (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest) tõhusaks kohaldamiseks ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europoli taotlusi sõrmejälgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1077/2011, millega asutatakse Euroopa amet vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks.

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse nõukogu raamotsust 2009/315/JSK seoses teabe vahetamisega kolmandate riikide kodanike kohta ja Euroopa karistusregistrite infosüsteemiga (ECRIS) ning asendatakse nõukogu otsus 2009/316/JSK.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1077/2011, millega asutatakse Euroopa amet vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. septembri 2016. aasta määrus (EL) 2016/1624, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/399 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 863/2007, nõukogu määrus (EÜ) nr 2007/2004 ning nõukogu otsus 2005/267/EÜ.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 515/2014, millega luuakse Sisejulgeolekufondi osana välispiiride ja viisade rahastamisvahend ning tunnistatakse kehtetuks otsus nr 574/2007/EÜ.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta määrus (EL) 2016/794, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol) ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2009/371/JSK, 2009/934/JSK, 2009/935/JSK, 2009/936/JSK ja 2009/968/JSK.

2. KONSULTEERIMINE HUVITATUD ISIKUTEGA JA MÕJU HINDAMINE

Konsulteerimine huvitatud isikutega

ETIASe ettepaneku koostamisel tugineti teostatavusuuringule. Selle uuringu osana kogus komisjon liikmesriikide piirikontrolli- ja julgeolekuekspertide seisukohti. Peale selle arutati ETIASe ettepaneku põhielemente kõrgetasemelises koostalitlusvõime eksperdirühmas, mis moodustati tugevamaid ja arukamaid piire käsitleva 6. aprilli 2016. aasta teatise järelmeetmena. Samuti peeti nõu lennu-, mereveo- ja raudteeveo-ettevõtjate ning välist maismaapiiri omavate ELi liikmesriikide esindajatega. Teostatavusuuringu raames konsulteeriti ka ELi Põhiõiguste Ametiga.

Mõju hindamine

ETIASt käsitlev seadusandlik ettepanek põhineb 2016. aasta juunist oktoobrini korraldatud teostatavusuuringu tulemustel.

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

Kavandatavate meetmete kokkuvõte

Seadusandlikus ettepanekus on määratud kindlaks ETIASe eesmärk, funktsioonid ja ülesanded. Ettepanekus antakse Euroopa piiri- ja rannikuvalvele volitused tagada ETIASe kesküksuse loomine ja haldamine. Peale selle antakse Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Ametile (eu-LISA) volitused tehniliselt välja arendada ja tagada süsteemi operatiivjuhtimine. Oluline roll ETIASe julgeolekueesmärkide saavutamise tagamisel antakse ka Europolile.

Seepärast on lisatud käesolevasse ettepanekusse sellest tulenevad määruse (EL) nr 2016/399, määruse (EL) nr 2016/1624, määruse (EL) nr 1077/2011 ja määruse (EL) nr 2016/794 muudatused.

Muudatuste kohta, mis tuleb teha sellest tulenevalt määrustesse, mis käsitlevad süsteeme, millest ETIAS päringuid teeb, koostab komisjon eraldi ettepanekud.

Käesolevas seadusandlikus ettepanekus määratakse kindlaks ETIASe elemendid. Tehnilistes ja süsteemi toimimise üksikasjades lepitakse kokku hilisemas etapis rakendusotsuste raames, kus komisjon võtab vastu lisameetmed ja -eeskirjad, mis käsitlevad

– koostalitlusvõime loomist ja selle kõrgetasemelisust;

– veebisaidi tehnilist kirjeldust ja tingimusi;

– andmete sisestamist;

– konkreetsete andmekategooriate määratlemist;

– juurdepääsu andmetele;

– konsulteeritavate infosüsteemide kindlaksmääramist;

– taustakontrollireeglite kindlaksmääramist;

– andmete muutmist, kustutamist ja ennetähtaegset kustutamist;

– andmete säilitamist ja juurdepääsu andmetele;

– toimimisnõudeid, sealhulgas tehniliste seadmete minimaalset tehnilist kirjeldust.

Õiguslik alus

Käesolevas ettepanekus kasutatakse määruse õigusliku alusena Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punkte b ja d. Artikli 77 lõike 2 punktid b ja d on sobiv õiguslik alus, et veelgi täpsustada liikmesriikide välispiiride ületamisega seotud meetmeid, töötada välja standardid ja kord, mida liikmesriikidel tuleb järgida isikute kontrollimisel välispiiridel, ning määrata kindlaks meetmed, et kehtestada järk-järgult välispiiride integreeritud haldamissüsteem.

Peale selle on kasutatud ettepanekus õigusliku alusena artikli 87 lõike 2 punkti a, et võimaldada rangetel tingimustel juurdepääs õiguskaitse eesmärgil. See täiendav õiguslik alus, mida kasutatakse õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu võimaldamiseks, hõlmab sama seadusandlikku tavamenetlust, mida kohaldatakse artikli 77 lõike 2 punktide b ja d alusel.

Lõpetuseks tugineb ettepanek ka artikli 88 lõike 2 punktile a, kuivõrd sellega muudetakse Europoli ülesannete loetelu.

Subsidiaarsuse põhimõte

Esitatud algatus jääb ELi toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punkti b kohaldamisalasse, kus Euroopa Liit on pädev võtma vastu meetmeid, mis on seotud isikute kontrollimise ja tõhusa järelevalvega liikmesriikide välispiiride ületamise üle.

Praegune ELi raamistik liikmesriikide välispiiride ületamise kohta ei paku viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike andmete automatiseeritud, koordineeritud ja ühtse eelneva läbivaatamise võimalust. See ei võimalda liikmesriikidel kohaldada ühiseid Schengeni eeskirju ühtlustatud ja koordineeritud viisil. Probleem on selgelt piiriülene, sest viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikud võivad vabalt valida koha, kus nad Schengeni alale sisenevad, et vältida teatud kontrolle teatavates piiripunktides. Mis puudutab viisataotlejaid, siis teave viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike kohta peaks olema kättesaadav, et suurendada isikute puhul tehtava julgeoleku- ja rändekontrolli tõhusust ning parandada ELi välispiiri haldamise üldist kvaliteeti.

Liikmesriigid ei suuda kõnealuseid eesmärke üksi tegutsedes piisaval määral saavutada ja need on paremini saavutatavad liidu tasandil.

Proportsionaalsuse põhimõte

Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 on sätestatud, et ükski liidu meede ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik lepingu eesmärkide saavutamiseks. Esitatud algatus kujutab endast Schengeni *acquis*' edasiarendust eesmärgiga tagada välispiiril ühiste eeskirjade ühetaoline kohaldamine kõikides liikmesriikides, kes on kaotanud ära kontrolli sisepiiridel. Seeläbi luuakse õigusakt, mis annab Euroopa Liidule vahendid kandmaks hoolt selle eest, et kõik liikmesriigid kohaldaksid viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike puhul ebaseadusliku rände, julgeoleku- ja rahvatervisega seotud ohtude hindamise eeskirju sama järjepidevalt kui nad teevad seda selliste kolmandate riikide kodanike puhul, kellelt nõutakse viisat.

Samuti antakse sellega õiguskaitseasutustele võimalus tutvuda ETIASe kesksüsteemis salvestatud andmetega, kui see on konkreetse terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamise, avastamise või uurimise juhtumi puhul vajalik. Sellisel juhul pakub ETIAS – juhul kui varasemad otsingud riiklikes ja Europoli andmebaasides ei ole viinud vajaliku teabeni – riiklikele õiguskaitseasutustele ja Europolile välja õigeaegse, täpse, turvalise ja kulutõhusa viisi, kuidas uurida viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikke, keda kahtlustatakse terrorismis või raske kuriteo toimepanekus (või kes on selle ohvrid). See võimaldab pädevatel asutustel tutvuda selliste raskete kuritegude toimepanekus kahtlustatavate (või nende ohvriks olevate) viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike ETIASe taotlustoimikuga.

Ettepanek sisaldab kõiki asjakohaseid andmekaitsetagatisi ja on proportsionaalne õigusega isikuandmete kaitsele. Selles on järgitud võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtet, see sisaldab rangeid andmeturbe sätteid ja selles ei nõuta andmete töötlemist pikema aja vältel kui on hädavajalik selleks, et võimaldada süsteemil toimida ja saavutada oma eesmärgid. Nähakse ette ja rakendatakse täielikult kõik kolmandate riikide kodanike põhiõiguste tõhusaks kaitseks vajalikud kaitsemeetmed ja mehhanismid (vt allpool jaotis põhiõiguste kohta).

Süsteemi toimimiseks ei ole vaja liidu tasandil täiendavaid protsesse ega ühtlustamist; kavandatud meede on seega proportsionaalne, sest ei lähe kaugemale sellest, mis on liidu tasandil vajalik kindlaksmääratud eesmärkide saavutamiseks.

Õigusakti valik

Kavandatav vahend: määrus.

Muud meetmed ei oleks asjakohased järgmistel põhjustel.

Käesoleva ettepanekuga luuakse keskne süsteem, mille kaudu liikmesriigid teevad omavahel Schengeni välispiiri haldamisel koostööd, mille jaoks on vaja ühist struktuuri ja ühtseid kasutuseeskirju. Selles sätestatakse kõikide liikmesriikide jaoks ühtsed eeskirjad, mis käsitlevad viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike kontrollimist enne nende saabumist välispiirile eesmärgiga hinnata ebaseadusliku rände, julgeoleku- ja rahvatervisega seotud ohte ning juurdepääsu süsteemile, sealhulgas õiguskaitse eesmärgil. Lisaks haldab kesksüsteemi Euroopa piiri- ja rannikuvalve. Need eesmärgid saab täielikult saavutada vaid määrusega ja seega tuleks õigusaktiks valida määrus.

Põhiõigused

Kavandatav määrus mõjutab põhiõigusi, eelkõige õigust inimväärikusele (ELi põhiõiguste harta artikkel 1), õigust vabadusele ja turvalisusele (harta artikkel 6), õigust era- ja perekonnaelu austamisele (harta artikkel 7), õigust isikuandmete kaitsele (harta artikkel 8), varjupaigaõigust (harta artikkel 18), kaitset tagasisaatmise, väljasaatmise või väljaandmise korral (harta artikkel 19), diskrimineerimiskeeldu (harta artikkel 21), lapse õigusi (harta artikkel 24) ja õigust tõhusale õiguskaitsevahendile (harta artikkel 47).

ETIASe rakendamine mõjutab õigustatud avalikku huvi kõrgetasemelise julgeoleku tagamise vastu positiivselt. Schengeni ala välispiiri ületavate viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikega kaasneva julgeolekuohu parem ja täpsem väljaselgitamine aitab avastada inimkaubandust (eriti alaealiste puhul) ja piiriülest kuritegevust ning hõlbustab üldisemalt nende isikute kindlakstegemist, kelle viibimine Schengeni alal kujutab endast julgeolekuohtu. Seega aitab ETIAS suurendada Schengeni alal viibivate kodanike julgeolekut ja edendada ELi sisejulgeolekut.

ETIAS tagab kõikidele viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikele mittediskrimineeriva juurdepääsu taotlusprotsessile, kandes hoolt selle eest, et tehtavad otsused ei põhine mingil juhul isiku rassil või etnilisel päritolul, poliitilistel vaadetel, usutunnistusel või filosoofilistel veendumustel, seksuaalelul või seksuaalsel sättumusel. ETIAS pakub tagatisi, mis kindlustavad taotluse esitanud isiku teavitamise ja tõhusad õiguskaitsevahendid.

Seoses õigusega isikuandmete kaitsele on ettepanekus esitatud kõik asjakohased isikuandmete kaitse meetmed, eelkõige seoses isikuandmetele juurdepääsuga, mis peaks rangelt piirduma vaid käesoleva määruse eesmärgiga. Samuti on sellega ette nähtud üksikisikute õigus õiguskaitsele, eelkõige kohtulikule õiguskaitsevahendile, ja sõltumatute riigiasutuste tehtav järelevalve töötlemistoimingute üle. Isikuandmete kaitset kui üht põhiõigust aitab austada ka eespool osutatud andmete säilitamise tähtaja piiramine.

Ettepanekus nähakse ette riiklike õiguskaitseasutuste ja Europoli võimalus teha ETIASe kesksüsteemis päringuid terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks või uurimiseks. Nagu on sätestatud harta artikli 52 lõikes 1, peavad isikuandmete kaitse õigusele seatud piirangud olema asjakohased taotletava eesmärgi saavutamiseks ega tohi minna selle saavutamiseks vajalikust kaugemale. Euroopa inimõiguste konventsiooni artikli 8 lõikes 2 kinnitatakse samuti, et avaliku sektori asutuse sekkumine üksikisiku õigusse eraelu puutumatusele võib olla õigustatud, kui see on vajalik riigi julgeoleku või ühiskondliku turvalisuse huvides või kuriteo ärahoidmiseks, nagu on ette nähtud käesolevas ettepanekus. Ka Euroopa Kohus on tunnistanud, et võitlus raske kuritegevuse, eeskätt organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vastu, on avaliku julgeoleku tagamiseks mõistagi esmatähtis ning selle tõhusus võib suuresti sõltuda nüüdisaegsete infotehnoloogia vahendite ja uurimisvõtete kasutamisest; seega võib neil

konkreetsetel eesmärkidel isikuandmetele antud juurdepääs olla õigustatud, kui seda peetakse vajalikuks. Seetõttu on ettepanek, pidades silmas õigust isikuandmete kaitsele, igati kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ja samuti Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 16, mis tagab igaühe õiguse oma isikuandmete kaitsele.

Ettepanekuga nähakse ette juurdepääs ETIASele terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks või uurimiseks, et pääseda ligi andmetele, mille viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikud on esitanud reisiloa taotlemisel. Kuigi VIS sisaldab sarnaseid andmeid viisaomanike või -taotlejate kohta, ei leidu viisanõudest vabastatud kodanike kohta selliseid andmeid üheski muus ELi andmebaasis. Majanduse üleilmastumisega käib kaasas kuritegevuse üleilmastumine[12]. Rahvusvahelised kuritegelikud organisatsioonid arendavad oma tegevust üle piiride[13]. Sellise kuritegevusega nagu inimkaubandus ja inimeste või kaupade ebaseaduslik üle piiri toimetamine kaasneb arvukalt piiriületusi. VIS on oluline teabeallikas kuritegevusega seotud kolmandate riikide kodanike suhtes algatatud kriminaaluurimiste puhul, nagu näitab VISi üha suurem kasutamine õiguskaitse eesmärgil ning süsteemi tõhusus ja kasulikkus[14]. Viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike kohta ei ole selline teave paraku kättesaadav.

Nähes ette võimaluse tutvuda terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks või uurimiseks ETIASe kesksüsteemi andmetega, täidetakse seega viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikega seotud teabelünk ja võimaldatakse vajaduse korral luua seoseid ETIASe taotlustoimikus salvestatud andmetega. Peale selle, kuna reisiluba kehtib üldjuhul viis aastat, võib riiklikel õiguskaitseasutustel või Europolil tekkida vajadus tutvuda ETIASe kesksüsteemis salvestatud andmetega, kui isiku ja terroriakti või muu raske kuriteoga seotud teave muutub kättesaadavaks pärast asjaomasele isikule reisiloa andmist.

Päringute tegemisega ETIASe kesksüsteemis terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamise, avastamise või uurimise eesmärgil piiratakse õigust isikuandmete kaitsele. Ettepanekus on sätestatud selle piirangu leevendamiseks tõhusad kaitsemeetmed:

– pädevatele asutustele antud kaalutlusõiguse ulatuse ja kasutamise korra selge kindlaksmääramine. Tutvumist ETIASe kesksüsteemis salvestatud andmetega õiguskaitse eesmärgil võib lubada ainult terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks või uurimiseks, nagu on määratud kindlaks nõukogu raamotsustes 2002/475/JSK terrorismivastase võitluse kohta ja 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse kohta, ning üksnes siis, kui see on konkreetse juhtumi puhul vajalik. Sellega välistatakse nii juurdepääs ETIASele kuritegude puhul, mis ei ole rasked, kui ka andmete süstemaatiline või ulatuslik võrdlemine;

---

[12] „Kurjategijad kasutavad uusi kasu teenimise võimalusi, eriti kui nad saavad tugineda olemasolevatele taristutele, inimestele ja kontaktidele. Eriti kehtib see rühmituste puhul, kes tegelevad ebaseaduslike kaupade veo ja turustamisega. Rahvusvaheliste reiside ja vedude tegemise lihtsus, interneti kasutuselevõtt üle kogu maailma ja muud tehnoloogilised edusammud on muutnud geograafilised kaalutlused vähem oluliseks. Kurjategijaid ei heiduta geograafilised piirid ning juhtivad rühmitused on nüüd üleilmsed, pidades silmas nende tegevust, tegevuspiirkonda, koostöötasandeid ja liikmete kodakondsust.“ (Europoli 2013. aasta hinnang „EU Organised Crime Threat Assessment“, OCTA 2013, lk 37.)

[13] „Kurjategijate kodakondsuse ja peamiste tegutsemisriikide analüüs on näidanud, et kuritegelikud rühmitused muutuvad üha rahvusvahelisemaks. Näiteks nii Belgia kui ka Portugal on teatanud kuritegelikest rühmitustest, mille liikmete seas on esindatud enam kui 60 kodakondsust. Need kaks riiki andsid teada ka kuritegelikest rühmitustest, mille põhitegevus hõlmas enam kui 35 riiki. See viitab selgelt märkimisväärsele rahvusvahelisele kuritegelikule koostööle, liikuvusele ja haardele.“ (Samas, lk 34.)

[14] Vt komisjoni talituste töödokument, mis on lisatud aruandele määruse (EÜ) nr 767/2008 rakendamise kohta, SWD(2016) 328 final.

– õiguskaitse eesmärgil ETIASe kesksüsteemile juurdepääsu saamise taotluste põhjendamine. Määratud riiklikud õiguskaitseasutused ja Europol võivad taotleda luba tutvuda ETIASe kesksüsteemis salvestatud andmetega vaid siis, kui on põhjendatult alust arvata, et selline juurdepääs aitaks oluliselt kaasa asjaomase kuriteo tõkestamisele, avastamisele või uurimisele;

– sõltumatu kontroll enne andmetega tutvumist. Taotlused tutvumiseks ETIASe kesksüsteemi andmetega konkreetse terroriaktide või raskete kuritegude tõkestamise, avastamise või uurimise juhtumi puhul läbivad sõltumatu kontrolli, mille alusel tehakse kindlaks, et ranged tingimused, mis käsitlevad ETIASe kesksüsteemis salvestatud andmetega õiguskaitse eesmärgil tutvumise taotluse esitamist, on täidetud. Sellise sõltumatu eelkontrolli peaks tegema kohus või asutus, kes tagab täieliku sõltumatuse ja erapooletuse ning on vaba mis tahes otsesest või kaudsest välismõjust;

– võimalikult väheste andmete kogumine, et piirata andmete töötlemine töötlemise eesmärgi saavutamiseks vajamineva miinimumiga. Terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks või uurimiseks ei tehta kättesaadavaks kõiki ETIASe taotlustoimikus salvestatud andmeid. Teatud andmeelemente ei tehta üldse kättesaadavaks, sest need on kriminaaluurimistes vähe asjassepuutuvad (nt teave isiku hariduse kohta või selle kohta, kas isikuga võib kaasneda rahvatervisega seotud oht). Muud andmeelemendid tehakse kättesaadavaks vaid siis, kui vajadust konkreetse andmeelemendiga tutvuda on andmetega õiguskaitse eesmärgil tutvumise taotluses sõnaselgelt põhjendatud ja sõltumatu kontrollimine on seda kinnitanud (nt andmed praeguse töökoha kohta);

– ETIASe kesksüsteemis salvestatud andmetega tutvumine kui viimane abinõu. Riiklikud õiguskaitseasutused ja Europol võivad taotleda võimalust tutvuda ETIASe kesksüsteemis salvestatud andmetega vaid juhul, kui varasemad otsingud kõikides liikmesriigi asjakohastes andmebaasides ja Europoli andmebaasides ei ole viinud vajaliku teabeni.

4. MÕJU EELARVELE

Teostatavusuuringu tulemusel põhineb käesolev ettepanek ETIASe jaoks parimal variandil ning vajaminev summa on hinnanguliselt 212,1 miljonit eurot, mille puhul on arvesse võetud ka õiguskaitse eesmärgil süsteemile juurdepääsu andmist.

See rahaline toetus katab nii kesktasandi kulud kogu mitmeaastase finantsraamistiku perioodil (113,4 miljonit eurot – ELi tasandi arendus- ja tegevuskulud kaudse eelarve täitmise kaudu) kui ka kulud, mis tekivad liikmesriikides olemasolevate piiritaristute lõimimisel ETIASega ühtse riikliku liidese abil (92,3 miljonit eurot – koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise kaudu). Riigisiseste lõimimiskulude katmiseks rahalise toetuse andmisega tagatakse, et riigi raske majanduslik olukord ei sea ohtu ega lükka edasi projektide elluviimist. Arendusetapis (2018–2020) kulutab komisjon tegevuskulude katmiseks liikmesriikides kokku 4,2 miljonit eurot (koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise kaudu).

Alates 2020. aastast, kui võetakse kasutusele uus süsteem, võib liikmesriikide tulevaste tegevuskulude katmist toetada Sisejulgeolekufondist rahastatavatest riiklikest programmidest (eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega). Ent kuna uus süsteem võetakse kasutusele pärast praeguse mitmeaastase finantsraamistiku kohaldamise lõppu, tuleks selle rahastamist käsitleda järgmise mitmeaastase finantsraamistiku teemalistel aruteludel.

Nii eu-LISA kui ka Euroopa piiri- ja rannikuvalve vajavad täiendavaid inimressursse ja rahalisi vahendeid, et täita ETIASe määruse alusel oma uusi ülesandeid. Eu-LISA jaoks algab arendusetapp 2018. aastal, samal ajal kui Euroopa piiri- ja rannikuvalvet tuleb varustada toimetulekuks

rakendusetapis, milleks tuleb hakata eraldama järk-järgult vahendeid alates 2020. aasta teisest poolest.

Nagu on öeldud eespool 1. jaotises, hakkab ETIAS saama alates 2020. aastast tulu lõivudest, mida kavatsetakse käsitada selle tulu eripärast tulenevalt sihtotstarbelise välistuluna. Võttes aluseks praegused hinnangud taotluste arvu kohta, on lõivudest saadav tulu rohkem kui piisav, et katta ETIASe arendus- ja tegevuskulud. See omakorda võimaldab rahastada seonduvaid kulusid e-piiride valdkonnas.

5. LISATEAVE

Osalemine

Käesolev ettepanek tugineb Schengeni *acquis*'le, kuna käsitleb välispiiri ületamist. Seepärast tuleb arvesse võtta järgmisi assotsieerunud riikidega sõlmitud protokollide ja lepingutega seotud tagajärgi.

Taani: Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani nõukogus Euroopa Liidu toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise kohaste meetmete võtmisel.

Kuna käesolev määrus põhineb Schengeni *acquis*'l, otsustab Taani kõnealuse protokolli artikli 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast nõukogu otsuse tegemist käesoleva määruse kohta, kas ta rakendab seda oma riigi õiguses või mitte.

Ühendkuningriik ja Iirimaa: kooskõlas Schengeni *acquis*' Euroopa Liidu raamistikku integreerimise protokolli artiklitega 4 ja 5, nõukogu 29. mai 2000. aasta otsusega 2000/365/EÜ (Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes) ja nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsusega 2002/192/EÜ (Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes) ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa määruse (EL) 2016/399 (Schengeni piirieeskirjad) ega ühegi teise üldiselt Schengeni *acquis*'na tuntud õigusakti ning eelkõige sisepiirikontrolli kaotamist reguleerivate ja toetavate õigusaktide ja välispiirikontrolliga seotud kõrvalmeetmete kohaldamises.

Käesolev määrus kujutab endast selle *acquis*' edasiarendamist ning seepärast ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmises ja see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav.

Kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega kohtuasjas C-482/08: Ühendkuningriik *vs.* nõukogu (ECLI:EU:C:2010:631) ei mõjuta asjaolu, et käesoleva määruse õiguslikud alused on ELi toimimise lepingu artikli 87 lõike 2 punkt a ja artikli 88 lõike 2 punkt a ning artikli 77 lõike 2 punktid b ja d, eespool esitatud järeldust, sest juurdepääs õiguskaitse eesmärgil kaasneb ETIASe loomisega.

Island ja Norra: menetlused, mis on sätestatud nõukogu, Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud assotsieerimislepingus, mis käsitleb nende riikide kaasamist Schengeni *acquis*' rakendamisse, kohaldamisse ja edasiarendamisse, on kohaldatavad, sest käesolev ettepanek põhineb kõnealuse lepingu A lisa kohaselt Schengeni *acquis*'l[15].

Šveits: käesoleva määrusega arendatakse edasi Schengeni *acquis*' sätteid, nagu on ette nähtud Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelises lepingus Šveitsi

[15] EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega[16].

Liechtenstein: käesoleva määrusega arendatakse edasi Schengeni *acquis*' sätteid, nagu on ette nähtud Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelises protokollis, mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega[17].

Horvaatia, Küpros, Bulgaaria ja Rumeenia: käesolevas määruses, millega luuakse ETIAS, tuginetakse määruse (EL) nr 2016/399 artiklis 6 kirjeldatud sisenemise nõuetele. Seda sätet tuli ühinevatel liikmesriikidel kohaldada ühinemisel Euroopa Liiduga.

[16] ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.
[17] ELT L 160, 18.6.2011, lk 19.

2016/0357 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega luuakse ELi reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning muudetakse määrusi (EL) nr 515/2014, (EL) 2016/399, (EL) 2016/794 ja (EL) 2016/1624

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkte b ja d, artikli 87 lõike 2 punkti a ja artikli 88 lõike 2 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

pärast konsulteerimist Euroopa Andmekaitseinspektoriga,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust[18],

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust[19],

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Komisjoni 6. aprilli 2016. aasta teatises „Piirivalve ja julgeoleku tugevamad ja arukamad infosüsteemid“[20] on selgitatud, et ELil on vaja tugevdada ja parandada oma IT-süsteeme, andmete struktuuri ja teabevahetust piirihalduse, õiguskaitse ja terrorismivastase võitluse valdkonnas. Selles rõhutatakse vajadust suurendada infosüsteemide koostalitlusvõimet. Samuti on esitatud võimalused olemasolevate infosüsteemide kasulikkuse suurendamiseks ja vajaduse korral uute ja täiendavate infosüsteemide loomiseks, mis täidaksid senised teabelüngad.

(2) Kõnealuses teatises on osutatud mitmele teabelüngale. Nii näiteks puudub Schengeni välispiiridel asuvatel piirivalveasutustel teave selle kohta, kes välispiiri ületavatest reisijatest on viisanõudest vabastatud. Selles teatises teatas komisjon, et kavatseb läbi viia uuringu Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) loomise otstarbekuse kohta. ETIAS oleks automatiseeritud süsteem, mille abil saaks veel enne viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike Schengeni alale reisimist kindlaks teha, kas nad on täitnud Schengeni alale

[18] ELT C, , lk .
[19] ELT C, , lk .
[20] COM(2016) 205 final.

sisenemise eeltingimused ja kas nende reisimine Schengeni alale kujutab endast julgeoleku- või ebaseadusliku rände ohtu.

(3) 14. septembri 2016. aasta teatise „Julgeoleku suurendamine liikuvas maailmas: parem teabevahetus terrorismivastase võitluse valdkonnas ja tugevamad välispiirid“[21] kohaselt on esmatähtis välispiiride kindlustamine. Teatises on esitatud konkreetsed algatused, mis võimaldavad ELil kiirendada ja süvendada välispiiride haldamise tugevdamist.

(4) On vaja määrata kindlaks Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) eesmärgid ja tehniline ülesehitus, luua ETIASe kesküksus, ETIASe riiklikud üksused ja taustakontrollinõukogu, kehtestada tegevuseeskirjad ning taotlejate poolt süsteemi sisestatud andmete kasutamise eeskirjad, töötada välja reisilubade andmise ja sellest keeldumise eeskirjad, näha ette eesmärgid, mille nimel andmeid töödeldakse, määrata kindlaks andmetele juurdepääsu saavad ametiasutused ja tagada isikuandmete kaitse.

(5) ETIASt kohaldataks seoses nende kolmandate riikide kodanikega, kellelt ei nõuta välispiiri ületamiseks viisat.

(6) ETIASt kohaldatakse ka nende viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike puhul, kes on direktiivi 2004/38/EÜ[22] kohaldamisalasse kuuluvate liidu kodanike ja liidu õigusaktide alusel vaba liikumise õigusega kolmanda riigi kodanike pereliikmed, kellel ei ole direktiivis 2004/38/EÜ osutatud elamisloakaarti. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 21 lõikes 1 on sätestatud, et igal liidu kodanikul on õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil, kui aluslepingutega ja nende rakendamiseks võetud meetmetega kehtestatud piirangutest ja tingimustest ei tulene teisiti. Vastavad piirangud ja tingimused on esitatud direktiivis 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil.

(7) Vastavalt Euroopa Liidu Kohtu otsusele[23] on neil pereliikmetel õigus siseneda ELi liikmesriikidesse ja saada selleks otstarbeks sisesõiduviisa. Järelikult peaks viisanõudest vabastatud pereliikmetel olema õigus saada reisiluba. Liikmesriigid peaksid neile isikutele tagama võimaluse saada vajalik reisiluba ning andma selle tasuta.

(8) Õigus saada reisiluba on tingimuslik ning luba võidakse mitte anda nendele pereliikmetele, kes kujutavad ohtu avalikule korrale, avalikule julgeolekule või rahvatervisele vastavalt direktiivile 2004/38/EÜ. Seda silmas pidades võib pereliikmetelt nõuda, et nad esitaksid oma isiku ja staatuse kindlakstegemiseks vajalikud isikuandmed niivõrd, kuivõrd seda on vaja neist lähtuva julgeolekuohu analüüsimiseks. Ka nende reisiloataotluste läbivaatamisel tuleks lähtuda üksnes julgeolekukaalutlustest, mitte aga rändeohust.

(9) ETIAS peaks ette nägema reisiloa nendele kolmandate riikide kodanikele, kellelt ei nõuta välispiiri ületamiseks viisat, et oleks võimalik kindlaks teha, kas nende viibimine liikmesriikide territooriumil ei kujuta endast ebaseadusliku rände, julgeoleku- või

---

[21] COM(2016) 602 final.

[22] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ.

[23] Euroopa Kohtu 31. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-503/03 Euroopa Komisjon *vs*. Hispaania (EKL 2006, lk I-1097).

rahvaterviseohtu. Kehtiva reisiloa omamine peaks olema uus liikmesriikidesse sisenemise eeltingimus, kuid ainult reisiloa omamine ei tohiks automaatselt anda sisenemise õigust.

(10) ETIAS peaks aitama tõsta turvalisuse taset, tõkestada ebaseaduslikku rännet ja kaitsta rahvatervist, võimaldades analüüsida saabujaid enne nende jõudmist välispiiridel asuvatesse piiripunktidesse.

(11) ETIAS peaks aitama hõlbustada piirivalveametnikel teostada kontrolli välispiiridel asuvates piiripunktides ja tagama, et nende Schengeni alale reisida kavatsevate kolmandate riikide kodanike analüüs, kelle suhtes kehtib reisiloanõue, on koordineeritud ja ühtlustatud. Lisaks peaks see parandama taotlejate teavitamist sellest, kas nad on täitnud Schengeni ala külastamise eeltingimused. ETIAS peaks ka aitama lihtsustada kontrolli piiril, vähendades nende juhtumite arvu, kui sisenemine keelatakse välispiiril.

(12) ETIAS peaks ka aitama täita Schengeni infosüsteemi (SIS) eesmärke seoses üle- või väljaandmise eesmärgil vahi alla võtmiseks tagaotsitavate isikute, kadunud isikute, kohtumenetluses osalemise eesmärgil otsitavate isikute ning diskreetse ja erikontrolli alla kuuluvate isikute kohta sisestatud hoiatusteadetega. Sel eesmärgil peaks ETIAS taotlustoimikute automaatsel menetlemisel võrdlema neid asjakohaste SISi hoiatusteadetega. Selline võrdlemine aitaks kaasa SISi toimimisele ja selle käigus saadud päringutabamused tuleks säilitada SISis.

(13) ETIAS peaks koosnema suurest infosüsteemist – ETIASe infosüsteemist –, keskusest – ETIASe kesküksusest – ning liikmesriikides olevatest ETIASe riiklikest üksustest.

(14) ETIASe kesküksus peaks kuuluma Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti koosseisu. ETIASe kesküksuse ülesanne oleks kontrollida automaatse menetlemise tulemusel tagasi lükatud reisiloataotlusi, et selgitada välja, kas taotleja isikuandmed vastavad selle isiku isikuandmetele, kellega seoses on saadud päringutabamus, koostada taustakontrollireeglid ning teostada korrapäraselt taotluste menetlemise auditeid. ETIASe kesküksus peaks töötama 7 päeva nädalas ööpäev läbi.

(15) Iga liikmesriik peaks looma ETIASe riikliku üksuse, kes vaatab läbi reisiloataotlused ja otsustab, kas reisiluba anda või mitte. ETIASe riiklikud üksused peaksid taotluste analüüsimisel tegema koostööd omavahel ja Europoliga. ETIASe riiklikud üksused peaksid töötama 7 päeva nädalas ööpäev läbi.

(16) Oma eesmärkide täitmiseks peaks ETIAS tegema kättesaadavaks veebipõhise taotlusvormi, mille taotleja täidab, esitades järgmised andmed: nimi, reisidokument, elukoht, kontaktandmed, haridus ja praegune töökoht, andmed selle kohta, et ta on ELi kodaniku või elamisloakaardita, kuid vaba liikumise õigusega kolmanda riigi kodaniku pereliige, ning alaealise taotleja puhul vastutava isiku nimi. Lisaks tuleb anda vastus küsimustele taotleja tausta kohta: kas taotlejal on mõni Maailma Terviseorganisatsiooni rahvusvahelistes tervise-eeskirjades nimetatud haigus, mis võib kujuneda epideemiaks, või muu nakkus- või nakkuslik parasitaarhaigus, kas ta on kantud karistusregistrisse, kas ta on olnud sõjapiirkonnas, ning võimalikud piirile tagasisaatmise otsused ja territooriumilt lahkumise korraldused. Juurdepääs taotlejate terviseandmetele peaks olema lubatud üksnes selleks, et teha kindlaks, kas nad kujutavad endast ohtu rahvatervisele.

(17) Juhuks kui reisija ei saa mingil põhjusel ise taotlust täita, peaks ETIAS võimaldama esitada taotluse teisel isikul taotleja nimel. Sellisel juhul peaks taotluse esitama reisija volitatud või tema eest õiguslikult vastutav kolmas isik, kelle nimi tuleb samuti taotlusvormile märkida.

(18) Üle 18 aasta vanused taotlejad peaksid taotluse lõplikuks vormistamiseks tasuma lõivu. Makse tuleks teha panga või finantsvahendaja kaudu. Elektronmakse tegemiseks vajalikke andmeid ei hoita ETIASes, vaid need tuleks edastada ainult pangale või finantsvahendajale, kes tehingut teeb.

(19) Enamik reisilubasid tuleks välja anda vaid mõne minuti jooksul, kuigi mõningate lubade andmiseks võib kuluda ka kuni 72 tundi. Erandjuhtudel, kui taotluse esitajalt soovitakse saada täiendavat teavet või dokumente, võib menetlus kesta kuni kaks nädalat.

(20) Taotleja esitatud isikuandmeid tohiks ETIASes töödelda ainsa eesmärgiga eelnevalt kontrollida määruses (EL) nr 2016/399[24] sätestatud sisenemise eeltingimuste täitmist ning analüüsida, milline on tõenäosus, et taotlejast võib saada ebaseaduslik sisserändaja, ning kas taotleja võib liitu saabununa kujuneda ohuks liidu julgeolekule või rahvatervisele.

(21) Selliseid ohte ei saa analüüsida ilma põhjenduses 16 loetletud isikuandmeid töötlemata. Kõiki taotluses esitatud isikuandmeid tuleks võrrelda Schengeni infosüsteemi (SIS), viisainfosüsteemi (VIS), Europoli andmete, Interpoli varastatud ja kaotatud reisidokumentide andmebaasi, riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi, Eurodaci, Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS) ja/või Interpoli varastatud ja kaotatud reisidokumentide andmebaasi (SLTD) ja Interpoli hoiatusteadetega seotud reisidokumentide andmebaasi (TDAWN) kirjete, failide ja hoiatusteadetega ning ETIASe enda jälgimisnimekirjade ja konkreetsete ohunäitajatega. Võrdlemiseks ei tohiks kasutada muid isikuandmete kategooriaid peale nende, mis on juba esitatud infosüsteemides, kuhu päring esitatakse, ETIASe jälgimisnimekirjas või konkreetsetes ohunäitajates.

(22) Võrdlemine peaks olema automaatne. Kui võrdlemise teel tehakse kindlaks kokkulangevus (päringutabamus) eespool nimetatud infosüsteemides olevates taotlustes või kirjetes, failides või hoiatusteadetes olevate isikuandmete või nende kombinatsiooniga, ETIASe jälgimisnimekirjas olevate isikuandmetega või ohunäitajatega, peaks taotluse läbi vaatama selle liikmesriigi ETIASe riikliku üksuse töötaja, mis on märgitud sisenemise riigiks. ETIASe riikliku üksuse analüüsi tulemuseks peaks olema otsus selle kohta, kas reisiluba välja anda või mitte.

(23) Automaatse menetlemise tulemusel võidakse luba välja anda. Eeldatakse, et enamik taotlusi rahuldatakse automaatse menetlemise tulemusel. Reisiloa andmisest keeldumine ei tohiks põhineda ainult taotluses esitatud isikuandmete automaatsel töötlemisel. Päringutabamuse andnud taotluse peaks läbi vaatama ETIASe riikliku üksuse töötaja.

(24) Taotlejal, kellele on keeldutud reisiluba andmast, peaks olema õigus otsus vaidlustada. Kaebus tuleks esitada taotluse kohta otsuse teinud liikmesriigis kooskõlas selle liikmesriigi õigusaktidega.

(25) Taotlustoimiku läbivaatamisel tuleks lähtuda taustakontrollireeglitest, võrreldes ETIASe kesksüsteemi taotlustoimiku andmeid konkreetsete ohunäitajatega, mis kajastavad kindlaksmääratud julgeoleku- ja rahvatervise ning ebaseadusliku rände ohtu. Kriteeriumid, mille alusel määratakse kindlaks konkreetsed ohunäitajad, ei tohiks mingil juhul põhineda taotleja rassil või etnilisel päritolul, poliitilistel seisukohtadel, usulistel või filosoofilistel veendumustel, ametiühingusse kuulumisel, seksuaalelul ega seksuaalsel sättumusel.

[24] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) nr 2016/399 isikute üle piiri liikumist reguleerivate liidu eeskirjade (Schengeni piirieeskirjad) kohta.

(26) Tuleks koostada ETIASe jälgimisnimekiri, et leida seoseid ETIASe taotlustoimiku ja selliseid isikuid käsitleva teabe vahel, keda kahtlustatakse raske kuriteo või terroriakti sooritamises või kelle puhul on faktilisi tõendeid või piisav alus arvata, et nad panevad toime raske kuriteo või terroriakti. ETIASe jälgimisnimekirja andmeid peaks töötlema Europol vastavalt määruse (EL) nr 2016/794 artikli 18 lõike 2 punktile a ja Europoli integreeritud andmehalduse kontseptsioonile, mille abil seda määrust rakendatakse. Europolile teabe andmisel peaks liikmesriikidel olema võimalik määrata, millisel eesmärgil või eesmärkidel seda töödelda tuleb, sealhulgas piirata töötlemist ETIASe jälgimisnimekirjaga.

(27) Kuna pidevalt kerkivad esile uued julgeolekuohud, ebaseadusliku rände mustrid ja rahvatervist ähvardavad ohud, tuleb neile vastu seista tõhusate vastumeetmete ja tänapäevaste vahenditega. Kuna need vahendid hõlmavad suures mahus isikuandmete töötlemist, tuleks kehtestada sellised kaitsemeetmed, millega piiratakse eraelu ja isikuandmete kaitse õigusesse sekkumist ainult sel määral, mil see on vajalik demokraatliku ühiskonna toimimiseks.

(28) Seepärast tuleks ETIASe isikuandmeid hoida turvaliselt; neile juurdepääsu õigus tohiks olla ainult sellekohaste õigustega töötajatel. Mitte mingil juhul ei tohi neid kasutada mis tahes diskrimineerimisel põhinevate otsuste tegemiseks. Isikuandmeid tuleks säilitada turvaliselt liidu eu-LISA süsteemis.

(29) Juba antud reisiload tuleks tühistada või tunnistada kehtetuks niipea, kui selgub, et loa andmise kriteeriume ei täideta või enam ei täideta. Eelkõige juhul, kui sisenemise keelamise eesmärgil või reisidokumendi kaotamise või varastamise tõttu sisestatakse uus hoiatusteade, peaks SIS sellest teavitama ETIASt, kes omakorda peaks kontrollima, kas uue hoiatusteate ja mõne kehtiva reisiloa vahel on vastavus. Vastavuse leidmisel tuleks sellest kohe teavitada hoiatusteate loonud liikmesriigi ETIASe riiklikku üksust ja reisiluba tühistada. Samasugune on lähenemisviis ka ETIASe jälgimisnimekirja uute elementide lisamise puhul: neid võrreldakse ETIASes säilitatavate taotlustoimikutega, et kontrollida, kas uue elemendi ja kehtiva reisidokumendi vahel on vastavus. Päringutabamusest tuleks kohe teavitada sisenemise liikmesriigi ETIASe riiklikku üksust ja vajaduse korral reisiluba tühistada. Tuleks jätta ka võimalus tühistada reisiluba taotleja nõudmisel.

(30) Kui liikmesriik lubab erandjuhtudel kolmanda riigi kodanikul siseneda oma territooriumile humanitaarkaalutlustel, peaks olema võimalik talle riigi huvides või rahvusvahelise kohustuse tõttu anda piiratud territoriaalse ja ajalise kehtivusega reisiluba.

(31) Lennu- ja meretranspordiettevõtteid ning ettevõtteid, kes veavad reisijate rühmi bussiga, tuleks kohustada kontrollima, kas reisijail on kõik Schengeni konventsiooni[25] kohaselt liikmesriikide territooriumile reisimiseks vajalikud reisidokumendid ja kehtiv reisiluba. ETIASe toimik ise ei tohiks olla vedajaile kättesaadav. Vedajail peaks olema võimalik andmetega tutvuda muu hulgas mobiilsete tehniliste lahenduste abil turvalise internetiühenduse kaudu, kasutades reisidokumendil olevaid andmeid.

(32) Muudetud sissesõidutingimuste järgimiseks peaksid piirivalveametnikud kontrollima, kas reisijal on kehtiv reisiluba. Seepärast peaksid piirivalveametnikud tavapärase piirikontrolli käigus lugema reisidokumendi andmeid elektroonselt. Selle käigus esitatakse päring

[25] Konventsioon, millega rakendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel nende ühispiiridel kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta

Schengeni piirieeskirjades ette nähtud eri andmebaasidele, sealhulgas ETIASele, mis annab ajakohase teabe reisiloa staatuse kohta. ETIASe toimik ise ei tohiks olla piirivalveametnikule piirikontrolli tegemiseks kättesaadav. Piirivalveametnik ei tohiks kehtiva reisiloata isikut riiki lubada ja peaks viima piirikontrolli lõpule sellest lähtuvalt. Kui isikul on kehtiv reisiluba, peaks otsuse tema riiki lubamise või mittelubamise kohta tegema piirivalveametnik.

(33) Võitluses terroriaktide ja muude raskete kuritegudega ning pidades silmas kuritegelike võrgustike üleilmastumist, on oluline, et õiguskaitseasutustel oleks ülesannete tõhusaks täitmiseks vajalik teave. Viisainfosüsteemi (VIS) andmete kasutamine õiguskaitse eesmärgil on juba aidanud kaasa inim- ja narkokaubanduse ning terrorismi juhtumite uurimisele. Viisainfosüsteemis ei ole andmeid viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike kohta.

(34) Juurdepääs ETIASes sisalduvale teabele on vajalik nõukogu raamotsuses 2002/475/JSK[26] nimetatud terroriaktide ja nõukogu raamotsuses 2002/584/JSK[27] sätestatud muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks ja uurimiseks. Konkreetse uurimise raames ning tõendite ja teabe kogumiseks kuriteo toimepanemises kahtlustatava isiku või kuriteo ohvri kohta on õiguskaitseasutustel vaja juurdepääsu ETIASe andmetele. ETIASes säilitatavad andmed võivad ka aidata tuvastada terroriakti või muude raskete kuritegude toimepanija isikut, eriti juhul, kui on vaja võtta kiireloomulisi meetmeid. Juurdepääs ETIASele terroriaktide ja muude raskete kuritegude tõkestamise, avastamise või uurimise eesmärgil kujutab endast sekkumist nende isikute põhiõigusse eraelu puutumatusele ja isikuandmete kaitsele, kelle isikuandmeid töödeldakse ETIASes. Seetõttu tuleks ETIASe andmed säilitada ja teha need kättesaadavaks liikmesriikide määratud asutustele ja Euroopa Politseiametile (edaspidi „Europol“) käesolevas määruses sätestatud rangetel tingimustel, võimaldades juurdepääsu ainult terroriaktide ja muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks ja uurimiseks kooskõlas Euroopa Kohtu praktikast, eelkõige *Digital Rights Ireland*'i kohtuasjast[28] tulenevate tingimustega.

(35) Eelkõige tuleks juurdepääsu ETIASele terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamise, avastamise või uurimise eesmärgil võimaldada ainult vastavalt pädevate asutuste taotlusele, milles on põhjendatud juurdepääsuvajadust. Liikmesriigid peaksid tagama, et ETIASes säilitatavatele andmetele juurdepääsu taotlused vaatab kõigepealt läbi kohus või sõltumatu ja erapooletu ametiasutus, kes oleks vaba mis tahes otsesest või kaudsest välisest survest. Kuid väga kiireloomulistel juhtudel võib olla oluline, et pädev asutus saaks isikuandmed kohe, et vältida rasket kuritegu või kurjategija vastutusele võtta. Sellisel juhul peaks olema võimalik vaadata ETIASelt saadud isikuandmed läbi nii kiiresti kui võimalik pärast seda, kui pädevatele asutustele on võimaldatud neile juurdepääs.

(36) Seepärast tuleb liikmesriikidel määrata pädev asutus, kellel on õigus taotleda andmetele juurdepääsu terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks ja uurimiseks.

---

[26] Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/475/JSK terrorismivastase võitluse kohta (EÜT L 164, 22.6.2002, lk 6).

[27] Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT L 190, 18.7.2002, lk 1).

[28] Euroopa Kohtu suurkoja 8. aprilli 2014. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-293/12 ja C-594/12: Digital Rights Ireland Ltd jt (EU:C:2014:238).

(37) Iga ETIASe riiklik üksus peaks olema keskne juurdepääsupunkt, kes ühtlasi kontrollib, et igal konkreetsel juhul on täidetud ETIASe kesksüsteemile juurdepääsu tingimused.

(38) Europol on liidus teabevahetuse keskus ja ta mängib eriti olulist rolli liikmesriikide ametiasutuste piiriülese kuritegevuse uurimise alases koostöös, toetades kuritegevuse tõkestamist, analüüsimist ja uurimist liidu tasandil. Seega peaks ka Europolil kooskõlas määrusega (EL) nr 2016/794[29] olema ülesannete täitmiseks juurdepääs ETIASe kesksüsteemile neil konkreetsetel juhtudel, kui see on vajalik, et toetada ja tugevdada liikmesriikide meetmeid terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks ja uurimiseks.

(39) Süstemaatiliste otsingute välistamiseks peaks ETIASe kesksüsteemis säilitatavate andmete töötlemine toimuma ainult erijuhtudel ning kui see on vajalik terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks ja uurimiseks. Määratud asutused ja Europol peaksid taotlema juurdepääsu ETIASele üksnes juhul, kui neil on piisavalt alust arvata, et selle abil saadakse teavet, mis aitab olulisel määral kaasa terroriakti või muu raske kuriteo tõkestamisele, avastamisele või uurimisele. Õiguskaitseasutused ja Europol peaksid taotlema juurdepääsu ETIASele üksnes juhul, kui otsingutega asjakohastes liikmesriikide ja Europoli andmebaasides ei saada vajalikku teavet.

(40) Isikuandmeid ei tohiks ETIASes säilitada kauem, kui see on vajalik süsteemi eesmärkide saavutamiseks. ETIASe toimimise huvides on vaja säilitada taotlejate andmeid kogu reisiloa kehtivusaja jooksul. Selleks et analüüsida taotlejatest tulenevat julgeoleku-, ebaseadusliku rände ja rahvaterviseohtu, on vaja säilitada isikuandmeid viis aastat alates taotleja kohta riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis viimase kirje tegemise kuupäevast. ETIAS peaks tuginema julgeoleku-, rahvatervise- ja ebaseadusliku rände ohtude esialgsele analüüsile, eelkõige kasutades taustakontrollireegleid. Selleks et leitud vastavused võimaldaksid liikmesriikides usaldusväärset automatiseerimata ohuanalüüsi ning et vähendada tegelikele ohtudele mittevastavate päringutabamuste (nn valepositiivsete päringutabamuste) saamise võimalust, peaksid päringutabamused, mille saamiseks on kasutatud taustakontrollireegleid, mille aluseks on ETIASe andmete põhjal koostatud statistika, kajastama piisavalt suurt populatsiooni. Seda ei ole võimalik saavutada üksnes kehtivate reisilubade andmete põhjal. Andmete säilitamise tähtaja arvestus peaks algama kuupäevast, mil taotleja kohta tehti riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis viimane kirje, kuna see vastab viimasele korrale, mil reisiluba tegelikult kasutati. Viieaastane säilitamise tähtaeg on sama pikk kui riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kirjete säilitamise tähtaeg, kusjuures sisenemisluba antakse vastavalt sellele, kas ETIAS on reisiloa andnud või riiki sisenemise lubamisest keeldunud. Sama säilitamise tähtaeg tagab, et riiki sisenemist kajastavat kirjet ja sellega seotud reisiluba säilitatakse sama kaua, mis kindlustab veelgi paremini ETIASe ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi tulevast koostalitlusvõimet. Andmete säilitamise tähtaja ühtlustamine on vajalik selleks, et pädevad asutused saaksid teostada Schengeni piirieeskirjade kohast ohuanalüüsi. Otsus reisiloa andmisest keelduda, see kehtetuks tunnistada või tühistada võib viidata sellele, et taotlejaga kaasneb suurem julgeoleku- või ebaseadusliku rände oht. Kui selline otsus on tehtud, tuleks sellega seonduvate andmete 5aastase säilitamise tähtaega hakata arvestama otsuse tegemise kuupäevast, et ETIAS saaks arvesse võtta suuremat ohtu, mida asjaomane taotleja võib endast kujutada. Pärast andmete säilitamise tähtaja lõppu tuleks isikuandmed kustutada.

[29] ELT L 119, 4.5.2016, lk 132–149.

(41) Täpsete eeskirjadega tuleks ette näha Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Ameti (eu-LISA) ülesanded seoses ETIASe infosüsteemi kavandamise, arendamise ja tehnilise haldamisega ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti, liikmesriikide ja Europoli ülesanded.

(42) eu-LISA ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmisel kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 45/2001[30].

(43) Kui liikmesriigid töötlevad käesoleva määruse kohaselt isikuandmeid, kohaldatakse [määrust (EL) 2016/679],[31] välja arvatud juhul, kui andmeid töötlevad liikmesriikide määratud asutused või kontrolliasutused terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks ja uurimiseks. Käesoleva määruse kohaldamisel rakendavad liikmesriigid isikuandmete töötlemisel

(44) Kui liikmesriikide ametiasutused töötlevad käesoleva määruse kohaselt isikuandmeid terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks ja uurimiseks, tuleks rakendada [direktiiviga (EL) 2016/680][32] kooskõlas olevate siseriiklike õigusaktidega kehtestatud isikuandmete kaitse norme.

(45) Kooskõlas [määrusega (EL) 2016/679] loodud sõltumatud järelevalveasutused peaksid jälgima, et liikmesriigid töötleksid isikuandmeid õiguspäraselt, ning määrusega (EÜ) nr 45/2001 ametisse nimetatud Euroopa andmekaitseinspektor peaks jälgima liidu institutsioonide ja asutuste tegevust seoses isikuandmete töötlemisega. Euroopa andmekaitseinspektor ja järelevalveasutused peaksid tegema ETIASe üle järele valvates koostööd.

(46) „(...) Vastavalt määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 28 lõikele 2 on konsulteeritud Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse …“.

(47) Tuleks kehtestada ranged ETIASe kesksüsteemile juurdepääsu eeskirjad koos vajalike kaitsemeetmetega. Samuti tuleks ette näha üksikisikute õigus oma andmetega tutvuda, neid parandada ja kustutada, nende õigus õiguskaitsele, eelkõige kohtulikule õiguskaitsele, ja avalike sõltumatute asutuste järelevalve andmete töötlemise üle.

(48) Selleks et analüüsida reisijast tulenevat julgeoleku-, ebaseadusliku rände ja rahvaterviseohtu, tuleks tagada ETIASe infosüsteemi ja ETIASe kasutatavate muude infosüsteemide – riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem, viisainfosüsteem (VIS), Europoli andmed, Schengeni infosüsteem (SIS), Eurodac ja Euroopa karistusregistrite infosüsteem (ECRIS) – koostalitlusvõime. Koostalitlusvõimet on võimalik täielikult tagada üksnes pärast seda, kui

---

[30] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

[31] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (EMPs kohaldatav tekst)

[32] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK.

on vastu võetud ettepanekud luua riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem,[33] ECRIS[34] ja uuesti sõnastatud Eurodaci määrus[35].

(49) Et järelevalve käesoleva määruse kohaldamise üle oleks tõhus, tuleb seda korrapäraste ajavahemike järel hinnata. Liikmesriigid peaksid kehtestama normid käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavate karistuste kohta ja tagama nende rakendamise.

(50) Komisjonil peaks olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et kehtestada käesoleva määruse rakendamiseks vajalikud tehnilised meetmed eesmärgiga:

– võtta vastu loetelu etteantud vastusevariantidega reisiloa taotluses esitatavatele küsimustele haridustaseme ja eriala, töökoha ja ametinimetuse kohta;

– määrata kindlaks reisiloa taotlejale esitatavate täiendavate küsimuste sisu ja vorm;

– kehtestada reisiloa tasu maksmise viisid ja kord, võttes arvesse tehnoloogia arengut ja kättesaadavust, ning muuta tasu suurust;

– pikendada veelgi ajapikendust, mille jooksul ei ole reisiloa olemasolu nõutav;

– veelgi täpsustada julgeoleku-, ebaseadusliku rände ja rahvaterviseohte, mida kasutatakse ohunäitajate kindlaks määramiseks.

(51) On eriti oluline, et komisjon korraldaks ettevalmistava töö käigus asjakohased konsultatsioonid, ka ekspertide tasandil, ning et need konsultatsioonid toimuksid vastavalt põhimõtetele, mis on sätestatud 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes parema õigusloome kohta. Selleks et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende eksperdid võivad regulaarselt osaleda komisjoni eksperdirühmade koosolekutel, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(52) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused võtta vastu üksikasjalikud eeskirjad avaliku veebisaidi ja mobiilseadmetele mõeldud mobiilirakenduse käitamise ning avaliku veebisaidi ja mobiilseadmetele mõeldud mobiilirakenduse suhtes kohaldatava isikuandmete kaitse ja turbe nõuete kohta, kehtestada ainult vedajaile mõeldud autentimiskava ja määrata kindlaks selliste varumenetluste üksikasjad, mida kasutatakse juhul, kui ETIASele puudub tehnilistel

---

[33] Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem (EES) Euroopa Liidu liikmesriikide välispiire ületavate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise, riigist lahkumise ja sisenemiskeelu andmete registreerimiseks, määratakse kindlaks EESi juurdepääsutingimused õiguskaitse otstarbel ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 767/2008 ja (EL) 1077/2011 (COM(2016) 194 final).

[34] Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse nõukogu raamotsust 2009/315/JSK seoses teabe vahetamisega kolmandate riikide kodanike kohta ja Euroopa karistusregistrite infosüsteemiga (ECRIS) ning asendatakse nõukogu otsus 2009/316/JSK.

[35] Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteem [määruse (EL) nr 604/2013 (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest)] tõhusaks kohaldamiseks ja ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute tuvastamiseks ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europoli taotlusi sõrmejälgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil (uuesti sõnastatud) (COM(2016) 272 final).

põhjustel juurdepääs. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011[36].

(53) ETIASe loomist ning andmete kasutamise ühiste kohustuste, tingimuste ja korra ette nägemist ei ole võimalik piisavalt saavutada liikmesriikide tasandil, vaid nende ulatust ja mõju silmas pidades on neid eesmärke parem saavutada liidu tasandil kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Mainitud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(54) ETIASe infosüsteemi arendamise ning ETIASe keskküksuse ja ETIASe riiklike üksuste loomise prognoositud kulud on väiksemad kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 515/2014[37] kohaselt e-piiridele ettenähtud eelarve jääk. Seega tuleks vastavalt määruse (EL) nr 515/2014 artikli 5 lõike 5 punktile b käesoleva määrusega ümber jaotada summa, mis on praegu ette nähtud üle välispiiride liikuvate rändevoogude haldamist toetavate IT-süsteemide väljaarendamiseks.

(55) Reisiloatasudest saadav tulu tuleks eraldada ETIASe infosüsteemi, ETIASe keskküksuse ja ETIASe riiklike üksuste püsivate tegevus- ja hoolduskulude katmiseks. Süsteemi eripära tõttu on asjakohane käsitada seda tulu sihtotstarbelise välistuluna.

(56) Käesolev määrus ei piira direktiivi 2004/38/EÜ kohaldamist.

(57) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Kuna käesolev määrus põhineb Schengeni *acquis*'l, otsustab Taani kõnealuse protokolli artikli 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast nõukogu otsuse tegemist käesoleva määruse kohta, kas ta rakendab seda oma siseriiklikus õiguses või mitte.

(58) Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Ühendkuningriik ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2000/365/EÜ[38]; seetõttu ei osale Ühendkuningriik käesoleva määruse vastuvõtmisel ja see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

(59) Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ[39]; seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ja see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

(60) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamises,

---

[36] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide tehtava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

[37] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 515/2014, millega luuakse Sisejulgeolekufondi osana välispiiride ja viisade rahastamisvahend ning tunnistatakse kehtetuks otsus nr 574/2007/EÜ (ELT L 150, 20.5.2014, lk 143).

[38] Nõukogu 29. mai 2000. aasta otsus 2000/365/EÜ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 131, 1.6.2000, lk 43).

[39] Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

kohaldamises ja edasiarendamises)[40] tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ[41] artikli 1 punktis A osutatud valdkonda.

(61) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)[42] tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis A osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2008/146/EÜ[43] artikliga 3 ja nõukogu otsuse 2008/149/JSK[44] artikliga 3.

(62) Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahel allakirjutatud protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)[45] tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis A osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2011/350/EL[46] artikliga 3 ja nõukogu otsuse 2011/349/EL[47] artikliga 3.

(63) Käesolev määrus on Schengeni *acquis*'l põhinev või sellega muul viisil seotud akt 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 2, 2005. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 2 ja 2011. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 2 tähenduses.

(64) Selleks et käesolev määrus oleks kooskõlas kehtiva õigusraamistikuga ning selleks võetaks arvesse muudatusi, mis puudutavad Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametit ja Europoli, tuleks määrusi (EL) nr 515/2014, (EL) 2016/399, (EL) 2016/794 ja (EL) 2016/1624 vastavalt muuta,

---

40 EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

41 Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

42 ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

43 Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/146/EÜ sõlmida Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 1).

44 Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/149/JSK sõlmida Euroopa Liidu nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008,lk 50).

45 ELT L 160, 18.6.2011, lk 21.

46 Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/350/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel tehtavate kontrollide kaotamise ja isikute liikumisega (ELT L 160, 18.6.2011, lk 19).

47 Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/349/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, eelkõige seoses õigusalase koostööga kriminaalasjades ja politseikoostööga (ELT L 160, 18.6.2011, lk 1).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK
Üldsätted

Artikkel 1
Reguleerimisese

1. Käesoleva määrusega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) nende kolmandate riikide kodanike jaoks, kellelt ei nõuta välispiiri ületamiseks viisat, et oleks võimalik kindlaks teha, ega nende viibimine liikmesriikide territooriumil ei kujuta endast ebaseadusliku rände, julgeoleku- või rahvaterviseohtu. Sel eesmärgil nähakse ette reisiluba ning reisiloa andmise või sellest keeldumise tingimused ja kord.

2. Käesolevas määruses sätestatakse tingimused, mille kohaselt võivad liikmesriikide määratud õiguskaitseasutused ja Euroopa Politseiamet (Europol) teha otsinguid ETIASe kesksüsteemis säilitatavate andmete seas terroriaktide ja muude nende pädevusalasse kuuluvate raskete kuritegude tõkestamise, avastamise ja uurimise eesmärgil.

Artikkel 2
Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse järgmiste viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanike suhtes:

   (a) nõukogu määruse (EÜ) nr 539/2001[48] II lisas loetletud kolmandate riikide kodanikud, kellelt ei nõuta viisat transiidiks lennujaama kaudu või kes kavatsevad viibida liikmesriikide territooriumil kuni 90 päeva mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul;

   (b) määruse (EÜ) nr 539/2001 artikli 4 lõike 2 punkti b kohaselt viisanõudest vabastatud pagulased ja kodakondsuseta isikud, kelle elukohariik ja reisidokumendi väljastanud riik on kõnealuse määruse II lisas loetletud kolmas riik;

   (c) kolmandate riikide kodanikud, kes vastavad järgmistele tingimustele:

      i) nad on liidu kodaniku pereliikmed, kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2004/38/EÜ, või kolmanda riigi kodanikud, kellel on liidu õigusaktide kohaselt vaba liikumise õigus, ning

      ii) neil ei ole direktiivi 2004/38/EÜ kohast elamisloakaarti.

2. Käesolevat määrust ei kohaldata järgmiste isikute suhtes:

[48] EÜT L 81, 21.3.2001, lk 1.

(a) pagulased, kodakondsuseta isikud ja muud isikud, kellel ei ole ühegi riigi kodakondsust, kes elavad mõnes liikmesriigis ja kellel on selle liikmesriigi välja antud reisidokument;

(b) liidu kodaniku kolmandate riikide kodanikest pereliikmed, kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2004/38/EÜ ja kellel on nimetatud direktiivi kohane elamisloakaart;

(c) liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust omavate kolmandate riikide kodanike kolmandate riikide kodanikest pereliikmed, kellel on direktiivi 2004/38/EÜ kohane elamisloakaart;

(d) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2016/399[49] artikli 2 punktis 16 osutatud elamisloa omanikud, välja arvatud käesoleva lõike punktides b ja c nimetatud isikud;

(e) pikaajalise viisa omanikud;

(f) Andorra, Monaco ja San Marino kodanikud ning Vatikani Linnriigi väljaantud passi kasutajad;

(g) määruse (EÜ) nr 539/2001 I ja II lisas loetletud kolmandate riikide kodanikud, kellele liikmesriigid on väljastanud kohaliku piiriliikluse loa vastavalt määrusele (EÜ) nr 1931/2006,[50] juhul kui nad kasutavad oma õigusi kohaliku piiriliikluse korra alusel;

(h) isikud ja isikute kategooriad, kellele on osutatud määruse (EÜ) nr 539/2001 artikli 4 lõigetes 1 ja 3.

Artikkel 3Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

(a) „*välispiirid*“ – määruse (EL) nr 2016/399 artikli 2 lõikes 2 määratletud välispiirid;

(b) „*kontroll piiril*“ – määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 11 määratletud kontroll piiril;

(c) „*piirivalveametnik*“ – määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 14 määratletud piirivalveametnik;

(d) „*reisiluba*“ – käesoleva määruse kohane otsus, mille kohaselt ei ole faktilisi tõendeid ega piisavat alust järeldada, et isiku viibimine liikmesriikide territooriumil kujutab endast ohtu ebaseadusliku rände, julgeoleku ja rahvatervise seisukohalt, ja mis on nõutav selleks, et artiklis 2 osutatud kolmandate riikide kodanikud vastaksid määruse (EL) 2016/399 artikli 6 lõike 1 punktis b sätestatud sisenemise nõuetele;

---

[49] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieeskirjad) (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).

[50] ELT L 405, 20.12.2006, lk 1.

(e) „*oht rahvatervisele*“ – määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 21 määratletud oht rahvatervisele;

(f) „*taotleja*“ – artiklis 2 osutatud kolmanda riigi kodanik, kes on esitanud taotluse reisiloa saamiseks;

(g) „*reisidokument*“ – pass või sellega samaväärne dokument, mis lubab selle kasutajal ületada välispiiri ning kuhu võib kanda viisa;

(h) „*lühiajaline viibimine*“ – viibimine liikmesriikide territooriumil määruse (EL) 2016/399 artikli 6 lõike 1 tähenduses;

(i) „*viibimisaja ületaja*“ – kolmanda riigi kodanik, kes ei täida või enam ei täida liikmesriikide territooriumil lühiajalise viibimise kestusega seotud tingimusi;

(j) „*mobiilseadmetele mõeldud mobiilirakendus*“ – tarkvararakendus, mida kasutatakse mobiilseadmetel, nagu nutitelefonid ja tahvelarvutid;

(k) „*päringutabamus*“ – vastavus, mis saadakse võrreldes ETIASe kesksüsteemi taotlustoimikus olevaid isikuandmeid isikuandmetega, mida sisaldab kirje, fail või hoiatusteade selles infosüsteemis, kus ETIASe kesksüsteem päringut teeb, ETIASe jälgimisnimekirjaga või artiklis 28 nimetatud konkreetsete ohunäitajatega;

(l) „*terroriakt*“ – õigusrikkumine, mis vastab raamotsuse 2002/475/JSK artiklites 1–4 osutatud õigusrikkumistele või on nendega samaväärne;

(m) „*raske kuritegu*“ – õigusrikkumine, mis vastab raamotsuse 2002/584/JSK artikli 2 lõikes 2 osutatud õigusrikkumisele või on nendega samaväärne ning on riigi õiguse kohaselt karistatav vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt kolm aastat;

(n) „*Europoli andmed*“ – Europolile määruse (EL) nr 2016/794 artikli 18 lõike 2 punktis a osutatud eesmärgil edastatud isikuandmed.

2. Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti ja eu-LISA poolse isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatakse määruse (EÜ) nr 45/2001 artiklis 2 esitatud määratlusi.

3. Liikmesriikide ametiasutuste poolse isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatakse [määruse (EL) nr 2016/679] artiklis 4 esitatud määratlusi.

4. Kui liikmesriikide ametiasutused töötlevad isikuandmeid õiguskaitse eesmärgil, kohaldatakse [direktiivi (EL) 2016/680] artiklis 3 esitatud määratlusi.

Artikkel 4
ETIASe eesmärgid

Toetades liikmesriikide pädevaid asutusi, aitab ETIAS:

(a) parandada turvalisust, analüüsides põhjalikult taotlejatest tulenevat julgeolekuohtu enne nende saabumist välispiiridel asuvatesse piiripunktidesse, et selgitada välja, kas on faktilisi tõendeid või piisavat alust järeldada, et isiku viibimine liikmesriikide territooriumil kujutab endast ohtu julgeolekule;

(b) tõkestada ebaseaduslikku rännet, analüüsides taotlejatest tulenevat ebaseadusliku rände ohtu enne nende saabumist välispiiridel asuvatesse piiripunktidesse;

(c) kaitsta rahvatervist, analüüsides taotlejatest tulenevat ohtu rahvatervisele artikli 3 lõike 1 punkt e tähenduses enne nende saabumist välispiiridel asuvatesse piiripunktidesse.

(d) tõhustada kontrolli piiril;

(e) täita Schengeni infosüsteemi (SIS) eesmärke seoses üle- või väljaandmise eesmärgil vahi alla võtmiseks tagaotsitavate isikute, kadunud isikute, kohtumenetluses osalemise eesmärgil otsitavate isikute ning diskreetse ja erikontrolli alla kuluvate isikute kohta sisestatud hoiatusteadetega;

(f) tõkestada, avastada ja uurida terroriakte ja muid raskeid kuritegusid.

Artikkel 5
ETIASe üldine ülesehitus

ETIASe koosseisu kuulub:

(a) ETIASe infosüsteem, millele on osutatud artiklis 6;

(b) ETIASe kesküksus, millele on osutatud artiklis 7;

(c) ETIASe riiklikud üksused, millele on osutatud artiklis 8.

Artikkel 6
ETIASe infosüsteemi koosseis ja tehniline ülesehitus

1. ETIASe infosüsteemi töötab välja ja selle tehnilise juhtimise tagab Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Amet (edaspidi „eu-LISA“).

2. ETIASe infosüsteem koosneb järgmisest:

(a) kesksüsteem;

(b) iga liikmesriigi ühtne riiklik liides, mis põhineb ühtsel tehnilisel kirjeldusel ja on kõikidel liikmesriikidel ühesugune, võimaldades kesksüsteemil ühenduda liikmesriikide piiritaristuga;

(c) turvaline sidetaristu kesksüsteemi ja ühtsete riiklike liideste vahel;

(d) turvaline sidetaristu ETIASe kesksüsteemi ja artiklis 10 osutatud infosüsteemide vahel;

(e) avalik veebisait ja mobiilseadmetele mõeldud mobiilirakendus;

(f) e-posti teenus;

(g) turvalise konto teenus, mille kaudu taotlejad saavad vajaduse korral esitada täiendavat teavet ja/või dokumente;

(h) võrguvärav vedajatele;

(i) veebiteenus, mille kaudu saavad omavahel sidet pidada ühelt poolt kesksüsteem ja teiselt poolt avalik veebisait, mobiilirakendus, e-posti teenus, turvalise konto teenus, võrguvärav vedajatele, maksevahendaja ja rahvusvahelised süsteemid (Interpoli süsteemid ja andmebaasid);

(j) tarkvara, mida ETIASe kesküksus ja ETIASe riiklikud üksused kasutavad taotluste menetlemiseks.

3. [ETIASe kesksüsteem, ühtsed riiklikud liidesed, veebiteenus, võrguvärav vedajatele ja sidetaristu jagavad ja korduskasutavad tehniliste võimaluste piires vastavalt riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kesksüsteemi, ühtsete riiklike liideste, veebiteenuse, vedajatele mõeldud võrguvärava ning sidetaristu riist- ja tarkvara komponente.]

Artikkel 7
ETIASe kesküksus

1. Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametis luuakse ETIASe kesküksus.

2. ETIASe kesküksus töötab 7 päeva nädalas ööpäev läbi ning selle ülesanded on järgmised:

(a) tagada, et taotlustoimikutes ja ETIASe kesksüsteemis olevad andmed on õiged ja ajakohased;

(b) kontrollida automaatse menetlemise tulemusel tagasi lükatud reisiloataotlusi, et selgitada välja, kas taotleja isikuandmed vastavad selle isiku isikuandmetele, kellega seoses on saadud päringutabamus mõnes infosüsteemis või andmebaasis, kus andmeid otsiti, või artiklis 28 osutatud konkreetsetele ohunäitajatele;

(c) määrata pärast ETIASe taustakontrollinõukoguga nõupidamist kindlaks artiklis 28 osutatud konkreetsed ohunäitajad ning neid katsetada, rakendada, analüüsida ja läbi vaadata;

(d) teostada korrapäraselt taotluste menetlemise ja artikli 28 rakendamise auditeid, analüüsides korrapäraselt nende mõju põhiõigustele, eriti eraelu puutumatusele ja isikuandmete kaitsele.

Artikkel 8
ETIASe riiklikud üksused

1. Iga liikmesriik määrab pädeva asutuse ETIASe riiklikuks üksuseks.

2. ETIASe riiklikul üksusel on järgmised ülesanded:

(a) tagada, et taotlustoimikutes ja ETIASe kesksüsteemis olevad andmed on õiged ja ajakohased;

(b) vaadata läbi ja teha otsus automaatse menetlemise tulemusel tagasi lükatud reisitaotluste kohta ja teostada artiklis 22 osutatud automatiseerimata ohuanalüüsi;

(c) tagada ETIASe riikliku üksuse ja Europoli tegevuse koordineerimine artiklites 24 ja 25 osutatud konsulteerimistaotluste küsimustes;

(d) teavitada taotlejaid sellest, millist menetlust artikli 31 lõike 2 kohasel vaidlustamisel järgida;

(e) tegutseda keskse juurdepääsupunktina, mille kaudu toimub ETIASe kasutamine artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärkidel kooskõlas artikliga 44.

3. Liikmesriigid annavad ETIASe riiklikele üksustele piisavalt vahendeid, et nad saaksid täita oma ülesandeid 7 päeva nädalas ööpäev läbi.

Artikkel 9
ETIASe taustakontrollinõukogu

1. Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametis luuakse nõuandev ETIASe taustakontrollinõukogu. Sellesse kuulub üks esindaja igast ETIASe riiklike üksusest ja Europolist.

2. ETIASe taustakontrollinõukoguga peetakse nõu järgmistes küsimustes:

(a) artiklis 28 osutatud konkreetsete ohunäitajate kindlaksmääramine, analüüs ja läbivaatamine;

(b) artiklis 29 osutatud ETIASe jälgimisnimekirja rakendamine.

3. ETIASe taustakontrollinõukogu esitab lõikes 1 osutatud eesmärkidel arvamusi, suuniseid, soovitusi ja hea tava näiteid.

4. ETIASe taustakontrollinõukogu koguneb vajaduse korral, kuid mitte harvemini kui kaks korda aastas. Tema koosolekud korraldab ja nende kulud katab Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet.

5. ETIASe taustakontrollinõukogu võtab oma kodukorra vastu esimesel koosolekul liikmete lihthäälteenamusega.

Artikkel 10
Koostalitlusvõime muude infosüsteemidega

Artiklis 18 osutatud ohuanalüüsi võimaldamiseks tagatakse ETIASe infosüsteemi ja ETIASt kasutatavate muude infosüsteemide – [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem,] viisainfosüsteem (VIS), Europoli andmed, Schengeni infosüsteem (SIS), [Eurodac] ja [Euroopa karistusregistrite infosüsteem (ECRIS)] – koostalitlusvõime.

Artikkel 11
Juurdepääs ETIASes säilitatavatele andmetele

1. Juurdepääs ETIASe infosüsteemile on ainult ETIASe keskküksuse ja ETIASe riiklike üksuste nõuetekohaselt volitatud töötajatel.

2. Piirivalveametnikel on juurdepääs ETIASe kesksüsteemile vastavalt artiklile 41 ainult otsingute tegemiseks ETIASe kesksüsteemis eesmärgiga teha kindlaks, kas välispiiripunktis asuval reisijal on reisiluba.

3. Vedajatel on juurdepääs ETIASe kesksüsteemile vastavalt artiklile 39 ainult otsingute tegemiseks ETIASe kesksüsteemis eesmärgiga teha kindlaks, kas reisijal on reisiluba.

Artikkel 12
Mittediskrimineerimine

Kes kasutajatest ka ETIASe infosüsteemis isikuandmeid ei töötleks, ei tohi see põhjustada kolmandate riikide kodanike diskrimineerimist soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse ega seksuaalse sättumuse pärast. Sellisel töötlemisel tuleb täiel määral austada inimväärikust ja isikupuutumatust. Erilist tähelepanu tuleb pöörata lastele, eakatele ja puudega inimestele.

II PEATÜKK
Taotlus

Artikkel 13
Taotluste esitamise kord

1. Taotlejad esitavad taotluse selleks ettenähtud avalikul veebisaidil oleva veebipõhise taotlusvormi või veebiseadmetele mõeldud mobiilirakenduse abil piisava ajavaruga enne kavandatud reisi.

2. Taotluse võib esitada taotleja ise või isik või vahendusettevõte, keda taotleja on volitanud seda enda nimel tegema.

Artikkel 14
Avalik veebisait ja mobiilseadmetele mõeldud mobiilirakendus

1. Kolmandate riikide kodanikel, kelle suhtes kehtib reisiloa nõue, peab olema võimalik taotleda reisiluba, esitada kooskõlas artikliga 15 taotlusvormis nõutud andmed ja reisiloa eest tasuda avaliku veebilehe ja mobiilseadmetele mõeldud mobiilirakenduse kaudu.

2. Taotlusvorm tehakse laialdaselt, hõlpsalt ja tasuta kättesaadavaks avalikul veebisaidil ja mobiilseadmetele mõeldud mobiilirakenduse kaudu.

3. Avalik veebisait ja mobiilseadmetele mõeldud mobiilirakendus tehakse kättesaadavaks kõikides liikmesriikide ametlikes keeltes.

4. Kui nõukogu määruse (EÜ) nr 539/2001 II lisas loetletud riikide ametlikud keeled ei ole lõikes 3 osutatud keeled, tehakse teabelehed avaliku veebisaidi ja mobiilseadmetele mõeldud mobiilirakenduse sisu ja kasutamist käsitleva teabega ning muu selgitav teave kättesaadavaks vähemalt ühes asjaomase riigi ametlikus keeles.

5. Sellest, millist keelt võib kasutada taotlusvormi täitmisel, teavitatakse taotlejaid avaliku veebisaidi ja mobiilseadmetele mõeldud mobiilirakenduse kaudu.

6. Taotlejad saavad avaliku veebisaidi ja mobiilseadmetele mõeldud mobiilirakenduse kaudu kasutada kasutajakontoteenust, mille kaudu nad saavad esitada täiendavat teavet ja/või dokumente, kui seda nõutakse.

7. Komisjon võtab vastu üksikasjalikud eeskirjad avaliku veebisaidi ja mobiilseadmetele mõeldud mobiilirakenduse käitamise ning avaliku veebisaidi ja mobiilseadmetele mõeldud mobiilirakenduse suhtes kohaldatava isikuandmete kaitse ja turbe nõuete kohta. Sellekohased rakendusmeetmed võetakse vastu kooskõlas artikli 79 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 15
Taotlusvorm ja taotleja isikuandmed

1. Taotleja esitab täidetud taotlusvormi, sealhulgas deklaratsiooni esitatud andmete õigsuse, täielikkuse ja usaldusväärsuse ning väidete tõelevastavuse ja usaldusväärsuse kohta. Alaealised esitavad taotlusvormi, mille on elektrooniliselt allkirjastanud alaliselt või ajutiselt vanema või seadusliku eestkostja kohustusi täitev isik.

2. Taotleja esitab taotlusvormil järgmised isikuandmed:

a) perekonnanimi, eesnimi või -nimed, sünnijärgne perekonnanimi, sünniaeg, -koht ja -riik, sugu, praegune kodakondsus, taotleja vanemate eesnimi või -nimed;

b) muud nimed (varjunimi või -nimed, kunstnikunimi või -nimed, tavaliselt kasutatav nimi või -nimed);

c) muu(d) kodakondsus(ed), kui neid on;

d) reisidokumendi liik, number ja väljaandjariik;

e) reisidokumendi kehtivusaja lõppkuupäev;

f) taotleja kodune aadress; selle puudumisel elukohalinn ja -riik;

g) e-posti aadress, telefoninumber;

h) haridus (tase ja eriala);

i) praegune töökoht;

j) liikmesriik, mille kaudu kavatsetakse siseneda;

k) alaealiste puhul taotleja vanema õigusi teostava isiku või seadusliku eestkostja perekonnanimi ja eesnimi või -nimed;

l) kui taotleja väidab, et ta on artikli 2 lõike 1 punktis c osutatud pereliige, siis:

i) tema staatus pereliikmena;

ii) selle perekonnaliikme perekonnanimi, eesnimi või -nimed, sünnikuupäev, -koht, -riik, praegune kodakondsus, kodune aadress, e-posti aadress ja telefoninumber, kellega taotlejal on pereside;

iii) pereside selle pereliikmega vastavalt direktiivi 2004/38/EÜ artikli 2 lõikele 2;

m) kui taotluse täidab muu isik kui taotleja, siis selle isiku perekonnanimi, eesnimi või -nimed, ärinimi, organisatsiooni nimi (kui see on asjakohane), e-posti aadress, postiaadress, telefoninumber, seos taotlejaga ja tema kui esindaja digitaalallkirjaga deklaratsioon.

3. Taotleja valib haridustaseme ja eriala, praeguse töökoha ja ametinimetuse etteantud variantide seast. Komisjonile antakse artikli 78 kohaselt õigus näha need etteantud variandid ette delegeeritud õigusaktiga.

4. Lisaks vastab taotleja järgmistele küsimustele:

a) kas tal on mõni Maailma Terviseorganisatsiooni rahvusvahelistes tervise-eeskirjades nimetatud haigus, mis võib kujuneda epideemiaks, või muu nakkus- või nakkuslik parasitaarhaigus;

b) kas teda on mõnes riigis kriminaalkorras karistatud;

c) kas ja mis põhjusel ta on viimase kümne aasta jooksul viibinud mõnes konkreetses sõja- või konfliktipiirkonnas;

d) kas on tehtud otsuseid, mille kohaselt ta peab lahkuda liikmesriigist või mis tahes muust riigist, ja kas tema suhtes on tehtud viimase kümne aasta jooksul tagasisaatmisotsuseid.

5. Komisjonile antakse artikli 78 kohaselt õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte nende küsimuste sisu ja vormi täpsustamiseks.

6. Taotleja vastab nendele küsimustele. Kui ta vastab mõnele neist küsimustest jaatavalt, peab ta vastama taotlusvormil esitatud täiendavatele küsimustele, mille eesmärk on koguda lisateavet etteantud vastusevariantidega küsimustele vastamise teel. Komisjonile antakse artikli 78 kohaselt õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte nende täiendavate küsimuste ja etteantud vastusevariantide sisu ja vormi kindlaks määramiseks.

7. Taotleja sisestab lõigetes 2 ja 4 osutatud andmed ladina tähestiku tähtedega ilma diakriitilisi märke kasutamata.

8. ETIASe infosüsteem kogub IP-aadresse, millelt taotlus esitatakse.

Artikkel 16
Reisiloa tasu

1. Taotleja maksab iga taotluse esitamisel reisiloa eest 5eurose tasu.

2. Alla kaheksateistkümneaastaste laste puhul reisiloa tasu ei võeta.

3. Reisiloa tasu makstakse eurodes.

4. Komisjonile antakse artikli 78 kohaselt õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad reisiloa tasu maksmise viise ja korda ning tasu suuruse muutmist.

III PEATÜKK
Taotlustoimiku loomine ja taotluse läbivaatamine ETIASe kesksüsteemis

Artikkel 17
Taotluse vastuvõetavus ja taotlustoimiku loomine

1. ETIASe kesksüsteem kontrollib pärast taotluse esitamist automaatselt, kas:

   (a) kõik taotlusvormi väljad on täidetud ja sisaldavad kõiki artikli 15 lõigetes 2 ja 4 osutatud elemente;

   (b) kas reisiloa tasu on makstud.

2. Kui taotlust peetakse vastavalt lõikele 1 vastuvõetavaks, loob ETIASe kesksüsteem kohe automaatselt taotlustoimiku ja annab sellele taotluse numbri.

3. Taotlustoimiku loomisel salvestab ja säilitab ETIASe kesksüsteem järgmised andmed:

   (a) taotluse number;

   (b) olekuteave selle kohta, et reisiloa taotlus on esitatud;

   (c) artikli 15 lõigetes 2 ja 4 osutatud isikuandmed ja reisidokumendi välja andnud riigi kolmetäheline kood;

   (d) artikli 15 lõikes 5 osutatud andmed;

   (e) taotlusvormi esitamise kuupäev ja kellaaeg, teave reisiloa tasu äramaksmise kohta ja maksetehingu viitenumber.

4. Taotlustoimiku loomise käigus võrdleb ETIASe kesksüsteem artikli 15 lõike 2 punktis a osutatud andmeid ETIASe kesksüsteemis olevas taotlustoimikus sisalduvate isikuandmetega, et selgitada välja, kas ETIASe kesksüsteemis on juba mõni sama taotleja taotlustoimik. Varasemate taotlustoimikute leidmisel seostab ETIASe kesksüsteem need sama taotleja uue taotlustoimikuga.

Artikkel 18
Automaatne menetlemine

1. ETIASe kesksüsteemis menetletakse taotlustoimikuid automaatselt päringutabamus(t)e saamiseks. ETIASe kesksüsteem vaatab iga taotlustoimiku eraldi läbi.

2. ETIASe kesksüsteem võrdleb artikli 15 lõike 2 punktides a, b, d, f, g ja m ja lõikes 8 osutatud andmeid ETIASe kesksüsteemi, Schengeni infosüsteemi (SIS), [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi,] viisainfosüsteemi (VIS), [Eurodaci,] [Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS)], Europoli andmete, Interpoli varastatud ja kaotatud reisidokumentide andmebaasi (SLTD) ning Interpoli hoiatusteadetega seotud reisidokumentide andmebaasi (TDAWN) kirjete, failide ja hoiatusteadetega.

   ETIASe kesksüsteem kontrollib eelkõige,

(a) ega taotlemisel kasutatav reisidokument ei vasta mõnele SISis kadunuks või varastatuks tunnistatud või tühistatud reisidokumendile;

(b) ega taotlemisel kasutatav reisidokument ei vasta mõnele SLTDs kadunuks või varastatuks tunnistatud või tühistatud reisidokumendile;

(c) ega SISis ei ole taotleja kohta hoiatusteadet sissesõidukeelu kohta;

(d) ega SISis ei ole taotleja kohta hoiatusteadet, et teda otsitakse taga Euroopa vahistamismääruse alusel üleandmise eesmärgil või väljaandmise eesmärgil vahi alla võtmiseks;

(e) ega taotleja ja tema reisidokument ei vasta ETIASe kesksüsteemis olevale reisiloataotlusele, mis on tagasi lükatud, tühistatud või kehtetuks tunnistatud;

(f) ega taotluses esitatud andmed reisidokumendi kohta ei vasta mõnele ETIASe kesksüsteemis olevale reisiloataotlusele, mis on seotud muude isikuandmetega;

(g) [ega riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis tehtud otsingu tulemusel ei selgu, et taotleja on või on minevikus viibimisaega ületanud;]

(h) [ega riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis tehtud otsingu tulemusel ei selgu, et taotleja on saanud sisenemiskeelu;]

(i) ega VISi kohaselt ei ole kunagi tehtud otsust taotlejale lühiajalise viisa andmisest keeldumise või sellise viisa tühistamise või kehtetuks tunnistamise kohta; ega VISis ei ole taotleja suhtes tehtud otsust lühiajalise viisa andmisest keeldumise või sellise viisa tühistamise või kehtetuks tunnistamise kohta;

(j) ega taotluses esitatud andmed ei vasta Europoli andmete seas säilitatavatele andmetele;

(k) [ega Eurodac-süsteemis ei ole taotleja suhtes tehtud tagasisaatmisotsust või väljasaatmiskorraldust, mis on tehtud pärast rahvusvahelise kaitse taotluse tagasivõtmist või tagasilükkamist;]

(l) [ega taotleja ei vasta mõnele isikule, kelle andmed juba leiduvad ECRISes;]

(m) ega taotlemisel kasutatav reisidokument ei vasta mõnele sellisele reisidokumendile, mis on registreeritud Interpoli TDAWNi toimikus.

3. ETIASe kesksüsteem kontrollib, kas taotleja on vastanud jaatavalt mõnele artikli 15 lõike 4 küsimusele ning ega taotleja ei ole esitanud koduse aadressi asemel ainult elukohalinna ja -riigi nime, nagu on osutatud artikli 15 lõike 2 punktis f.

4. ETIASe kesksüsteem võrdleb artikli 15 lõike 2 punktides a, b, d, f, g, i ja m ning artiklis 8 nimetatud andmeid artiklis 29 osutatud ETIASe jälgimisnimekirja andmetega.

5. ETIASe kesksüsteem võrdleb artikli 15 lõike 2 punktides a, f, h ja i nimetatud andmeid artiklis 28 osutatud konkreetsete ohunäitajatega.

6. Kui punktide 2–5 kohaselt saadakse päringutabamus, lisab ETIASe kesksüsteem taotlustoimikusse viite sellele tabamusele.

7. Artikli 4 punkti e kohaldamiseks peab ETIASe kesksüsteem võimaldama võrrelda artikli 15 lõike 2 punktides a, b ja d osutatud andmeid SISi andmetega, et teha kindlaks, ega taotleja kohta ei ole sisestatud järgmisi hoiatusteateid:

   (a) hoiatusteade üle- või väljaandmise eesmärgil vahi alla võtmiseks tagaotsitavate isikute kohta;

   (b) hoiatusteade kadunud isikute kohta;

   (c) hoiatusteade kohtumenetluses osalemise eesmärgil otsitavate isikute kohta;

   (d) hoiatusteade diskreetse ja erikontrolli alla kuluvate isikute kohta.

   Võrdluse tulemusel saadud päringutabamused säilitatakse SISis.

Artikkel 19
Automaatse menetlemise tulemused

1. Kui artikli 18 lõigetes 2–5 sätestatud automaatsel menetlemisel ei saada päringutabamusi, annab ETIAS automaatselt reisiloa kooskõlas artikliga 30 ning teatab sellest viivitamata taotlejale kooskõlas artikliga 32.

2. Kui artikli 18 lõigetes 2–5 sätestatud automaatne menetlemine annab vähemalt ühe päringutabamuse, analüüsitakse taotlust artiklis 22 sätestatud korra kohaselt.

3. Kui artikli 18 lõigetes 2–5 sätestatud automaatse menetlemise tulemus jääb ebaselgeks, kuna ETIASe kesksüsteem ei saa tõendada, et taotlustoimikus olevad andmed vastavad andmetele, mille alusel saadi päringutabamus, analüüsitakse taotlust artiklis 20 sätestatud korras.

Artikkel 20
Kontrollimine ETIASe keskküsuses

1. Kui ETIASe kesksüsteem ei saa artikli 18 lõigetes 2–5 sätestatud automaatse menetlemise tulemusel tõendada, et taotlustoimikus olevad andmed vastavad andmetele, mille alusel on saadud päringutabamus, teeb ETIASe kesksüsteem automaatselt otsingu ETIASe keskküsuses.

2. Sellisel juhul saab ETIASe keskküsus juurdepääsu taotlustoimikule ja sellega seotud taotlustoimiku(te)le, kui selliseid leidub, ning artikli 18 lõigete 2–5 kohase automaatse menetlemise tulemusel saadud päringutabamustele.

3. ETIASe keskküsus kontrollib, kas taotlustoimikus olevad taotleja isikuandmed on vastavuses mõne kasutatud infosüsteemi või andmebaasi andmete, artiklis 29 osutatud ETIASe jälgimisnimekirja andmete või artiklis 28 osutatud konkreetsete ohunäitajatega.

4. Kui andmete vastavust ei leita ning artikli 18 lõigete 2–5 kohane automaatne menetlemine ei anna muid päringutabamusi, kustutab ETIASe keskküsus taotlustoimikust valetabamuse ja ETIASe kesksüsteem annab automaatselt reisiloa vastavalt artiklile 30.

5. Kui avastatakse andmete vastavus või kui kahtlused taotleja isikusamasuses jäävad püsima, analüüsitakse taotlust artiklis 22 sätestatud korra kohaselt.

6. ETIASe kesküksus viib automatiseerimata kontrolli lõpule hiljemalt 12 tunni jooksul alates taotlustoimiku saamisest.

Artikkel 21

Erieeskirjad selliste ELi kodanike ja muude kolmandate riikide kodanike pereliikmete kohta, kellel on liidu õigusaktide kohaselt vaba liikumise õigus

1. Artikli 2 lõike 1 punktis c osutatud kolmandate riikide kodanike puhul käsitatakse artikli 3 punktis d määratletud reisiloana otsust, mis tehakse kooskõlas käesoleva määrusega ja milles märgitakse, et puuduvad faktilised tõendid või piisav alus järeldada, et isiku viibimine liikmesriikide territooriumil kujutab endast ohtu julgeolekule või rahvatervisele vastavalt direktiivile 2004/38/EÜ.

2. Kui artikli 2 lõike 1 punktis c osutatud kolmanda riigi kodanik esitab reisiloa taotluse, kohaldatakse järgmisi erieeskirju:

   (a) taotleja peab esitama artikli 15 lõike 2 punktis l osutatud täiendavad isikuandmed;

   (b) taotleja ei pea vastama artikli 15 lõike 4 punktis d osutatud küsimusele;

   (c) artiklis 16 osutatud tasu ei nõuta.

3. [Artikli 2 lõike 1 punktis c osutatud kolmanda riigi kodaniku reisiloataotluse menetlemisel ei kontrolli ETIASe kesküksus, kas:

   (a) taotleja on või on minevikus olnud arvel viibimisaja ületajana, tehes selleks otsingu riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, nagu on osutatud artikli 18 lõike 2 punktis g;

   (b) taotleja vastab mõnele isikule, kelle andmed juba leiduvad Eurodacis, nagu on osutatud artikli 18 lõike 2 punktis j.]

   Artikli 28 lõike 2 kohaseid ebaseadusliku rände ohule osutavaid konkreetseid ohunäitajaid ei kohaldata.

4. Reisiloataotlust ei või tagasi lükata ebaseadusliku rände ohu tõttu, nagu on osutatud artikli 31 lõike 1 punktis b.

5. Kohaldatakse ka järgmisi eeskirju:

   (a) artikli 32 lõike 1 kohaselt teavitatakse taotlejat sellest, et välispiiri ületamisel peab ta suutma tõendada, et ta on artikli 15 lõike 2 punktis l osutatud vaba liikumise õigusega kodaniku pereliige, ning tuletatakse talle meelde, et vaba liikumise õigusega kodaniku reisiloaga pereliikmel on õigus siseneda vaid juhul, kui vaba liikumise õigusega ELi kodanik on temaga kaasas või ühineb temaga;

   (b) artikli 32 kohase kaebuse saab esitada vastavalt direktiivile 2004/38/EÜ;

   (c) artikli 47 lõikes 1 osutatud taotlustoimiku säilitamise tähtaeg on järgmine:

      i) reisiloa kehtivusaeg;

ii) [üks aasta alates kuupäevast, mil tehti viimane kirje taotleja kohta riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, kui üheaastane tähtaeg lõpeb hiljem kui reisiloa kehtivusaeg, või]

iii) viis aastat pärast seda, kui on tehtud viimane reisiloa andmisest keeldumise või loa kehtetuks tunnistamise või tühistamise otsus vastavalt artiklitele 31, 34 ja 35.

IV PEATÜKK
Taotluste läbivaatamine ETIASe riiklikes üksustes

Artikkel 22
Taotluste automatiseerimata menetlemine ETIASes

1. Käesoleva artikli kohaselt taotluste automatiseerimata menetlemise eest vastutav liikmesriik (edaspidi „vastutav liikmesriik“) on liikmesriik, mille taotleja on märkinud sisenemise liikmesriigiks vastavalt artikli 15 lõike 2 punktile j.

2. Kui artikli 18 lõigetes 2–5 sätestatud automaatne menetlemine annab vähemalt ühe päringutabamuse, vaatab taotluse läbi vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus. ETIASe riiklik üksus saab juurdepääsu taotlustoimikule ja sellega seotud taotlustoimiku(te)le, kui selliseid leidub, ning artikli 18 lõigete 2–5 kohase automaatse menetlemise tulemusel saadud päringutabamustele.

3. Pärast taotluse automatiseerimata menetlemist vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus:

   (a) annab reisiloa või

   (b) ei anna reisiluba.

4. Kui artikli 18 lõikes 2 sätestatud automaatne menetlemine annab päringutabamuse, siis vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus:

   (a) ei anna reisiluba, kui saadakse vähemalt üks artikli 18 lõike 2 punktides a–c sätestatud kategooriate kohane päringutabamus;

   (b) analüüsib julgeoleku- ja ebaseadusliku rände ohtu ning otsustab, kas reisiluba anda või mitte, kui saadakse vähemalt üks artikli 18 lõike 2 punktides d–m sätestatud kategooriate kohane päringutabamus.

5. Kui artikli 18 lõikes 3 sätestatud automaatse menetlemisega on tehtud kindlaks, et taotleja on vastanud jaatavalt mõnele artikli 15 lõike 4 küsimusele, analüüsib vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus ebaseadusliku rände, julgeoleku- ja rahvaterviseohtu ning otsustab, kas reisiluba anda või mitte.

6. Kui artikli 18 lõikes 4 sätestatud automaatne menetlemine annab päringutabamuse, analüüsib vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus julgeolekuohtu ning otsustab, kas reisiluba anda või mitte.

7. Kui artikli 18 lõikes 5 sätestatud automaatne menetlemine annab päringutabamuse, analüüsib vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus ebaseadusliku rände, julgeoleku- ja rahvaterviseohtu ning otsustab, kas reisiluba anda või mitte.

Artikkel 23
Taotlejalt täiendava teabe ja dokumentide nõudmine

1. Kui vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus ei saa taotleja poolt taotlusvormil esitatud teabe alusel otsustada, kas reisiluba anda või mitte, võib ta nõuda taotlejalt täiendavat teavet ja dokumente.

2. Täiendavat teavet ja dokumente nõutakse e-kirjaga, mis saadetakse taotlustoimikus olevale kontaktaadressile. Seejuures tuleb selgelt ära näidata, millise teabe ja dokumendid peab taotleja esitama. Taotleja esitab täiendava teabe ja dokumendid artikli 6 lõike 2 punkti g kohase turvalise konto teenuse kaudu otse ETIASe riiklikule üksusele 7 tööpäeva jooksul alates nõude kättesaamise kuupäevast.

3. Kui taotleja on täiendava teabe ja dokumendid esitanud, vaatab ETIASe riiklik üksus need läbi 72 tunni jooksul.

4. Erandlikel asjaoludel võib ETIASe riiklik üksus kutsuda taotleja vestlusele konsulaati, mis on taotleja elukohariigis.

5. Selle liikmesriigi ETIASe riiklik üksus saadab taotlejale kutse taotlustoimikus oleval e-posti aadressil.

6. Kui taotleja ei vasta kutsele tähtaja jooksul või ei ilmu vestlusele, lükatakse tema taotlus artikli 31 lõike 1 kohaselt tagasi ja vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus teatab talle sellest viivitamata.

7. ETIASe riiklik üksus jätkab taotluse läbivaatamist kohe, kui taotleja on esitanud täiendava teabe ja dokumendid.

Artikkel 24
Konsulteerimine teiste liikmesriikidega

1. Artikli 22 lõike 4 punktis b osutatud analüüsi käigus konsulteerib vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus nende liikmesriikide pädevate asutustega, kes vastutavad andmete eest, mis on andnud päringutabamuse vastavalt artikli 18 lõike 2 punktidele d, e, g, h, i või k.

2. Artikli 22 lõike 4 punktis b ning artiklites 6 ja 7 osutatud analüüsi teostamiseks võib vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus konsulteerida ühe või mitme liikmesriigi ametiasutustega.

3. Kui vastutav liikmesriik konsulteerib ühe või mitme liikmesriigiga taotluse automatiseerimata menetlemise käigus, saavad nende liikmesriikide siseriiklikud üksused juurdepääsu taotlustoimiku asjakohastele andmetele ning konsultatsiooni seisukohalt olulistele päringutabamustele, mis on saadud automaatsüsteemi abil vastavalt artikli 18 lõigetele 2, 4 ja 5. Nende liikmesriikide ETIASe riiklikud üksused, kellega konsulteeritakse, saavad juurdepääsu ka täiendavale teabele ja dokumentidele, mille

taotleja on esitanud vastutava liikmesriigi taotlusel ja mis on seotud küsimusega, milles nendega konsulteeritakse.

4. Selle liikmesriigi ETIASe riiklik üksus, kellega konsulteeritakse,

   (a) esitab taotluse kohta positiivse arvamuse koos põhjendusega või

   (b) esitab taotluse kohta negatiivse arvamuse koos põhjendusega.

   Selle liikmesriigi ETIASe riiklik üksus, kellega konsulteeritakse, kannab nii positiivse kui ka negatiivse arvamuse taotlustoimikusse.

5. Selle liikmesriigi ETIASe riiklik üksus, kellega konsulteeritakse, vastab 24 tunni jooksul alates konsulteerimistaotluse kuupäevast. Kui liikmesriik ei vasta ettenähtud tähtaja jooksul, käsitatakse seda positiivse arvamusena taotluse kohta.

6. Kui konsulteeritakse mitme liikmesriigiga, koordineerib konsulteerimist vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus.

7. Konsulteerimise protsessis edastatakse konsulteerimistaotlus ja vastused ETIASe sidetaristu kaudu.

8. Kui üks või mitu liikmesriiki, kellega konsulteeritakse, esitab taotluse kohta negatiivse arvamuse, keeldub vastutav liikmesriik reisiloa andmisest vastavalt artiklile 31.

Artikkel 25
Konsulteerimine Europoliga

1. Kui artikli 18 lõike 2 punkti j ja artikli 4 kohaselt saadakse päringutabamus ning juhtum kuulub Europoli pädevusse, siis konsulteerib vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus Europoliga, et analüüsida julgeolekuohte. Konsulteerimine toimub liikmesriikide ja Europoli vaheliste olemasolevate sidekanalite kaudu, nagu on ette nähtud määruse (EL) nr 2016/794 artikliga 7.

2. Kui vastutav liikmesriik konsulteerib Europoliga, edastab selle liikmesriigi ETIASe riiklik üksus Europolile taotlustoimiku asjakohased andmed ning konsulteerimise seisukohalt olulise(d) päringutabamuse(d). ETIASe riiklik üksus võib edastada Europolile täiendava teabe ja dokumendid, mille taotleja on talle esitanud seoses selle reisiloataotlusega, mille tõttu Europoliga konsulteeritakse.

3. Ühelgi juhul ei saa Europol juurdepääsu isikuandmetele taotleja hariduse kohta vastavalt artikli 15 lõike 2 punktile h ega tervise kohta vastavalt artikli 15 lõike 4 punktile a.

4. Kui Europoliga konsulteeritakse lõike 1 kohaselt, esitab ta taotluse kohta põhjendatud arvamuse. Vastutav liikmesriik kannab Europoli arvamuse taotlustoimikusse.

5. Europol vastab 24 tunni jooksul pärast konsulteerimistaotluse saamist. Kui Europol ei vasta ettenähtud tähtaja jooksul, käsitatakse seda positiivse arvamusena taotluse kohta.

6. Kui vastutav liikmesriik otsustab anda reisiloa hoolimata sellest, et Europol on esitanud taotluse kohta negatiivse arvamuse, esitab ETIASe riiklik üksus oma otsuse kohta põhjenduse ja kannab selle taotlustoimikusse.

Artikkel 26
Taotleja teavitamise tähtajad

72 tunni jooksul alates artikli 17 kohaselt vastuvõetava taotluse esitamise kuupäevast teatatakse taotlejale,

(a) kas talle on antud reisiluba või mitte, või

(b) kas tal tuleb esitada täiendavat teavet või dokumente.

Artikkel 27
Otsus taotluse kohta

1. Taotluse kohta tehakse otsus 72 tunni jooksul pärast artikli 17 kohaselt vastuvõetava taotluse esitamist.

2. Kui taotlejalt nõutakse täiendavat teavet või dokumente, võib lõikes 1 nimetatud tähtaega erandina pikendada kooskõlas artikliga 23. Selliste taotluste kohta tehakse igal juhul otsus 72 tunni jooksul pärast taotlejalt täiendava teabe või dokumentide saamist.

3. Enne lõigetes 1 ja 2 nimetatud tähtaja möödumist tehakse otsus järgmistel juhtudel:

(a) reisiloa andmiseks vastavalt artiklile 30 või

(b) reisiloa andmisest keeldumiseks vastavalt artiklile 31.

V PEATÜKK
ETIASe taustakontrollireeglid ja ETIASe jälgimisnimekiri

Artikkel 28
ETIASe taustakontrollireeglid

1. ETIASe taustakontrollireeglid on algoritm, mille abil võrreldakse ETIASe kesksüsteemi taotlustoimikus olevaid andmeid konkreetsete ohunäitajatega, mis osutavad ebaseadusliku rände ning julgeoleku- ja rahvaterviseohtudele. ETIASe taustakontrollireeglid registreeritakse ETIASe kesksüsteemis.

2. Ebaseadusliku rände ning julgeoleku- ja rahvaterviseohtude kindlaksmääramisel võetakse aluseks:

(a) [riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi statistika, millest ilmneb, et teatava reisijaterühma puhul kaldub viibimisaja ületajate ja sisenemiskeeldude määr tavapärasest kõrvale;]

(b) artikli 73 kohane ETIASe statistika, millest ilmneb, et teatava reisijaterühma puhul kaldub ebaseadusliku rände või julgeoleku- või rahvaterviseohtude tõttu reisiloa andmisest keeldumise määr tavapärasest kõrvale;

(c) [artikli 73 kohane ETIASe statistika ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi statistika, mis osutab korrelatsioonile ühelt poolt taotlusvormi abil kogutud teabe ning teiselt poolt viibimisaja ületamise ja sisenemiskeeldude vahel;]

(d) liikmesriikide esitatud teave konkreetsete ohunäitajate ja kõnealuse liikmesriigi poolt kindlaksmääratud ohtude kohta;

(e) [liikmesriikide statistika, millest ilmneb, et selles liikmesriigis kaldub teatava reisijaterühma puhul viibimisaja ületajate ja sisenemiskeeldude määr tavapärasest kõrvale;

(f) liikmesriikide esitatud teave konkreetsete rahvaterviseohtude kohta ning Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC) esitatud teave epidemioloogilise järelevalve kohta ja ohuanalüüsid.

3. Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 78 vastu delegeeritud õigusakte lõikes 2 osutatud ebaseadusliku rände ning julgeoleku- ja rahvaterviseohtude täpsustamiseks.

4. ETIASe keskküksus määrab vastavalt lõikele 2 kindlakstehtud ohtudele kindlaks konkreetsed ohunäitajad, mis kujutavad endast ühe või mitme järgmise näitaja kombinatsiooni:

(a) vanuserühm, sugu, praegune kodakondsus;

(b) elukohariik ja -linn;

(c) haridustase,

(d) praegune töökoht.

5. Konkreetsed ohunäitajad peavad olema otstarbekohased ja proportsionaalsed. Need ei tohi mitte mingil juhul põhineda inimese rassil, etnilisel päritolul, poliitilistel seisukohtadel, usulistel või filosoofilistel veendumustel, ametiühingusse kuulumisel, seksuaalelul ega seksuaalsel sättumusel.

6. Konkreetseid ohunäitajaid määrab kindlaks, muudab, lisab ja jätab välja ETIASe keskküksus pärast konsulteerimist ETIASe taustakontrollinõukoguga.

Artikkel 29
ETIASe jälgimisnimekiri

1. ETIASe jälgimisnimekirja kantakse andmed selliste isikute kohta, keda kahtlustatakse kuriteo toimepanemises või selles osalemises või kelle puhul on faktilisi tõendeid või piisav alus arvata, et nad panevad toime kuriteo.

2. ETIASe jälgimisnimekirja koostamiseks kasutatakse järgmist:

(a) ÜRO sõjakurjategijate loetelu;

(b) liikmesriikide esitatud teave terroriaktide või muude raskete kuritegude kohta;

(c) rahvusvahelise koostöö tulemusel saadud teave terroriaktide või muude raskete kuritegude kohta.

3. Lõikes 2 osutatud teabe ja Europoli asjakohaste andmete põhjal koostab Europol ETIASe jälgimisnimekirja, mille kirjed sisaldavad vähemalt ühte järgmistest andmeelementidest:

(a) perekonnanimi, eesnimi või -nimed, sünnijärgne perekonnanimi; sünniaeg, -koht ja -riik, sugu, kodakondsus;

(b) muud nimed (varjunimi või -nimed, kunstnikunimi või -nimed, tavaliselt kasutatav nimi või -nimed);

(c) reisidokument (liik, number ja väljaandjariik);

(d) elukoha aadress;

(e) e-posti aadress, telefoninumber;

(f) ettevõtte või organisatsiooni nimi, e-posti aadress, postiaadress, telefoninumber;

(g) IP aadress.

VI PEATÜKK
Reisiloa andmine, andmisest keeldumine, tühistamine ja kehtetuks tunnistamine

Artikkel 30
Reisiloa andmine

1. Kui taotluse III, IV ja V peatükis sätestatud menetluste kohasel läbivaatamisel selgub, et ei ole faktilisi tõendeid ega piisavat alust järeldada, et isiku viibimine liikmesriikide territooriumil kujutab endast ebaseadusliku rände või julgeoleku- või rahvaterviseohtu, annab ETIASe kesksüsteem või vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus reisiloa.

2. Reisiluba kehtib viis aastat või kuni taotlemisel registreeritud reisidokumendi kehtivusaja lõpuni, olenevalt sellest, kumb tähtaeg lõpeb varem, ja kehtib liikmesriikide territooriumil.

3. Reisiluba ei anna automaatset õigust riiki siseneda.

Artikkel 31
Reisiloa andmisest keeldumine

1. Reisiloa andmisest keeldutakse, kui taotleja:

(a) esitab reisidokumendi, mis on kadunuks, varastatuks või kehtetuks tunnistatud;

(b) kujutab endast ebaseadusliku sisserändega seotud ohtu;

(c) kujutab endast julgeolekuohtu;

(d) kujutab endast rahvaterviseohtu;

(e) on isik, kelle kohta on SISis hoiatusteade sisenemise keelamiseks;

(f) ei esita artiklis 23 osutatud tähtaja jooksul täiendavat teavet ega dokumente, kui talt neid nõutakse.

Reisiloa andmisest keeldutakse ka juhul, kui on põhjendatult alust kahelda taotleja esitatud andmete autensuses, tema avalduste usaldusväärsuses, tema esitatud täiendavates dokumentides või nende sisu õigsuses.

2. Taotlejal, kellele keelduti reisiluba andmast, on õigus otsus vaidlustada. Kaebus esitatakse taotluse kohta otsuse teinud liikmesriigis kooskõlas selle liikmesriigi õigusaktidega. Vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus teavitab taotlejaid sellest, millist menetlust vaidlustamise korral kasutatakse.

Artikkel 32
reisiloa andmisest või sellest keeldumisest teatamine

1. Reisiloa andmisel saadetakse taotlejale kohe e-posti teel teade, milles:

(a) teatatakse selge sõnaga, et reisiluba on antud, ning märgitakse reisiloa taotluse number;

(b) esitatakse reisiloa kehtivusaja algus- ja lõppkuupäev;

(c) vajaduse korral korratakse lubatud lühiajalise viibimise kestuse (90 päeva 180-päevase ajavahemiku jooksul) arvutust ja väljaantud reisiloast tulenevaid õigusi vastavalt artikli 30 lõikele 3 ning

(d) esitatakse link ETIASe avalikule veebisaidile, kus taotlejaid teavitatakse võimalusest taotleda reisiloa kehtetuks tunnistamist.

2. Reisiloa andmisest keeldumise korral saadetakse taotlejale kohe e-posti teel teade, milles:

(a) teatatakse selge sõnaga, et reisiloa andmisest on keeldutud, ning märgitakse reisiloa taotluse number;

(b) nimetatakse reisiloa andmisest keeldunud ametiasutus ja selle asukoht;

(c) märgitakse reisiloa andmisest keeldumise põhjus(ed) vastavalt artikli 31 lõikele 1;

(d) esitatakse teave kaebuse esitamise korra kohta.

Artikkel 33
Andmed, mis lisatakse taotlustoimikusse pärast otsuse tegemist reisiloa andmise või sellest keeldumise kohta

Kui on tehtud otsus reisiluba välja anda või sellest keelduda, lisab ETIASe kesküksus või vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus taotlustoimikusse järgmised andmed:

(a) olekuteave selle kohta, et reisiluba on antud või selle andmisest on keeldutud;

(b) reisiloa andnud või selle andmisest keeldunud ametiasutuse nimi ja asukoht;

(c) reisiloa andmise või sellest keeldumise otsuse tegemise koht ja kuupäev;

(d) esitatakse reisiloa kehtivusaja algus- ja lõppkuupäev;

(e) reisiloa andmisest keeldumise põhjus(ed) vastavalt artikli 31 lõikele 1.

Artikkel 34
Reisiloa tühistamine

1. Reisiluba tühistatakse, kui selgub, et selle andmise ajal ei olnud reisiloa andmise tingimused täidetud. Reisiloa tühistamisel tuginetakse ühele või mitmele reisiloa andmisest keeldumise alusele vastavalt artikli 31 lõikele 1.

2. Kui liikmesriigil on tõendeid, et reisiloa andmise ajal ei olnud reisiloa andmise tingimused täidetud, tühistab selle liikmesriigi ETIASe riiklik üksus reisiloa.

3. Isik, kelle reisiluba tühistatakse, võib tühistamise otsuse edasi kaevata. Kaebus esitatakse tühistamisotsuse teinud liikmesriigis kooskõlas selle liikmesriigi õigusaktidega.

Artikkel 35
Reisiloa kehtetuks tunnistamine

1. Reisiluba tunnistatakse kehtetuks, kui selgub, et selle andmiseks vajalikud tingimused ei ole enam täidetud. Reisiloa kehtetuks tunnistamisel tuginetakse ühele või mitmele reisiloa andmisest keeldumise põhjusele vastavalt artikli 31 lõikele 1.

2. Kui liikmesriigil on tõendeid, et reisiloa andmiseks vajalikud tingimused ei ole enam täidetud, tunnistab selle liikmesriigi ETIASe riiklik üksus reisiloa kehtetuks.

3. Juhul kui SISi sisestatakse uus hoiatusteade sisenemiskeelu kohta või teade reisidokumendi kaotamise, varastamise või kehtivuse kaotamise kohta, teavitab SIS sellest ETIASe kesksüsteemi, ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist. ETIASe kesksüsteem kontrollib, kas uus hoiatusteade vastab mõnele kehtivale reisiloale. Vastavuse leidmise korral edastab ETIASe kesksüsteem taotlustoimiku hoiatusteate sisestanud ETIASe riiklikule üksusele, kes reisiloa tühistab.

4. Uusi elemente, mida Europol lisab ETIASe jälgimisnimekirja, võrreldakse ETIASe kesksüsteemi taotlustoimikute andmetega. Kui võrdlus annab päringutabamuse, analüüsib taotleja poolt vastavalt artikli 15 lõike 2 punktile j sisenemise riigiks märgitud liikmesriigi ETIASe riiklik üksus ohtu julgeolekule ja tunnistab reisiloa kehtetuks, kui selle andmise tingimused ei ole enam täidetud.

5. Taotleja, kelle reisiluba tunnistatakse kehtetuks, võib kehtetuks tunnistamise otsuse edasi kaevata. Kaebus esitatakse kehtetuks tunnistamise otsuse teinud liikmesriigis kooskõlas selle liikmesriigi õigusaktidega.

6. Reisiloa võib kehtetuks tunnistada ka taotleja taotlusel.

Artikkel 36
Reisiloa tühistamisest või kehtetuks tunnistamisest teatamine

Reisiloa tühistamise või kehtetuks tunnistamise korral saadetakse taotlejale kohe e-posti teel teade, milles:

(a) teatatakse selge sõnaga, et reisiluba on tühistatud või kehtetuks tunnistatud, ja märgitakse reisiloa taotluse number;

(b) teatatakse reisiloa on tühistanud või kehtetuks tunnistanud ametiasutuse nimi ja asukoht;

(c) teatatakse reisiloa tühistamise või kehtetuks tunnistamise põhjus(ed) vastavalt artikli 31 lõikele 1;

(d) esitatakse teave kaebuse esitamise korra kohta.

Artikkel 37

Andmed, mis lisatakse taotlustoimikusse pärast reisiloa tühistamist või kehtetuks tunnistamist

1. Kui on tehtud otsus reisiluba tühistada või kehtetuks tunnistada, lisab selle otsuse teinud liikmesriik taotlustoimikusse järgmised andmed:

(a) olekuteave selle kohta, et reisiluba on tühistatud või kehtetuks tunnistatud;

(b) reisiloa tühistanud või kehtetuks tunnistanud ametiasutuse nimi ja asukoht;

(c) otsuse vastuvõtmise koht ja kuupäev.

2. Taotlustoimikust peavad selguma ka tühistamise või kehtetuks tunnistamise põhjused vastavalt artikli 31 lõikele 1.

Artikkel 38

Piiratud territoriaalse kehtivusega reisiloa andmine humanitaarkaalutlustel või riiklikes huvides või rahvusvaheliste kohustuste tõttu

1. Kui asjaomane liikmesriik peab seda humanitaarkaalutlustel, riiklikest huvidest või rahvusvahelistest kohustustest tulenevalt vajalikuks, võib erandkorras välja anda piiratud territoriaalse kehtivusega reisiloa, isegi kui artikli 22 kohane analüüs ei ole veel lõpule viidud või reisiloa andmisest on keeldutud või reisiluba on kehtetuks tunnistatud või tühistatud.

2. Lõike 1 kohaldamisel võib taotleja taotleda piiratud territoriaalse kehtivusega reisiluba, et reisida sihtliikmesriiki. Taotleja märgib asjaomased humanitaarkaalutlused, riiklikud huvid või rahvusvahelised kohustused oma taotlusesse.

3. Piiratud territoriaalse kehtivusega reisiloa andmise või sellest keeldumise otsustab liikmesriik, kuhu kolmanda riigi kodanik soovib reisida.

4. Piiratud territoriaalse kehtivusega reisiloaga võib teha kuni 15päevase reisi loa andnud liikmesriigi territooriumil.

5. Piiratud territoriaalse kehtivusega reisiloa andmisel kantakse taotlustoimikusse järgmised andmed:

(a) olekuteave selle kohta, et piiratud territoriaalse kehtivusega reisiluba on antud või selle andmisest on keeldutud;

(b) territoorium, kus reisiloa omanikul on õigus reisida;

(c) piiratud territoriaalse kehtivusega reisiloa andnud liikmesriigi ametiasutus;

(d) asjaomased humanitaarkaalutlused, riiklikud huvid või rahvusvahelised kohustused.

VII peatükk
ETIASe kasutamine vedajate poolt

Artikkel 39
Vedajate juurdepääs andmetele kontrollimise eesmärgil

1. Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artikli 26 kohaselt teevad vedajad ETIASe kesksüsteemis otsingu, et kontrollida, kas kolmandate riikide kodanikel, kellelt nõutakse reisiluba, on kehtiv reisiluba.

2. Selleks et vedajad saaksid lõike 1 kohase otsingu teostada enne reisija pardaleasumist, saavad nad turvalise veebijuurdepääsu artikli 6 lõike 2 punktis h nimetatud vedajatele mõeldud võrguväravale, sealhulgas võimaluse kasutada mobiilseid tehnilisi lahendusi. Selleks võimaldatakse vedajal ETIASe kesksüsteemis otsingu tegemiseks kasutada reisidokumendi masinloetavas osas olevaid andmeid.

   ETIASe kesksüsteem vastab, kas isikul on kehtiv reisiluba või mitte. Vedajad võivad saadetud teabe ja saadud vastuse salvestada.

3. Vedajatele lõikes 2 osutatud vedajate võrguväravale juurdepääsu võimaldamiseks luuakse üksnes vedajatele ettenähtud autentimiskava, milles saavad osaleda ainult vedajate nõuetekohaselt volitatud töötajad. Komisjon kiidab autentimiskava heaks rakendusaktidega, mis võetakse vastu kooskõlas artikli 79 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 40
Varumenetlused juhuks, kui vedajatel puudub tehnilistel põhjustel juurdepääs andmetele

1. Kui artikli 39 lõikes 1 osutatud otsingute tegemine on ETIASe infosüsteemi rikke tõttu või muul vedajast sõltumatul põhjusel tehniliselt võimatu, on vedaja vabastatud kohustusest kontrollida kehtiva reisiloa olemasolu. Kui ETIASe infosüsteemis on rike, teavitab ETIASe kesksüsteem sellest vedajaid.

2. Varumenetluste üksikasjad kehtestatakse rakendusaktiga, mis võetakse vastu kooskõlas artikli 79 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

VIII PEATÜKK
ETIASe kasutamine välispiiril tegutsevate piirivalveasutuste poolt

Artikkel 41
Juurdepääs andmetele kontrolli teostamiseks välispiiril

1. Asutused, kes on pädevad teostama vastavalt määrusele (EL) nr 2016/399 kontrolli välispiiripunktides, saavad reisidokumendi masinloetavas osas olevaid andmeid kasutades

teha otsinguid ETIASe kesksüsteemis, kuid üksnes selleks, et kontrollida, kas isikul on kehtiv reisiluba.

2. ETIASe kesksüsteem vastab, kas isikul on kehtiv reisiluba või mitte.

Artikkel 42
Varumenetlused juhuks, kui välispiiril on andmetele juurdepääs tehniliselt võimatu või ETIASes tekib rike

1. Kui artikli 41 lõikes 1 osutatud otsingute tegemine on ETIASe infosüsteemi rikke tõttu tehniliselt võimatu, teavitab ETIASe keskküksus sellest liikmesriikide asutusi, kes on pädevad teostama kontrolli välispiiripunktides.

2. Kui artikli 41 lõikes 1 osutatud otsingute teostamine on tehniliselt võimatu liikmesriigi piirivalvetaristu rikke tõttu, teavitab selle liikmesriigi pädev asutus sellest eu-LISAt, ETIASe keskküksust ja komisjoni.

3. Mõlemal juhul järgib liikmesriigi asutus, kes on pädev teostama kontrolli välispiiripunktides, oma riiklikku hädaolukorras toimimise kava.

IX PEATÜKK
ETIASe kesksüsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu võimaldamise kord ja tingimused

Artikkel 43
Liikmesriikide määratud õiguskaitseasutused

1. Liikmesriigid määravad õiguskaitseasutused, kellel on õigus taotleda luba teha terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamise, avastamise ja uurimise eesmärgil otsinguid ETIASe kesksüsteemis säilitatavates andmetes.

2. Iga liikmesriik peab riigi tasandil nimekirja määratud asutuste kontaktpunktidest, kellel on õigus taotleda keskse(te) juurdepääsupunkti(de) kaudu võimalust teha otsinguid ETIASe kesksüsteemis säilitatavates andmetes.

Artikkel 44
ETIASe kesksüsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu saamise kord

1. Pädevad asutused esitavad artikli 8 lõike 2 punktis c osutatud kesksetele juurdepääsupunktidele põhjendatud elektroonse taotluse otsingu tegemiseks konkreetses ETIASe kesksüsteemi andmekogus. Artikli 15 lõike 2 punktis i ja lõike 4 punktides b–d osutatud andmetes otsingu teostamiseks esitatakse elektroonne taotlus koos nendes konkreetsetes andmetes otsingu tegemise vajaduse põhjendusega.

2. Enne kui liikmesriik hakkab ETIASe kesksüsteemi kasutama, tagab ta selle, et kooskõlas tema siseriikliku õiguse ja menetlusõigusega kontrollitakse otsingu tegemise taotluse esitamisel sõltumatult, tõhusalt ja õigeaegselt, kas artiklis 45 sätestatud tingimused on täidetud ning kas artikli 15 lõike 2 punktis i ja lõike 4 punktides b–d osutatud andmetes otsingu tegemine on põhjendatud.

3. Keskne juurdepääsupunkt menetleb taotlust, kui see vastab artiklis 45 nimetatud tingimustele. Keskse juurdepääsupunkti päringuga saadud ETIASe kesksüsteemi andmed edastatakse artikli 43 lõikes 2 osutatud kontaktpunktidele ilma andmete turvalisust ohustamata.

4. Kiireloomulistel erandjuhtudel, kui isikuandmeid on vaja saada kiiresti, et vältida rasket kuritegu või kurjategija tabada, menetleb keskne juurdepääsupunkt taotlust viivitamata, ilma lõikes 2 osutatud sõltumatu kontrollita. Sõltumatu järelkontroll tehakse liigse viivituseta pärast taotluse menetlemist, pöörates muu hulgas tähelepanu ka sellele, kas tõepoolest oli tegemist kiireloomulise erandjuhuga.

5. Kui sõltumatu järelkontrolli käigus tehakse kindlaks, et juurdepääs ETIASe kesksüsteemi andmetele ja neis otsingu tegemine ei olnud põhjendatud, kustutavad kõik ETIASe kesksüsteemist saadud teabele juurdepääsu saanud või neis otsingu teinud asutused selle teabe ning teavitavad sellest keskset juurdepääsupunkti.

Artikkel 45
Tingimused, mille kohaselt saavad liikmesriikide määratud asutused juurdepääsu ETIASe kesksüsteemi andmetele

1. Määratud asutused võivad taotleda luba teha otsing ETIASe kesksüsteemi andmetes, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

   (a) otsing tehakse terroriaktide ja muude raskete kuritegude tõkestamise, avastamise ja uurimise eesmärgil;

   (b) juurdepääs otsingu tegemiseks on vajalik konkreetse juhtumi puhul;

   (c) on põhjendatud alus arvata, et otsingu tegemine ETIASe kesksüsteemi andmetes võib oluliselt kaasa aidata mõne asjaomase kuriteo tõkestamisele, avastamisele või uurimisele, eeskätt põhjendatud kahtluse korral, et terroriaktis või muus raskes kuriteos kahtlustatav isik või selle toimepanija või ohver kuulub käesoleva määrusega hõlmatud kolmandate riikide kodanike kategooriasse;

   (d) eelnevalt siseriiklikes andmebaasides ja Europoli andmetes tehtud otsinguga ei saadud taotletud teavet.

2. Otsingu tegemiseks saab kasutada ainult järgmisi ETIASe kesksüsteemi taotlustoimikus olevaid andmeid:

   (a) perekonnanimi; eesnimi või -nimed;

   (b) muud nimed (varjunimi või -nimed, kunstnikunimi või -nimed, tavaliselt kasutatav nimi või -nimed);

   (c) reisidokumendi number;

   (d) elukoha aadress;

   (e) e-posti aadress; telefoninumber;

   (f) IP aadress.

3. Koos otsingutega lõikes 2 loetletud ETIASe kesksüsteemi andmete seas võib otsingu kitsendamiseks kasutada otsinguks järgmisi taotlustoimikute andmeid:

(a) kodakondsus(ed);

(b) sugu;

(c) sünnikuupäev või vanusevahemik.

4. Kui ETIASe kesksüsteemis tehtud otsingu tulemusel saadakse taotlustoimiku andmete seast päringutabamus, antakse juurdepääs selle taotlustoimiku nendele andmetele, millele on osutatud artikli 15 lõike 2 punktides a–g ja j–m, ning taotlustoimiku andmetele reisiloa andmise, andmisest keeldumise, tühistamise või kehtetuks tunnistamise kohta kooskõlas artiklitega 33 ja 37. Artikli 15 lõike 2 punktis i ja artikli 4 punktides b–d osutatud taotlustoimiku andmetele võimaldatakse juurdepääs üksnes juhul, kui tegevusüksus on nende andmetega tutvumist sõnaselgelt taotlenud artikli 44 lõike 1 kohaselt esitatud põhjendatud elektroonses taotluses, mis on sõltumatu kontrolli käigus heaks kiidetud. ETIASe kesksüsteemis otsingu tegijale ei võimaldata juurdepääsu andmetele taotleja hariduse kohta vastavalt artikli 15 lõike 2 punktile h ega selle kohta, kas taotleja võib kujutada endast ohtu rahvatervisele vastavalt artikli 15 lõike 4 punktile a.

Artikkel 46

Menetlus ja tingimused, mille kohaselt saab Europol juurdepääsu ETIASe kesksüsteemi andmetele

1. Artikli 1 lõik 2 kohaldamisel võib Europol taotleda luba teha otsing ETIASe kesksüsteemi andmetes, esitades ETIASe kesküksusele põhjendatud elektroonse taotluse otsingu tegemiseks konkreetses ETIASe kesksüsteemi andmekogus.

2. Põhjendatud taotluses esitatakse tõendid selle kohta, et on täidetud järgmised tingimused:

(a) otsingu tegemine on vajalik, et toetada ja tugevdada liikmesriikide meetmeid Europoli pädevusse kuuluvate terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks või uurimiseks;

(b) otsingu tegemine on vajalik konkreetse juhtumi puhul;

(c) otsingu tegemiseks ei kasutata muid kui ainult artikli 45 lõikes 2 osutatud andmeid;

(d) on põhjendatult alust arvata, et otsing aitab oluliselt kaasa asjaomase kuriteo tõkestamisele, avastamisele või uurimisele;

(e) eelnevalt Europoli andmetes tehtud otsinguga ei saadud taotletud teavet.

3. Europoli taotlused teha otsing ETIASe kesksüsteemi andmetes vaatab vajaduse korral määruse (EL) nr 2016/794 artiklis 44 sätestatud menetluse kohaselt eelnevalt läbi Euroopa Andmekaitseinspektor, kes teeb tõhusalt ja kiiresti kindlaks, kas taotlus täidab lõikes 2 sätestatud tingimused.

4. Kui ETIASe kesksüsteemis taotlustoimiku andmete alusel tehtud otsingu tulemusel saadakse päringutabamus, antakse juurdepääs artikli 15 lõike 2 punktides a–g ja j–m osutatud andmetele ning taotlustoimiku andmetele reisiloa andmise, andmisest keeldumise, tühistamise ja kehtetuks tunnistamise kohta kooskõlas artiklitega 33 ja 37. Juurdepääsu artikli 15 lõike 2 punktis i ja artikli 4 punktides b–d osutatud taotlustoimiku andmetele

võimaldatakse üksnes juhul, kui Europol on nende andmetega tutvumist sõnaselgelt taotlenud.

5. Kui Euroopa Andmekaitseinspektor on taotluse heaks kiitnud, menetleb ETIASe kesküksus ETIASe kesksüsteemi andmete otsingu taotlust.

X PEATÜKK
Andmete säilitamine ja muutmine

Artikkel 47
Andmete säilitamine

1. ETIASe kesksüsteemis olevate taotlustoimikute säilitamise tähtaeg on järgmine:

   (a) reisiloa kehtivusaeg;

   (b) [viis aastat alates sellest, kui taotleja kohta tehti riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis viimane kirje; või]

   (c) viis aastat pärast seda, kui on tehtud viimane reisiloa andmisest keeldumise või loa kehtetuks tunnistamise või tühistamise otsus vastavalt artiklitele 31, 34 ja 35.

2. Selle säilitamise tähtaja möödumisel kustutatakse taotlustoimik automaatselt ETIASe kesksüsteemist.

Artikkel 48
Andmete muutmine ja ennetähtaegne kustutamine

1. ETIASe kesküksus ja ETIASe riiklikud üksused peavad ajakohastama ETIASe kesksüsteemi andmeid ning tagama, et andmed on õiged. ETIASe kesküksusel ja ETIASe riiklikel üksustel ei ole õigust muuta andmeid, mille on taotlusvormi kandnud taotleja ise vastavalt artikli 15 lõikele 2 või 4.

2. Kui ETIASe kesküksusel on tõendeid selle kohta, et ETIASe kesksüsteemi poolt ETIASe kesksüsteemis säilitatavad andmed on faktiliselt valed või et ETIASe kesksüsteemis on andmeid töödeldud vastuolus käesoleva määrusega, kontrollib ta asjaomaseid andmeid ja vajaduse korral muudab neid või kustutab need viivitamata ETIASe kesksüsteemist.

3. Kui vastutaval liikmesriigil on tõendeid selle kohta, et ETIASe kesksüsteemis säilitatavad andmed on faktiliselt valed või et ETIASe kesksüsteemis on andmeid töödeldud vastuolus käesoleva määrusega, kontrollib tema ETIASe riiklik üksus asjaomaseid andmeid ja vajaduse korral muudab neid või kustutab need viivitamata ETIASe kesksüsteemist.

4. Kui muul liikmesriigil kui vastutav liikmesriik on tõendeid selle kohta, et ETIASe kesksüsteemis säilitatavad andmed on faktiliselt valed või et ETIASe kesksüsteemis on andmeid töödeldud vastuolus käesoleva määrusega, võtab ta 14 päeva jooksul ühendust ETIASe kesküksuse või vastutava liikmesriigi ETIASe riikliku üksusega. ETIASe kesküksus või pädev ETIASe riiklik üksus kontrollib andmete õigsust ja nende töötlemise

seaduslikkust ühe kuu jooksul ning vajaduse korral muudab neid või kustutab andmed viivitamata ETIASe kesksüsteemist.

5. Kui kolmanda riigi kodanik on saanud liikmesriigi kodakondsuse või sattunud artikli 2 lõike 2 punktide a–e kohaldamisalasse, peavad selle liikmesriigi ametiasutused kontrollima, kas isikul on kehtiv reisiluba ja asjakohasel juhul viivitamata kustutama taotlustoimiku ETIASe kesksüsteemist. Taotlustoimiku kustutamise eest vastutab järgmine asutus:

   (a) reisidokumendi andnud liikmesriigi ETIASe riiklik üksus vastavalt artikli 2 lõike 2 punktile a;

   (b) selle liikmesriigi ETIASe riiklik üksus, mille kodakondsuse ta sai;

   (c) elamisloa või elamisloakaardi väljaandnud liikmesriigi ETIASe riiklik üksus;

   (d) pikaajalise viisa väljaandnud liikmesriigi ETIASe riiklik üksus.

6. Kolmanda riigi kodanik, kelle suhtes kohaldatakse artikli 2 lõike 2 punkte f–h, teavitab muudatusest selle liikmesriigi pädevat asutust, kuhu ta järgmisena siseneb. Nimetatud liikmesriik võtab 14 päeva jooksul ühendust ETIASe keskküksusega. ETIASe keskküksus kontrollib andmete õigsust ühe kuu jooksul ja vajaduse korral kustutab taotlustoimiku ja selles olevad andmed viivitamata ETIASe kesksüsteemist. Kolmanda riigi kodanikule antakse võimalus kasutada tulemuslikku õiguskaitsevahendit, et saavutada oma andmete kustutamine.

XI PEATÜKK
Isikuandmete kaitse

Artikkel 49
Isikuandmete kaitse

1. Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti ja eu-LISA poolse isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatakse määrust (EÜ) nr 45/2001.

2. ETIASe riiklike üksuste poolse isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatakse [määrust 2016/679].

3. Artikli 1 lõike 2 kohaldamisel isikuandmete töötlemise suhtes liikmesriikide määratud asutuste poolt kohaldatakse [direktiivi (EL) 2016/680].

4. Europoli poolse isikuandmete töötlemise suhtes vastavalt artiklitele 24 ja 46 kohaldatakse määrust (EÜ) nr 2016/794.

Artikkel 50
Isikuandmete vastutav töötleja

1. Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametit käsitatakse seoses isikuandmete töötlemisega ETIASe kesksüsteemis isikuandmete vastutava töötlejana vastavalt määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 2 punktile d.

2. Seoses isikuandmete töötlemisega ETIASe kesksüsteemis liikmesriigi poolt käsitatakse [määruse (EL) 2016/679] artikli 4 punktis 7 määratletud vastutava töötlejana ETIASe riiklikku üksust, kellel lasub keskne vastutus selle eest, kuidas kõnealune liikmesriik töötleb isikuandmeid ETIASe kesksüsteemis.

Artikkel 51
Isikuandmete volitatud töötleja

1. eu-LISAt käsitatakse seoses isikuandmete töötlemisega ETIASe infosüsteemis isikuandmete volitatud töötlejana vastavalt määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 2 punktile d.

2. eu-LISA tagab, et ETIAS infosüsteemi käitatakse kooskõlas käesoleva määrusega.

Artikkel 52
Töötlemise turvalisus

1. eu-LISA ja ETIASe riiklikud üksused tagavad käesoleva määruse kohaldamisel toimuva isikuandmete töötlemise turvalisuse. eu-LISA ja ETIASe riiklikud üksused teevad andmeturbega seotud ülesannete täitmisel koostööd.

2. Ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 22 kohaldamist, võtab eu-LISA vajalikud meetmed, et tagada kesksüsteemi, kesksüsteemi ja ühtsete riiklike liideste vahelise sidetaristu, avaliku veebisaidi ja mobiilirakenduse, e-postiteenuse, turvalise konto teenuse, vedajatele mõeldud võrguvärava, veebiteenuse ja taotluste menetlemise tarkvara turvalisus.

3. Ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 22 ning [määruse (EL) 2016/679] artiklite 32 ja 34 kohaldamist, võtavad eu-LISA ja ETIASe riiklikud üksused vastu vajalikud meetmed, sealhulgas turvalisuse tagamise kava, talitluspidevuse kava ja suurõnnetusest taastumise kava, et:

   (a) füüsiliselt kaitsta andmeid, sealhulgas koostades hädaolukorra lahendamise kavad elutähtsa taristu kaitseks;

   (b) hoida ära loata isikute juurdepääsu turvalisele veebisaidile, mille kaudu rakendatakse ETIASe süsteemi eesmärgi kohaseid toiminguid;

   (c) hoida ära andmekandjate loata lugemine, kopeerimine, muutmine ja kõrvaldamine;

   (d) hoida ära andmete loata sisestamine ja säilitatavate isikuandmetega loata tutvumine, nende muutmine ja kustutamine;

   (e) hoida ära ETIASe kesksüsteemi andmete loata töötlemine ning töödeldavate andmete loata muutmine ja kustutamine;

(f) tagada, et ETIASe kesksüsteemile juurdepääsu luba omavatel isikutel oleks juurdepääs ainult nende juurdepääsuloaga hõlmatud andmetele, kasutades üksnes individuaalseid kasutajatunnuseid ning konfidentsiaalseid juurdepääsuviise;

(g) tagada, et kõik ETIASe kesksüsteemile juurdepääsu luba omavad asutused loovad kasutajaprofiilid, milles kirjeldatakse nende isikute funktsioone ja kohustusi, kellel on õigus andmeid sisestada, muuta ja kustutada ning andmetega tutvuda ja teha otsinguid, ning teevad need profiilid järelevalveasutustele kättesaadavaks;

(h) tagada võimalus kontrollida ja kindlaks teha, millistele asutustele võib isikuandmeid edastada andmesidevahendite abil;

(i) tagada võimalus kontrollida ja kindlaks teha, milliseid andmeid on ETIASe infosüsteemis töödeldud ning millal, kes ja millisel eesmärgil on seda teinud;

(j) hoida eelkõige asjakohaste krüptimismeetodite abil ära isikuandmete loata lugemine, kopeerimine, muutmine või kustutamine andmete ETIASe kesksüsteemi või sellest süsteemist edastamise ajal või andmekandjate transportimise ajal;

(k) kontrollida käesolevas lõikes osutatud turvameetmete tõhusust ja võtta sisekontrolliga seoses vajalikke korralduslikke meetmeid, et tagada kooskõla käesoleva määrusega.

4. eu-LISA teavitab Euroopa Parlamenti, nõukogu ja komisjoni ning Euroopa andmekaitseinspektorit käesoleva artikli alusel võetavatest meetmetest.

Artikkel 53
Siseseire

Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet, Europol ja liikmesriigid tagavad, et iga ETIASe infosüsteemi andmetele juurdepääsu loaga asutus võtab käesoleva määruse täitmiseks vajalikud meetmed ning teeb vajaduse korral koostööd järelevalveasutusega.

Artikkel 54
Õigus saada teavet ning andmetega tutvuda, neid parandada ja kustutada

1. Ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 45/2001 artiklite 11 ja 12 kohast õigust saada teavet, antakse taotlejatele neid käsitlevate andmete kogumise ajal teavet selle kohta, kuidas nad saavad kaitsta oma määruse (EÜ) nr 45/2001 artiklitest 13, 14, 15 ja 16 tulenevaid õigusi, ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti, Euroopa Andmekaitseinspektori ja vastutava liikmesriigi riikliku järelevalveasutuse isikuandmete kaitse ametniku kontaktandmed.

2. Selleks et kasutada määruse (EÜ) nr 45/2001 artiklitest 13, 14, 15 ja 16 ning [määruse (EL) 2016/679] artiklitest 15, 16, 17 ja 18 tulenevaid õigusi, on taotlejal õigus pöörduda ETIASe keskküksuse või taotluse eest vastutava ETIASe riikliku üksuse poole, kes vaatavad taotluse läbi ja vastavad sellele.

Kui läbivaatamise tulemusel selgub, et ETIASe kesksüsteemis säilitatavad andmed on faktiliselt ebatäpsed või neid säilitatakse ebaseaduslikult, parandab ETIASe keskküksus või taotlust menetleva liikmesriigi ETIASe riiklik üksus neid andmed või kustutab need ETIASe kesksüsteemist.

Kui ETIASe kesküksus või ETIASe riiklik üksus muudab reisiluba selle kehtivusaja jooksul, korraldab ETIASe kesksüsteem artikli 18 kohase automaatse menetlemise, et selgitada välja, kas taotlustoimiku muudatused ei anna päringutabamust vastavalt artikli 18 lõigetele 2–5. Kui automaatse menetlemise tulemusel ei saada päringutabamust, annab ETIASe kesksüsteem välja muudetud reisiloa, mille kehtivusaeg on sama kui algse loa puhul, ning teavitab taotlejat. Kui automaatne menetlemine annab vähemalt ühe päringutabamuse, analüüsib selle liikmesriigi ETIASe riiklik üksus, mille taotleja on märkinud sisenemise riigiks vastavalt artikli 15 lõike 2 punktile j, ebaseadusliku rände, julgeoleku- ja rahvaterviseohtu ja otsustab, kas anda reisiluba, või kui reisiloa andmise tingimused ei ole enam täidetud, reisiluba kehtetuks tunnistada.

3. Kui ETIASe kesküksus või taotluse eest vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus ei nõustu väitega, et ETIASe kesksüsteemi andmed on faktiliselt ebatäpsed või alles hoitud ebaseaduslikult, teeb ETIASe kesküksus või taotluse eest vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus haldusotsuse, milles viivitamata selgitatakse asjaomasele isikule kirjalikult, miks ta ei kavatse temaga seotud andmeid parandada või kustutada.

4. Selles otsuses antakse asjaomasele isikule ka teavet selle kohta, kuidas ta saab otsuse lõikes 2 osutatud taotluse kohta tehtud otsust vaidlustada, ja asjakohasel juhul ka selle kohta, kuidas esitada hagi või kaebus selle liikmesriigi pädevatele asutustele või kohtutele ning saada mis tahes abi, sealhulgas pädevatelt riiklikelt järelevalveasutustelt.

5. Lõike 2 kohaselt esitatud taotlused peavad sisaldama kõiki asjaomase isiku tuvastamiseks vajalikke andmeid. Neid andmeid kasutatakse üksnes selleks, et oleks võimalik teostada lõikes 2 osutatud õigusi, ja need kustutatakse otsekohe pärast seda.

6. ETIASe kesküksus või taotluse eest vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus dokumenteerib lõikes 2 osutatud taotluse esitamise fakti ja selle käsitlemise viisi ning teeb selle dokumendi viivitamata kättesaadavaks isikuandmete kaitse valdkonnas pädevatele riiklikele järelevalveasutustele.

Artikkel 55
Isikuandmete edastamine kolmandatele riikidele, rahvusvahelistele organisatsioonidele ja eraisikutele

1. ETIASe kesksüsteemis säilitatavaid andmeid ei edastata ega tehta kättesaadavaks ühelegi kolmandale riigile, rahvusvahelisele organisatsioonile ega eraisikule, välja arvatud andmete edastamine Interpolile artikli 18 lõike 2 punktides b ja m osutatud automaatseks menetlemiseks. Isikuandmete Interpolile edastamise suhtes kohaldatakse määruse 45/2001 artiklit 9.

2. ETIASe kesksüsteemi isikuandmeid, millega liikmesriik või Europol tutvub artikli 1 lõikes 2 osutatud õiguskaitse eesmärgil, ei edastata ega tehta kättesaadavaks ühelegi kolmandale riigile, rahvusvahelisele organisatsioonile ega liidus või väljaspool seda asuvale eraõiguslikule üksusele. Selline keeld kehtib ka juhul, kui neid andmeid töödeldakse edasi liikmesriigi tasandil või liikmesriikide vahel.

Artikkel 56
Riikliku järelevalveasutuse järelevalve

1. Järelevalveasutus või vastavalt [määruse 2016/679] artiklile 51 määratud asutus tagab, et vähemalt kord nelja aasta jooksul tehakse kooskõlas asjakohaste rahvusvaheliste auditistandarditega ETIASe riiklikus üksuses tehtavate andmetöötlustoimingute audit.

2. Liikmesriigid tagavad, et nende järelevalveasutusel on piisavalt ressursse neile käesoleva määrusega usaldatud ülesannete täitmiseks.

3. Liikmesriigid esitavad järelevalveasutustele taotletud teabe, eelkõige teabe käesolevast määrusest tulenevate ülesannete kohase tegevuse kohta. Liikmesriigid lubavad järelevalveasutustel tutvuda dokumentidega ning pääseda igal ajal ETIASe süsteemiga seotud ruumidesse.

Artikkel 57
Euroopa Andmekaitseinspektori poolne järelevalve

Euroopa Andmekaitseinspektor tagab, et vähemalt kord nelja aasta jooksul viiakse kooskõlas asjakohaste rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega läbi audit isikuandmete töötlemise toimingute kohta eu-LISAs ja ETIASe kesksüsteemis. Auditiaruanne esitatakse Euroopa Parlamendile, nõukogule, eu-LISA-le, komisjonile ja liikmesriikidele. eu-LISA-le ja Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametile antakse võimalus teha enne aruande vastuvõtmist selle kohta märkusi.

Artikkel 58
Riiklike järelevalveasutuste ja Euroopa Andmekaitseinspektori koostöö

1. Euroopa Andmekaitseinspektor teeb tihedat koostööd riiklike järelevalveasutustega riikide kaasamist nõudvates konkreetsetes küsimustes, eelkõige juhul, kui Euroopa andmekaitseinspektor või riiklik järelevalveasutus leiab, et liikmesriikide tavad on üksteisest väga erinevad, või kui avastatakse potentsiaalselt ebaseaduslik teabeedastus ETIASe sidekanalite kaudu või kui ühel või mitmel riiklikul järelevalveasutusel tekib küsimusi käesoleva määruse rakendamise või tõlgendamise kohta.

2. Euroopa Andmekaitseinspektor ja isikuandmete kaitse järelevalve valdkonnas pädevad riiklikud järelevalveasutused võivad lõikes 1 osutatud juhtudel, tegutsedes oma pädevuse piires, vajaduse korral vahetada asjakohast teavet, abistada üksteist auditite ja kontrollide tegemisel, analüüsida käesoleva määruse tõlgendamisel või kohaldamisel tekkinud küsimusi, uurida sõltumatu järelevalve või andmesubjekti õiguste teostamisega seotud probleeme, koostada ühtlustatud ettepanekuid probleemide ühiseks lahendamiseks ja suurendada teadlikkust andmekaitsealastest õigustest.

3. Järelevalveasutused ja Euroopa Andmekaitseinspektor kohtuvad sel eesmärgil vähemalt kaks korda aastas [määrusega (EL) 2016/679] asutatud nõukogu raames. Nende kohtumiste kulud kannab nõukogu, mis on asutatud [määrusega (EL) 2016/679]. Esimesel koosolekul võetakse vastu töökord. Vajaduse korral töötatakse ühiselt välja täiendavad töömeetodid.

4. Iga kahe aasta tagant esitatakse Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametile ja eu-LISA-le ühine tegevusaruanne. Aruanne sisaldab iga liikmesriigi kohta eraldi peatükki, mille on koostanud selle liikmesriigi järelevalveasutus.

Artikkel 59
Dokumenteerimine

1. eu-LISA dokumenteerib kõik ETIASe infosüsteemis tehtud andmetöötlustoimingud. Dokumenteeritakse andmetega tutvumise eesmärk, iga toimingu kuupäev ja kellaaeg, taotluste automaatsel menetlemisel kasutatud andmed, artikli 18 kohase automaatse menetlemise tulemusel saadud päringutabamused, ETIASe kesksüsteemis ning muudes infosüsteemides ja andmebaasides isikusamasuse kontrollimiseks kasutatud andmed, artiklis 20 osutatud kontrolli tulemused ja selle kontrolli teostanud töötajad.

2. ETIASe kesküksus dokumenteerib selle, millised töötajad on nõuetekohaselt volitatud tegema isikusamasuse kontrolli.

3. Vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus dokumenteerib ETIASe infosüsteemis kõik andmetöötlustoimingud, mida tehakse artiklis 22 osutatud analüüsi käigus. Dokumenteeritakse iga toimingu kuupäev ja kellaaeg, teistele infosüsteemidele ja andmebaasidele esitatud päringute andmed, saadud päringutabamusega seotud andmed, ohuanalüüsi läbiviinud töötajad ning reisiloa andmise, andmisest keeldumise, loa kehtetuks tunnistamise ja tühistamise otsuste põhjendused.

   Peale selle dokumenteerib vastutava liikmesriigi ETIASe riiklik üksus selle, millised töötajad on nõuetekohaselt volitatud andmeid sisestama ja saama.

4. eu-LISAs dokumenteeritakse kõik ETIASe infosüsteemi andmetöötlustoimingud, mis tulenevad vedajate juurdepääsust võrguväravale ja välispiiripunktides kontrolli teostavate pädevate asutuste juurdepääsust vastavalt artiklitele 39 ja 41. Dokumenteeritakse iga toimingu kuupäev ja kellaaeg, igas päringus kasutatud andmed, ETIASe kesksüsteemi edastatud andmed ning vedaja või pädeva asutuse nende töötajate nimed, kes sisestasid ja said andmeid.

   Vedajad ja pädevad asutused dokumenteerivad selle, millised töötajad on nõuetekohaselt volitatud andmeid sisestama ja saama.

5. Selliseid dokumente võib kasutada ainult isikuandmete kaitse eesmärgil andmetöötluse lubatavuse kontrollimiseks ning andmeturbe ja -tervikluse tagamiseks. Dokumente tuleb asjakohaste meetmetega kaitsta loata juurdepääsu eest ja kustutada aasta pärast artiklis 47 osutatud andmete säilitamise tähtaja möödumist, kui neid ei vajata juba alustatud järelevalvemenetluses.

   eu-LISA ja ETIASe riiklikud üksused avaldavad need dokumendid Euroopa Andmekaitseinspektorile ja pädevale järelevalveasutusele nende taotluse alusel.

Artikkel 60
Õiguskaitse eesmärgil andmetega tutvumise taotluste dokumenteerimine ning logide ja dokumentide säilitamine

1. eu-LISA dokumenteerib kõik ETIASe kesksüsteemis kesksete juurdepääsupunktide poolt artikli 1 lõike 2 kohaldamiseks teostatud andmetöötlustoimingud. Dokumenteeritakse iga toimingu kuupäev ja kellaaeg, igas päringus kasutatud andmed, ETIASe kesksüsteemi edastatud andmed ning kesksete juurdepääsupunktide nende töötajate nimed, kes sisestasid ja said andmeid.

2. Lisaks dokumenteerivad liikmesriigid ja Europol kõik ETIASe kesksüsteemis tehtud andmetöötlustoimingud, mis tehakse süsteemis säilitatavatele andmetele juurdepääsu taotluste alusel artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärgil. Säilitatakse logid ja dokumendid kõigi andmetöötlustoimingute kohta.

3. Dokumenteeritakse:

(a) ETIASe kesksüsteemi andmetega tutvumise või neile juurdepääsu taotlemise täpne eesmärk, sealhulgas asjaomane terroriakt või muu raske kuritegu, ning Europoli puhul juurdepääsutaotluse täpne eesmärk;

(b) taotluse vastuvõetavuse kohta tehtud otsus;

(c) siseriikliku toimiku viiteandmed;

(d) riikliku juurdepääsupunkti poolt ETIASe kesksüsteemile esitatud juurdepääsutaotluse kuupäev ja täpne kellaaeg;

(e) vajaduse korral teave artikli 44 lõikes 4 osutatud kiireloomulistel juhtudel kohaldatava menetluse kasutamise ja järelkontrolliga seoses tehtud otsuse kohta;

(f) milliseid artikli 45 lõigetes 2 ja 3 osutatud andmeid ja andmekogumeid tutvumiseks kasutati;

(g) kooskõlas siseriiklike normidega või määrusega (EL) 2016/794 otsingu teinud ametniku ning otsingu tegemiseks või andmete esitamiseks korralduse andnud ametniku identifitseerimisandmed.

4. Lõigetes 1 ja 2 võidakse osutatud andmeid võib kasutada ainult taotluse vastuvõetavuse kontrollimiseks, andmete töötlemise seaduslikkuse jälgimiseks ning andmete tervikluse ja turvalisuse tagamiseks. Artiklis 81 osutatud järelevalveks ja hindamiseks võib kasutada üksnes kirjeid, mis ei sisalda isikuandmeid. Euroopa Andmekaitseinspektoril ja pädevatel järelevalveasutustel, kes vastutavad andmete töötlemise seaduslikkuse jälgimise ning andmete tervikluse ja turvalisuse eest, on taotluse esitamisel oma ülesannete täitmiseks juurdepääs asjaomastele kirjetele. Ka taotluste vastuvõetavuse kontrollimise eest vastutaval asutusel on nendele andmetele nimetatud kontrollimise eesmärgil juurdepääs. Muudel juhtudel peale nimetatud eesmärgil kasutamise kustutatakse isikuandmed ja kirjed ETIASe kesksüsteemi andmetega tutvumise taotluste kohta kõigist liikmesriigi ja Europoli toimikutest pärast ühe kuu möödumist, välja arvatud juhul, kui neid isiku- ja otsinguandmeid vajatakse konkreetse poolelioleva kriminaaluurimise jaoks, milleks liikmesriik või Europol on andmeid taotlenud.

XII PEATÜKK
Üldsuse teavitamine

Artikkel 61
Teabe andmine üldsusele

ETIASe kesküksus annab üldsusele kogu asjakohase teabe reisiloa taotlemise kohta, eelkõige:

(a) reisiloa taotlemise kriteeriumid, tingimused ja menetlused;

(b) teave taotluse esitamist võimaldava veebisaidi ja veebiseadmetele mõeldud mobiilirakenduse kohta;

(c) taotluse kohta otsuse langetamise tähtajad vastavalt artiklile 27;

(d) teave selle kohta, et taotlejat tuleb teavitada taotluste kohta tehtud otsustest ning et asjakohastel juhtudel tuleb keelduvaid otsuseid põhjendada ning et taotlejatel, kelle taotlust ei ole rahuldatud, on õigus otsus vaidlustada, koos teabega selle kohta, milline on vaidlustamise korral kasutatav menetlus, sealhulgas pädev asutus ning kaebuse esitamise tähtaeg;

(e) teave selle kohta, et üksnes reisiloa omamine ei anna automaatselt õigust sisenemiseks ning et reisiloa omanikult nõutakse välispiiril tõendeid, et nad vastavad määruse (EL) 2016/399 artiklis 6 sätestatud sisenemise tingimustele.

Artikkel 62
Teavituskampaania

Komisjon toetab koostöös ETIASe keskküksuse ja liikmesriikidega ETIASe tegevuse alustamist teavituskampaaniaga, et teavitada kolmandate riikide kodanikke, kelle suhtes käesolevat määrust kohaldatakse, nõudest, et välispiiride ületamisel peab neil olema kehtiv reisiluba.

XIII PEATÜKK
Ülesanded

Artikkel 63
eu-LISA kohustused kavandamis- ja arendamisetapis

1. eu-LISA majutab ETIASe infosüsteemi oma tehnilistes keskustes ning tagab käesoleva määrusega ette nähtud funktsioonide toimimise lõikes 3 sätestatud turvalisus-, kättesaadavus-, kvaliteedi- ja kiirusnõuete kohaselt.

2. Avaliku veebisaidi, mobiilirakenduse ja vedajatele mõeldud võrguvärava tugitaristut majutavad eu-LISA ja komisjon. See taristu peab olema geograafiliselt hajus, et tagada käesoleva määrusega ette nähtud funktsioonide toimimine vastavalt lõikes 3 sätestatud turvalisus-, kättesaadavus-, kvaliteedi- ja kiirusnõuete kohaselt.

3. eu-LISA vastutab ka ETIASe kesksüsteemi ja artiklis 10 osutatud infosüsteemide koostalitlusvõime tagamiseks vajaliku ETIASe infosüsteemi arendamise eest.

eu-LISA määrab kindlaks süsteemi füüsilise ülesehituse, sealhulgas selle sidetaristu, ning koostab kesksüsteemi ja ühtsete riiklike liideste tehnilise kirjelduse ja nende täiendused, mille haldusnõukogu võtab komisjoni heakskiitva arvamuse korral vastu. eu-LISA teeb ka ETIASega koostalitlusvõime loomisest tingitud kohandusi riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis, SISis, Eurodacis, ECRISes ja VISis.

eu-LISA arendab välja kesksüsteemi, ühtsed riiklikud liidesed ja sidetaristu ning rakendab neid võimalikult kiiresti pärast käesoleva määruse jõustumist ning artikli 15 lõigetes 2 ja 4, artikli 16 lõikes 4, artikli 28 lõikes 5, artikli 39 lõikes 3, artikli 40 lõikes 2 ning artikli 72 lõigetes 1 ja 4 sätestatud meetmete vastuvõtmist komisjonis.

Arendamine hõlmab tehniliste kirjelduste väljatöötamist ja rakendamist, katsetamist ning projekti üldist koordineerimist.

4. Kavandamis- ja arendamisetapis moodustatakse kuni kümneliikmeline programminõukogu. Sellesse kuuluvad kuus liiget, kelle nimetab eu-LISA haldusnõukogu oma liikmete ja nende asendajate seast, artiklis 80 osutatud ETIASe ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi nõuanderühma juhataja, eu-LISA esindaja, kelle nimetab eu-LISA tegevdirektor, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti esindaja, kelle nimetab Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti tegevdirektor, ning üks liige, kelle nimetab komisjon. eu-LISA haldusnõukogu nimetatavad liikmed valitakse üksnes nendest liikmesriikidest, mis on liidu õiguse alusel täielikult seotud õigusaktidega, mis reguleerivad kõikide eu-LISA hallatavate suuremahuliste IT-süsteemide väljatöötamist, loomist, toimimist ja kasutamist, ning kes osalevad ETIASes. Programminõukogu kohtub kord kuus. Ta tagab ETIASe kavandamis- ja arendamisetapi asjakohase juhtimise. Programminõukogu esitab kord kuus projekti edenemise kohta kirjaliku aruande haldusnõukogule. Tal ei ole otsustuspädevust ega volitust esindada haldusnõukogu liikmeid.

5. Haldusnõukogu kehtestab programminõukogu töökorra, mis sisaldab eelkõige eeskirju järgmise kohta:

   (a) nõukogu juhatamine;

   (b) koosolekute toimumiskohad;

   (c) koosolekute ettevalmistamine;

   (d) ekspertide osalemine koosolekutel;

   (e) teavituskavad nõukogu mitteosalevate liikmete täieliku teavitamise tagamiseks.

   Juhataja valitakse eesistujaks olevast liikmesriigist, tingimusel et selle suhtes on liidu õiguse alusel täielikult siduvad õigusaktid, mis reguleerivad kõikide eu-LISA hallatavate suuremahuliste IT-süsteemide väljatöötamist, loomist, toimimist ja kasutamist, või selle nõude mittetäitmise korral liikmesriigist, mis on järgmine eesistujariik ja mis täidab eespool nimetatud nõuet.

   Kõik programminõukogu liikmete asjaomased sõidu- ja elamiskulud kannab amet ning eu-LISA töökorra artiklit 10 kohaldatakse *mutatis mutandis*. Programminõukogu sekretariaadi kohustuste täitmise tagab eu-LISA.

   Artiklis 80 osutatud ETIASe ning riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi nõuanderühm kohtub korrapäraselt kuni ETIASe töölerakendamiseni. Ta esitab pärast iga kohtumist aruande programminõukogule. Ta pakub tehnilisi eriteadmisi, et toetada programminõukogu tööd, ja jälgib liikmesriikide ettevalmistuste seisu.

Artikkel 64
eu-LISA kohustused pärast ETIASe töölerakendamist

1. Pärast ETIASe töölerakendamist vastutab eu-LISA kesksüsteemi ja ühtsete riiklike liideste tehnilise haldamise eest. Amet tagab koostöös liikmesriikidega, et alati kasutatakse parimat kättesaadavat tehnoloogiat, mille kohta tehakse tasuvusanalüüs. eu-LISA vastutab ka kesksüsteemi ja ühtsete riiklike liideste vahelise sidetaristu ning artiklis 6 osutatud avaliku veebisaidi ja mobiilseadmetele mõeldud mobiilirakenduse, e-postiteenuse, turvalise konto

teenuse, vedajatele mõeldud võrguvärava, veebiteenuse ja taotluste menetlemise tarkvara tehnilise haldamise eest.

ETIASe tehniline haldamine hõlmab kõiki ülesandeid, mis on vajalikud ETIASe infosüsteemi pidevaks ööpäevaringseks toimimiseks kooskõlas käesoleva määrusega; eelkõige hõlmab see vajalikke hooldustöid ja tehnilist arendamist tagamaks, et süsteem töötab kooskõlas tehnilise kirjeldusega rahuldaval tehnilisel tasemel, eelkõige keskandmebaasis otsingu tegemiseks kuluva aja seisukohast.

2. Ilma et see piiraks Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade artikli 17 kohaldamist, kohaldab eu-LISA asjakohaseid ametisaladuse hoidmise eeskirju või muid samaväärseid konfidentsiaalsuskohustusi kõigi oma töötajate suhtes, kes töötavad ETIASe kesksüsteemi andmetega. Nimetatud kohustust kohaldatakse ka pärast seda, kui kõnealused töötajad on oma ameti- või töökohalt lahkunud või kui nad on oma tegevuse lõpetanud.

3. eu-LISA täidab ka ETIASe infosüsteemi tehnilise kasutuse alase koolituse pakkumisega seotud ülesandeid.

Artikkel 65
Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti kohustused

1. Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet vastutab järgmise eest:

(a) ETIASe keskküksuse loomine ja käitamine;

(b) taotluste automaatne menetlemine;

(c) taustakontrollireeglid.

2. Enne ETIASe kesksüsteemis säilitatavate andmete töötlemiseks loa saamist peavad ETIASe kesksüsteemile juurdepääsu luba omavad ETIASe keskküksuse töötajad läbima andmete turvalisust ja isikuandmete kaitset käsitlevate normide, eelkõige asjaomaste põhiõiguste alase koolituse.

Artikkel 66
Liikmesriikide kohustused

1. Liikmesriigid vastutavad järgmise eest:

(a) ühtse riikliku liidesega ühenduse loomine;

(b) ETIASe riikliku üksuse tegevuse korraldamine ning selle haldamine, käitamine ja hooldamine seoses taotluste automaatse menetluse tulemusel tagasi lükatud reisiloataotluste läbivaatamise ja nende kohta otsuste tegemisega;

(c) kesksete juurdepääsupunktide ning nende ja ühtse riikliku liidese vahelise ühenduse korraldamine õiguskaitse eesmärgil;

(d) liikmesriikide pädevate asutuste nõuetekohaselt volitatud töötajatele ETIASe infosüsteemile käesoleva määruse kohaselt antava juurdepääsu haldamine ja kord ning töötajate ja nende profiilide loetelu koostamine ja korrapärane ajakohastamine;

(e) ETIASe riikliku üksuse loomine ja käitamine.

2. Liikmesriigid esitavad välispiiril ETIASe kesksüsteemile päringuid automaatse menetlusega.

3. Enne ETIASe kesksüsteemis säilitatavate andmete töötlemiseks loa saamist peavad ETIASe infosüsteemile juurdepääsu luba omavad ETIASe riikliku üksuse töötajad läbima andmete turvalisust ja isikuandmete kaitset käsitlevate normide, eelkõige asjaomaste põhiõiguste alase koolituse.

Artikkel 67
Europoli kohustused

1. Europol tagab artikli 18 lõike 2 punktis j ja lõikes 4 osutatud päringute töötlemise ning oma infosüsteemi kohandamise vastavalt selle tulemustele.

2. Europol koostab ETIASe jälgimisnimekirja vastavalt artiklile 29.

3. Europol esitab arvamuse artikli 26 kohase konsulteerimistaotluse kohta.

XIV PEATÜKK
Muude liidu õigusaktide muutmine

Artikkel 68
Määruse (EL) 515/2014 muutmine

Määrust (EL) 515/2014 muudetakse järgmiselt.

Artiklisse 6 lisatakse lõige 3a:

„3a. Liikmesriikidele nähakse arendusetapiks lisaks põhiassigneeringule ette veel 96,5 miljoni eurone assigneering, mida kasutatakse ETIASe kiire ja tõhusa arendamise tagamiseks kooskõlas ETIASe kesksüsteemi rakendamisega vastavalt [määrusele, millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS)].“

Artikkel 69
Määruse (EL) 2016/399 muutmine

Määrust (EL) 2016/399 muudetakse järgmiselt.

1. Artiklit 6 muudetakse järgmiselt.

(a) Lõike 1 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) neil on kehtiv viisa, kui see on nõutav vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 539/2001 või kehtiv reisiluba, kui see on nõutav vastavalt [määrusele, millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS)], välja arvatud juhul, kui neil on kehtiv elamisluba või kehtiv pikaajaline viisa;“.

2. Artikli 8 lõiget 3 muudetakse järgmiselt:

(a) punkti a alapunkt i asendatakse järgmisega:

„i) kolmanda riigi kodanikul piiriületuseks vajaliku kehtiva ning kohaldatavuse korral asjakohast viisat, reisiluba või elamisluba sisaldava dokumendi olemasolu kontrollimist;“

(b) lisatakse punkt bb:

„bb) kui kolmanda riigi kodanikul on artikli 6 lõike 1 punkti b kohane reisiluba, hõlmab põhjalik kontroll riiki sisenemisel ka reisiloa autentsuse, kehtivuse ja staatuse ning vajaduse korral reisiloa omaniku isikusamasuse kontrollimist, milleks tehakse ETIASele päringuid vastavalt [määruse (millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS))] artiklile 41;“.

3. V lisa B-osas sätestatud keeldumise põhjuste punkt C asendatakse järgmisega:

„(C) puudub kehtiv viisa või reisi- või elamisluba.“

Artikkel 70
Määruse (EL) 2016/794 muutmine

Määrust (EL) 2016/794 muudetakse järgmiselt.

1. 1. Artikli 4 lõikesse 1 lisatakse punkt n:

„n) koostada, hallata ja ajakohastada [määruse (millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS))] artiklis 29 osutatud ETIASe jälgimisnimekirja vastavalt artikli 18 lõike 2 punktile a.“

2. Artiklit 21 muudetakse järgmiselt.

(a) Pealkiri asendatakse järgmisega:

„Artikkel 21

Eurojusti, OLAFi ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti juurdepääs Europoli säilitatavale teabele üksnes lähtuvalt ETIASe vajadustest“

(b) Lisatakse lõige 1a:

„Europol võtab kõik vajalikud meetmed, et tagada Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametile tema volituste piires [määruse (millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS))] täitmiseks kaudne, päringutabamusel või selle puudumisel põhinev juurdepääs artikli 18 lõike 2 punktis a sätestatud eesmärgil esitatud teabele, ilma et see piiraks kõnealuse teabe esitanud liikmesriikide, liidu asutuste, kolmandate riikide ega rahvusvaheliste organisatsioonide poolt artikli 19 lõike 2 kohaselt seatud piiranguid.

Päringutabamuse korral algatab Europol menetluse päringutabamusega seotud teabe jagamiseks kookõlas Europolile teabe esitaja otsusega ja üksnes selles ulatuses, milles päringutabamuse moodustanud andmed on vajalikud Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti ETIASega seotud ülesannete täitmiseks.

Kohaldatakse vastavalt käesoleva artikli lõikeid 2–7.“

Artikkel 71
Määruse (EL) 2016/1624 muutmine

Määrust (EL) 2016/1624 muudetakse järgmiselt.

1. Artikli 8 lõikesse 1 lisatakse punkt qq:

„qq) täidab [määrusest (millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS))] tulenevaid Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti ülesanded ja kohustusi ning tagab ETIASe keskküksuse loomise ja juhtimise vastavalt [määruse (millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS))] artiklile 7.“

2. II peatükki lisatakse 5. jagu:

„5. jagu

ETIAS

Artikkel 33a
ETIASe keskküksuse moodustamine

1. Moodustatakse ETIASe keskküksus.

2. Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet tagab ETIASe keskküksuse loomise ja juhtimise vastavalt [määruse (millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS))] artiklile 7.“

XV PEATÜKK
Lõppsätted

Artikkel 72
Üleminekuperiood ja -meetmed

1. Kuue kuu jooksul alates ETIASe töölerakendamise kuupäevast on ETIASe kasutamine vabatahtlik ja kehtiva reisidokumendi omamine ei ole kohustuslik. Komisjon võib kooskõlas artikliga 78 võtta vastu delegeeritud õigusakti selle tähtaja pikendamiseks kuni kuue kuu võrra.

2. Selle kuuekuulise perioodi jooksul teavitavad piirivalveametnikud kolmandate riikide kodanikke, kellel peab välispiiri ületamiseks olema reisiluba, sellest, et pärast kuuekuise tähtaja möödumist nõutakse neilt kehtivat reisiluba. Selleks annavad piirivalveametnikud kõnealuse kategooria reisijatele ühise teabelehe.

3. Ühise teabelehe koostab ja võtab kasutusele komisjon. Seda käsitlev rakendusakt võetakse vastu artikli 79 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse kohaselt ning selles esitatakse vähemalt artiklis 61 osutatud teave. Teabeleht on selge ja lihtne ning koostatud keeles, millest asjaomane isik aru saab või millest arusaamist temalt võiks oodata.

4. Pärast lõikes 1 sätestatud tähtaja möödumist võib näha ette ajapikenduse. Selle kestel on kehtiva reisiloa olemasolu kohustuslik. Ajapikenduse vältel lubavad piirivalveametnikud erandkorras välispiiri ületada neil kolmandate riikide kodanikel, kellel puudub välispiiri ületamiseks vajalik reisiluba hoolimata sellest, et see on nende puhul nõutav, kuid kes

vastavad kõigile muudele määruse (EL) 2016/399 artikli 6 lõikes 1 sätestatud tingimustele, kui nad ületavad liikmesriikide välispiire esimest korda pärast käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tähtaja lõppu. Piirivalveametnikud teavitavad kehtiva reisiloa olemasolu nõudest neid kolmandate riikide kodanikke, kelle suhtes kohaldatakse reisiloa nõuet vastavalt määruse (EL) 2016/399 artikli 6 lõike 1 punktile b.

5. Lõikes 4 osutatud ajapikenduse kestuse kindlaksmääramiseks võtab komisjon vastu delegeeritud õigusaktid. Ajapikendus ei või kesta kauem kui 12 kuud pärast lõikes 1 sätestatud tähtaja möödumist.

Artikkel 73
Andmete kasutamine aruannete ja statistika koostamiseks

1. Liikmesriikide pädevate asutuste, komisjoni, eu-LISA ja ETIASe keskküksuse nõuetekohaselt volitatud töötajad saavad juurdepääsu otsingute tegemiseks järgmistes andmetes üksnes aruannete ja statistika koostamiseks, ilma võimaluseta isikusamasust tuvastada:

   (a) olekuteave;

   (b) taotleja kodakondsus(ed), sugu ja sünnikuupäev;

   (c) elukohariik:

   (d) haridus;

   (e) praegune töökoht (valdkond), ametinimetus;

   (f) reisidokumendi liik ja selle välja andnud riigi kolmetäheline kood;

   (g) reisiloa liik ning piiratud territoriaalse kehtivusega reisiloa puhul sellise loa andnud liikmesriik või -riigid;

   (h) reisiloa kehtivusaeg;

   (i) reisiloa andmisest keeldumise või loa kehtetuks tunnistamise või tühistamise otsuste põhjused.

2. eu-LISA loob ja rakendab lõikes 1 osutatud eesmärgil keskse hoidla, mida ta ka majutab ja mis sisaldab lõikes 1 osutatud andmeid jaoks, mille alusel ei saa isikute isikusamasust tuvastada, kuid mis võimaldavad lõikes 1 loetletud asutustel koostada kohandatavaid aruandeid ja statistikat, et parandada ebaseadusliku rände, julgeoleku- ja terviseohtude analüüsi, suurendada piirkontrolli tõhusust, aidata ETIASe kesksüsteemil menetleda reisiloataotlusi ning toetada liidu rändepoliitika tõenduspõhist kujundamist. Keskne hoidla sisaldab igapäevaseid statistilisi andmeid lõikes 4 osutatud valdkondades. Kesksele hoidlale antakse juurdepääs S-TESTA turvalise juurdepääsukanali kaudu, mis võimaldab kontrollida juurdepääsu ja konkreetseid kasutajaprofiile üksnes aruandluse ja statistika eesmärgil.

   Keskse hoidla kasutamise tingimuste üksikasjalikud normid ja hoidla suhtes kohaldatavad andmekaitse- ja andmeturbenormid võetakse vastu artikli 79 lõikes 2 sätestatud kontrollimenetluse kohaselt.

3. eu-LISA artikli 81 lõike 1 kohaselt kehtestatavad menetlused ETIASe infosüsteemi arengu ja toimimise jälgimiseks hõlmavad võimalust koostada jälgimise tagamiseks korrapärast statistikat.

4. eu-LISA avaldab kord kvartalis ETIASe infosüsteemi statistilised andmed, esitades eelkõige andmed selliste taotlejate arvu ja kodakondsuse kohta, kellele reisiloa andmisest on keeldutud, samuti keeldumise põhjuste kohta, ja selliste kolmandate riikide kodanike arvu ja kodakondsuse kohta, kelle reisiluba on tühistatud või kehtetuks tunnistatud.

5. Iga aasta lõpus koostatakse statistiline aruanne, mis võtab kokku kõnealuse aasta statistilised kvartaliaruanded.

6. Komisjoni nõudmisel esitab eu-LISA statistika käesoleva määruse rakendamisega seotud konkreetsete aspektide kohta ja lõike 3 kohase statistika.

Artikkel 74
Kulud

ETIASe infosüsteemi arendamise, riigi olemasoleva piiritaristu lõimimise ja ühtse riikliku liidesega ühendamise, samuti ühtse riikliku liidese majutamise, ETIASe kesküksuse ja riiklike üksuste loomise ning ETIASe käitamisega seotud kulud kaetakse Euroopa Liidu üldeelarvest.

Nende hulka ei kuulu järgmised kulud:

(a) liikmesriikide projektijuhtimiskulud (kohtumised, lähetused, kontoriruumid);

(b) riiklike süsteemide majutus (ruumid, rakendamine, elektrienergia, jahutus);

(c) riiklike süsteemide käigushoidmine (töötajad ja tugiteenuste lepingud);

(d) piiril teostatava kontrolli kohandamine;

(e) liikmesriikide sidevõrkude projekteerimine, arendamine, rakendamine, käigushoidmine ja hooldamine.

Artikkel 75
Tulud

ETIASe tulu käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna vastavalt määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 artikli 21 lõikele 4.

Artikkel 76
Teatamine

1. Liikmesriigid teatavad komisjonile, milline asutus on määratud artiklis 50 osutatud vastutavaks töötlejaks.

2. ETIASe kesküksus ja liikmesriigid teatavad eu-LISA-le, millistel artiklis 11 osutatud pädevatel asutustel on juurdepääs ETIASe infosüsteemile.

Nende asutuste koondnimekiri avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas* kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil ETIAS vastavalt artiklile 77 tööle rakendatakse. Nimekirja muutmise korral avaldab eu-LISA kord aastas ajakohastatud koondnimekirja.

3. Liikmesriigid teatavad komisjonile nende poolt artiklis 43 osutatud määratud asutused ja teavitavad viivitamata nendega seoses tehtud muudatustest.

4. eu-LISA teavitab komisjoni artikli 77 lõike 1 punktis b osutatud testimise edukast lõpuleviimisest.

5. Komisjon teeb lõike 1 kohaselt esitatud teabe kättesaadavaks liikmesriikidele ja üldsusele pidevalt ajakohastatava avaliku veebisaidi vahendusel.

Artikkel 77
Töölerakendamine

1. Komisjon määrab kindlaks ETIASe töölerakendamise kuupäeva, kui on täidetud järgmised tingimused:

   (a) vastu on võetud artikli 15 lõigetes 3 ja 4, artikli 16 lõikes 4, artikli 28 lõikes 3, artikli 39 lõikes 3, artikli 40 lõikes 2, artikli 72 lõigetes 1 ja 5 ning artikli 73 lõikes 2 osutatud meetmed;

   (b) eu-LISA on teatanud et, ETIASt on igakülgselt testitud;

   (c) eu-LISA ja ETIASe kesküksus on kinnitanud artiklis 15 osutatud andmete kogumise ja ETIAS kesksüsteemi edastamise tehnilise ja õigusliku korra ning teatanud nendest komisjonile;

   (d) liikmesriigid ja ETIASe kesküksus on esitanud komisjonile andmed artikli 76 lõigetes 1 ja 3 osutatud asutuste kohta.

2. Lõike 1 punktis b osutatud ETIASe testimise teostab eu-LISA koostöös liikmesriikide ja ETIASe kesküksusega.

3. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu lõike 1 punkti b kohase testimise tulemustest.

4. Lõikes 1 osutatud otsus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

5. Liikmesriigid ja ETIASe kesküksus hakkavad ETIASt kasutama alates komisjoni poolt kooskõlas lõikega 1 kindlaksmääratud kuupäevast.

Artikkel 78
Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 15 lõigetes 3 ja 4, artikli 16 lõikes 4, artikli 28 lõikes 3 ja artikli 72 lõigetes 1 ja 5 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates [*käesoleva määruse jõustumise kuupäev*].

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 15 lõigetes 3 ja 4, artikli 16 lõikes 4, artikli 28 lõikes 3 ning artikli 72 lõigetes 1 ja 5 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse kõnealuses otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

5. Artikli 15 lõigete 2 ja 4, artikli 16 lõike 4, artikli 28 lõike 3 ja artikli 72 lõigete 1 ja 4 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole [kahe kuu] jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega [kahe kuu] võrra.

Artikkel 79
Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 80
Nõuanderühm

eu-LISA riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi nõuanderühma ülesandeid laiendatakse ka ETIASele. ETIASe ning sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi nõuanderühm jagab eu-LISA-le ETIASega seotud eksperditeadmisi eelkõige eu-LISA iga-aastaste tööprogrammide ja tegevusaruannete ettevalmistamisel.

Artikkel 81
Järelevalve ja hindamine

1. eu-LISA tagab, et oleks kehtestatud menetlused ETIASe infosüsteemi arengu jälgimiseks planeerimise ja kuludega seotud eesmärkide alusel ning ETIASe toimimise kontrollimiseks tehniliste tulemuste, kulutasuvuse, turvalisuse ja teenuste kvaliteediga seoses seatud eesmärkide alusel.

2. eu-LISA esitab [*kuus kuud pärast käesoleva määruse jõustumist* – Väljaannete Talitus: palun asendage tegeliku kuupäevaga] ja seejärel ETIASe infosüsteemi arendusetapis iga kuue kuu tagant Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles antakse ülevaade kesksüsteemi, ühtsete liideste ja nendevahelise sidetaristu arengu seisust. Pärast arendusetapi lõpuleviimist esitatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruanne, milles selgitatakse üksikasjalikult eesmärkide, eelkõige planeerimise ja kuludega seotud eesmärkide saavutamist ning põhjendatakse võimalikke lahknevusi.

3. Tehnilise hoolduse eesmärgil on eu-LISA-l juurdepääs vajalikule teabele, mis on seotud ETIASe infosüsteemis tehtud andmetöötlustoimingutega.

4. Kõigepealt kaks aastat pärast ETIASe töölerakendamist ning seejärel iga kahe aasta tagant esitab eu-LISA Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile aruande ETIASe infosüsteemi tehnilise toimimise, sealhulgas selle turvalisuse kohta.

5. Kolm aastat pärast ETIASe käivitamist ja seejärel iga nelja aasta tagant hindab komisjon ETIASe tegevust ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule vajalikud soovitused. Hindamine hõlmab järgmist:

   (a) ETIASe saavutused tema eesmärkide, volituste ja ülesannete täitmisel;

   (b) ETIASe tegevuse ja töömeetodite mõju, tõhusus ja tulemuslikkus seoses tema eesmärkide, volituste ja ülesannetega;

   (c) reeglid, mille alusel toimub automaatne menetlemine ohuanalüüsi eesmärgil;

   (d) võimalik vajadus muuta ETIASe keskküksuse volitusi;

   (e) võimalike muudatuste finantsmõju;

   (f) mõju põhiõigustele.

   Komisjon edastab hindamisaruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Liikmesriigid ja Europol annavad eu-LISA-le, ETIASe keskküksusele ja komisjonile lõigetes 4 ja 5 osutatud aruannete koostamiseks vajalikku teavet. Selline teave ei või kahjustada töömeetodeid ega sisaldada andmeid, mis avalikustaks määratud asutuste teabeallikate, töötajate või uurimisega seotud teavet.

7. eu-LISA ja ETIASe keskküksus annavad komisjonile lõikes 5 osutatud hindamiseks vajalikku teavet.

8. Liikmesriigid ja Europol koostavad igal aastal tundliku teabe avaldamist käsitlevaid siseriiklikke õigusnorme järgides õiguskaitse eesmärgil ETIASe kesksüsteemi andmetele juurdepääsu tõhususe kohta aastaaruande, mis sisaldab järgmist teavet ja statistikat:

   (a) otsingute tegemise täpne eesmärk, sealhulgas terroriakti või raske kuriteo liik;

   (b) mõistlik alus põhjendatud kahtluseks, et kuriteos kahtlustatav isik või selle toimepanija või ohver kuulub käesoleva määruse kohaldamisalasse;

   (c) õiguskaitse eesmärgil ETIASe kesksüsteemile juurdepääsu saamiseks esitatud taotluste arv;

   (d) selliste juhtumite arv ja liik, kus isik edukalt tuvastati;

   (e) andmed kiireloomuliste erandjuhtumite vajaduse ja kasutamise kohta, sealhulgas selliste juhtumite kohta, kus keskne juurdepääsupunkt ei pidanud järelkontrolli käigus kiireloomulise menetluse kohaldamist õigustatuks.

   Liikmesriikide ja Europoli aastaaruanded edastatakse komisjonile järgmise aasta 30. juuniks.

Artikkel 82
Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja aluslepingute kohaselt liikmesriikides vahetult kohaldatav.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*nõukogu nimel*
president	*eesistuja*